

2020

БИЛТЕН НА СУДСКАТА ПРАКСА

Апелационен суд Гостивар

Февруари 2020

АПЕЛАЦИОНЕН СУД ГОСТИВАР

БИЛТЕН
на судската пракса

Февруари 2020

Издавач:
АПЕЛАЦИОНЕН СУД ГОСТИВАР
web: www.asgostivar.mk
e-mail: info@asgostivar.mk

Редакциски Одбор:

- Shefajet Hajdari – Претседател на Апелационен суд Гостивар
- М-р Велко Страшевски – Претседател на Граѓански оддел на Апелационен суд Гостивар
- Abdulbari Ramadani – Претседател на Кривичен оддел на Апелационен суд Гостивар
- Bekim Mehmedi – Претседател на Оддел за судска пракса на Апелационен суд Гостивар

Во подготовките за изработка на билтенот, учествуваа и судиите на Апелационен суд Гостивар и тоа:

1. Судиите на Граѓанскиот оддел:

- Rafis Idrizi
- Ali Aliu
- Лидија Кузманоска Бачевска
- Лилјана Ицкова
- Izet Ismaili
- Златко Ангелковски
- Afrim Jakupi

2. Судиите од Кривичен оддел:

- Ѓерасим Ѓерасимовски
- Hanif Zendeli

Компјутерска обработка

- Советник-информатичар Мирјана Петровска

СОДРЖИНА

1. Казнено право.....	5
1.1 Кривичен законик.....	5
1.2 Заклучоци	
1.2.1 Заклучоци од работната средба на кривичните оддели на четирите апелациони судови во Република Северна Македонија одржана на ден 13-15 Март 2019 година во Битола	39
1.2.2. Заклучоци од работната средба на Апелационите судови во Република Северна Македонија од кривичните оддели за воедначување на судската практика одржана на 28 - 30 Ноември 2019 година во Струга.....	43
2. Граѓанско право.....	44
2.1 Граѓански спорови.....	44
2.2 Спорови од работни односи.....	122
2.3 Трговски спорови.....	139
2.4 Заклучоци	
2.4.1. Заклучоци од работната средба на граѓанските оддели на четирите апелациони судови во Република Северна Македонија одржана на ден 13-15 Март 2019 година во Битола.....	154
2.4.2. Заклучоци од работната средба на Апелационите судови во Република Северна Македонија од граѓанските оддели за воедначување на судската практика одржана на 28 - 30 Ноември 2019 година во Струга.....	159

1. Казнено право

1.1. *Кривичен законик*

1. **Заради примена на одредбите од член 12 став 2 од Кривичниот законик (КЗ) за поблаго казнување на сторителот на кривичното дело, судот со сигурност треба да утврди дали афектната состојба во која се нашол обвинетиот според динамиката на настанот и создадената ситуација која кај него предизвикала привремена душевна растроеност, односно дали поради таквата состојба била битно намалена способноста на обвинетиот да го сфати значењето на своето дело или способноста да управува со своите постапки, и во таа смисла дали дејствувал во нужна одбрана или пречекорување на нужната одбрана, а ова дотолку повеќе ако тој се нашол во ситуација на витална загрозеност и изреагирал во самоодбрана во состојба на поматена свест т.е. дејствувал во состојба на битно намалена пресметливост, условена од тогаш актуелното привремено душевно растројство, предизвикано од наплив на зголемен афект на страв и витална загрозеност.**

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР, во совет составен од судиите: Абдулбари Рамадани, претседател на советот, Зоран Теофиловски и Мираљем Асани, членови на советот, со записничар Наташа К. Карапетрова, судски соработник, во кривичниот предмет против обвинетиот З.Н. од с.Д.Б.-Г., за кривично дело Тешка телесна повреда од чл.131 ст.3 од КЗ, постапувајќи по жалбата на обвинетиот З.Н. од с.Д.Б.Г., изјавена преку бранителот Г.Н., адвокат од С., против пресудата на Основниот суд Гостивар К.бр.332/13

од 19.09.2014 година, на јавната седница одржана на ден 23.03.2015 година, во присуство на Јавен обвинител од ВЈО Гостивар Д.П., обвинетиот З.Н. и на неговиот бранител Г.Н., адвокат од С., согласно чл.402 ст.1 од Законот за кривичната постапка, донесе:

РЕШЕНИЕ

ЖАЛБАТА на обвинетиот З. Н. од с.Д. Б.-Г., изјавена преку бранителот Г. Н., адвокат од С., **СЕ УВАЖУВА.**

ПРЕСУДАТА на Основниот суд Гостивар К.бр.332/13 од 19.09.2014 година, **СЕ УКИНУВА** и предметот се враќа на првостепениот суд на повторно судење.

Образложение

Основниот суд Гостивар, со обжалената пресуда обвинетиот З.Н. од с.Д.Б.-Г. го огласил за виновен за кривично дело Тешка телесна повреда од чл.131 ст.3 од КЗ и го осудил на казна затвор во траење од 2-две години и 6-шест месеци. Воедно обвинетиот е задолжен да плати на име кривичен паушал сума во износ од 3.000,00 денари, како и трошоци на постапката во вкупен износ од 106.173,00 денари, во рок од 30 дена по правосилноста на пресудата.

Согласно чл.100 и чл.102 од ЗКП, оштетениот Г. М., за остварување на своето имотно-правно побарување, е упатен на граѓански спор.

Незадоволен од ваквата пресуда обвинетиот З. Н. од с.Д.Б.-Г., преку бранителот Г. Н., адвокат од С. изјавил навремена жалба, со која ја обжалува истата поради суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка, повреда на Кривичниот законик и погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, со предлог жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се укине и предметот се врати на повторно одлучување, со посебен предлог за одржување на јавна седница на која да бидат повикани обвинетиот и неговиот бранител.

Одговор на жалба не е поднесен.

Вишото јавно обвинителство Гостивар, со писмен предлог V КОЖ.бр.23/15 од 30.01.2015 година, предлага да се уважи како основана жалбата на обвинетиот З. Н. од с.Д.Б.-Г., изјавена преку бранителот Г.Н., адвокат од С., против пресудата на Основниот суд Гостивар К.бр.332/13 од 19.09.2014 година.

Апелациониот суд Гостивар, постапувајќи согласно чл.388 ст.1 од ЗКП, закажа јавна седница на ден 23.03.2015 година во присуство на Јавен обвинител од ВЈО Гостивар Д.П.,

обвинетиот З.Н. од с.Д.Б.Г. и на неговиот бранител Г.Н., адвокат од С., па откако претседателот на советот констатира дека се исполнети законските услови за одржување на јавната седница, како судија известител ја изнесе во целост содржината на списите приложени кон предметот, обжалената пресуда и жалбата, по што збор им беше даден на присутните странки.

Бранителот на обвинетиот З.Н., адвокатот Г.Н. од С., на јавната седница изјави дека останува во целост кон наводите содржани во писмено поднесената жалба, па предложи жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се укине и предметот се врати на првостепениот суд на повторно судење со јасни напаствија за отстранување на сторените суштествени повреди.

Присутниот Јавен обвинител од ВЈО Гостивар Д.П., на јавната седница предложи да се уважи како основана жалбата на обвинетиот изјавена преку неговиот бранител, а првостепената пресуда да се укине и предметот се врати на првостепениот суд на повторно судење, од причини подробно наведени во писмено поднесениот предлог V КОЖ.бр.23/15 од 30.01.2015 година. Остана во целост кон писмено поднесениот предлог.

Обвинетиот З.Н. од с.Д.Б.-Г., на јавната седница изјави дека останува во целост како во писмено поднесената жалба и изнесеното од страна на неговиот бранител на јавната седница, со дополнување дека не се чувствува за виновен бидејќи тој реагираше во одбрана и не се сеќава што понатаму се случувало.

Апелациониот суд Гостивар, постапувајќи по изјавената жалба во границите на испитување на првостепената пресуда утврдени со одредбата од чл.393 ст.1 од ЗКП, откако ги разгледа списите приложени кон предметот, обжалената пресуда, жалбата и писмениот предлог на ВЈО Гостивар, а имајќи го во предвид изнесеното на јавната седница, утврди:

Жалбата е основана.

Стојат жалбените наводи за сторена суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка од чл.381 ст.1 т.11 од ЗКП, а од следниве причини:

Првостепената пресуда содржи такви недостатоци што ја прават манлива и неподобна за испитување по однос на нејзината правилност и законитост, особено што во образложението на истата не се содржани доволно причини за решителните факти врз кои се раководел првостепениот суд кога обвинетиот го огласил за виновен за кривичното дело Тешка телесна повреда од чл.131 ст.3 од КЗ, а наведените причини се недоволно јасни и во значителна мера противречни.

Имено, видно од содржината на обжалената пресуда, во образложението на истата не се содржани доволно причини за решителните факти, бидејќи судот не изнесува кои факти ги зема како докажани и од кои причини се раководел при утврдувањето дали постои или не кривична одговорност кај обвинетиот за кривичното дело што му се става на товар, без да се почитува предвиденото во чл.374 ст.6 од ЗКП, со оглед да првостепениот суд само фактографски ја изнел содржината на доказите кои се изведени во текот на главниот претрес, без да изврши нивна анализа поединечно и во една целина во смисла на чл.365 од ЗКП, со заклучок кои факти од кои докази ги зема за утврдени, што упатува на отсуство на еден од задолжителните елементи во пресудата.

Во таа смисла, основано се укажува во жалбата на обвинетиот дека во конкретниот случај не се разјаснети фактите и околностите за кривичната одговорност на обвинетиот и се јавува значително сомнение во вистинитоста на решителните факти утврдени со првостепената пресуда.

Имено, основано се истакнува во жалбата на обвинетиот дека првостепениот суд не дал образложени причини зошто не поклонил верба на одбраната на обвинетиот да истиот делувал во нужна одбрана, особено што нападот и предизвиканата тепачка од оштетениот биле моментални и неочекувани и дека поради тоа обвинетиот без своја вина бил доведен во состојба на силна раздражност поради присутен страв и витална загрозеност, имајќи предвид дека одбраната на обвинетиот во целост е поткрепена со вештиот наод и мислење за психичката состојба на обвинетиот на ЈЗУ Универзитетска клиника за психијатрија Скопје бр.10-23/4 од 31.05.2013 година од која неспорно произлегува дека обвинетиот во ситуација на витална загрозеност, но и во периодот после здобиени повреди на главата изреагирал во самоодбрана во состојба на поматена свест. Кај обвинетиот настапило делумно нарушување на свеста, кој западнал во состојба на патолошки изменет афект, односно во состојба на привремена душевна растроеност. Во таа состојба тој го извршил кривичното дело, не можејќи адекватно да ја разреши ситуацијата која ја осеќал како крајно загрозувачка за својот син и за себе, при што вештите лица се на мислење дека за време на извршување на кривичното дело обвинетиот имал битно намалено сваќање и управување со постапките, односно делувал во состојба на битно намалена пресметливост, условена од тогаш актуелното привремено душевно растројство, предизвикано од уплив на зголемен афект на страв и витална загрозеност.

Според мислењето на овој суд, во конкретниот случај постои значително сомнение во однос на решителните факти кои се однесуваат за субјективниот елемент, посебно по однос на тоа дали обвинетиот делувал во состојба на привремено душевно растројство предизвикано од уплив на зголемен афект на страв и витална загрозеност и дали според

динамиката на настанот и создадената ситуација делувал во нужна одбрана или пречекорување на нужна одбрана, а кои околности се релевантни за правилна примена на Кривичниот законик.

Ова од причина што, од изведените и ценети докази првостепениот суд не извел јасен заклучок по однос на психичката состојба на обвинетиот во критичниот момент, со оглед да не е утврдено со сигурност дали афектната состојба во која се нашол обвинетиот кај него предизвикала привремена душевна растроеност, односно дали поради таквата состојба била битно намалена способноста на обвинетиот да го свати значењето на своето дело или способноста да управува со своите постапки, во смисла на чл.12 ст.2 од КЗ и дали според динамиката на настанот и создадената ситуација обвинетиот делувал во нужна одбрана или пречекорување на нужната одбрана, а ова дотолку повеќе што во наодот и мислењето на вештите лица Проф. д-р. А. Н. и Асс.д-р.Б. С. се кореспондира со констатација дека обвинетиот во ситуација на витална загрозеност изреагирал во самоодбрана во состојба на поматена свест т.е. обвинетиот делувал во состојба на битно намалена пресметливост, условена од тогаш актуелното привремено душевно растројство, предизвикано од уплив на зголемен афект на страв и витална загрозеност.

Предвид на погоре изнесеното, советот на овој суд е на ставот дека првостепениот суд не вложил доволно напор да ги расчисти наведените спорни прашања, туку само го прераскажал текот на настаните без вистински да ги лоцира и доведе во меѓусебна корелација сите неопходни законски елементи на кривичното дело што му се става на товар на обвинетиот.

Поради погоре сторената суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка, првостепениот суд немал можност правилно и целосно да ја утврди фактичката состојба во предметот, поради што советот на овој суд уважувајќи ја жалбата на обвинетиот, првостепената пресуда ја укина и предметот го врати на првостепениот суд на повторно судење.

При повторно постапување првостепениот суд да ја отстрани констатираната суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка на начин што ќе донесе јасна, разбирлива и непротивречна одлука со доволно образложени причини за утврдените решителни факти, при што првостепениот суд ќе ги утврди оние решителни факти во предметот кои останале нецелосно утврдени, а на кои се укажува во претходно изнесените ставови на овој суд, особено на околноста дали обвинетиот делувал во состојба на привремена душевна растроеност, односно дали поради таквата состојба била битно намалена способноста на обвинетиот да го свати значењето на своето дело или способноста да управува со своите постапки во смисла на чл.12 ст.2 од КЗ и дали според динамиката на настанот и создадената ситуација обвинетиот делувал во нужна одбрана

или пречекорување на нужната одбрана. За таа цел, првостепениот суд ќе треба да ги преизведе доказите изведени во текот на главниот претрес и врз истите да изврши сестрана анализа и оценка поединечно и во склоп на една целина, при што да изврши оценка на одбраната на обвинетиот во корелација со вештиот наод и мислење за психичката состојба на обвинетиот и со другите изведени материјални и вербални докази, па во зависност од утврденото, со правилна примена на Кривичниот законик, првостепениот суд да се произнесе за постоење на предметното кривично дело и кривичната одговорност на страна на обвинетиот, донесувајќи правилна и законита судска одлука.

Со оглед на изнесеното се одлучи како во изреката на ова решение, согласно чл.402 ст.1 од ЗКП.

Решение на Апелационен суд Гостивар, КЖ.бр.25/15 од 23.03.2015 година

2. За да биде остварено законското битие на кривичното дело Измама од член 247 од Кривичниот законик (КЗ), мораат да бидат исполнети повеќе кумулативни услови и тоа субјективниот елемент – намерата за прибавување на противправна имотна корист, кривичната одговорност со умисла, дејствие на доведување и држење во заблуда на оштетениот со лажно прекривање на факти и правна последица штета на имотни права и интереси на оштетениот.

ВО ИМЕТО НА ГРАЃАНИТЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР, во совет составен од судиите: Абдулбари Рамадани, претседател на советот, Зоран Теофиловски и Мираљем Асани, членови на советот, со записничар Весна Илиќ, судски соработник, во кривичниот предмет против обвинетиот Н.З. од К., за кривично дело Измама од чл.247 ст.3 в.в. со ст.1 од КЗ, постапувајќи по жалбата на Основното јавно обвинителство Кичево, изјавена против пресудата на Основниот суд Кичево К.бр.284/14 од 05.12.2014 година, на нејавната седница одржана на ден 04.03.2015 година, согласно чл.434 од Законот за кривичната постапка, донесе:

ПРЕСУДА

ЖАЛБАТА на Основното јавно обвинителство Кичево, **СЕ ОДБИВА КАКО НЕОСНОВАНА.**

ПРЕСУДАТА на Основниот суд Кичево К.бр.284/14 од 05.12.2014 година, **СЕ ПОТВРДУВА.**

Образложение

Основниот суд Кичево, со обжалената пресуда обвинетиот Н.З. од К., го ослободил од обвинение да би сторил кривично дело Измама од чл.247 ст.3 в.в. со ст.1 од КЗ, бидејќи делото за кое се обвинува обвинетиот не е кривично дело според законот, а согласно чл.403 ст.1 т.1 од ЗКП. Воедно судот одлучил трошоците сторени во текот на постапката да паднат на товар на буџетот на РМ.

Оштетениот Р.С. од К., за предјавеното оштетно побарување е упатен на редовна граѓанска парница.

Незадоволно од ваквата пресуда навремана жалба изјавило Основното јавно обвинителство Кичево, со која ја обжалува истата поради суштествена повреда на

одредбите на кривичната постапка, погрешно утврдена фактичка состојба и повреда на Кривичниот законик, со предлог жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се укине и предметот се врати на првостепениот суд на повторно судење.

Одговор на жалба е поднесен од страна на бранителот на обвинетиот Н.З. од К., адвокат А.Г. од К., со кој во целост се побиваат наводите во изјавената жалба, со предлог жалбата да се одбие како неоснована, а првостепената пресуда да се потврди.

Вишото јавно обвинителство Гостивар, до овој суд достави писмен предлог III КОЖ.бр.81/15 од 24.02.2015 година, со кој предлага да се одбие како неоснована жалбата на Јавниот обвинител во ОЈО Кичево, изјавена против пресудата на Основниот суд Кичево К.бр.284/14 од 05.12.2014 година.

Апелациониот суд Гостивар, постапувајќи по изјавената жалба, согласно чл.427 ст.1 од ЗКП, откако ги разгледа списите приложени кон предметот, обжалената пресуда, жалбата, одговорот на жалба и писмениот предлог на ВЈО Гостивар, утврди:

Жалбата е неоснована.

Судот ги разгледа жалбените наводи за сторена суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка од чл.415 ст.1 т.11 од ЗКП, меѓутоа истите не ги прифати за основани со оглед да обжалената пресуда не содржи такви недостатоци поради кои не би можела да се испита по однос на нејзината правилност и законитост, изреката на пресудата е јасна и разбирлива, а во образложението се содржани доволно причини за утврдените решителни факти и заземените правни ставови на судот.

Имено, обжалената пресуда содржи доволно причини по однос на решителните факти од кои се раководел првостепениот суд при донесувањето на одлука со која обвинетиот го ослободил од обвинение да би сторил кривично дело што му се става на товар, кои факти ги утврдил од содржината на доказите изведени во текот на главниот претрес, посочувајќи јасно од кои факти и околности произлегува дека кривичното дело што му се става на товар на обвинетиот не е кривично дело според законот.

Во тој контекст, неосновани се жалбените наводи дека судот погрешил кога нашол дека кривичното дело за кое обвинетиот се обвинува не е кривично дело според законот, наведувајќи притоа дека на одржаната расправа се извеле доволно докази од кои судот можел да утврди дека обвинетиот го сторил кривичното дело и дека делото за кое се обвинува е кривично дело според законот. Ова од причина што, советот на овој суд утврди дека од доказите изведени во текот на постапката, првостепениот суд правилно утврдил дека обвинетиот не дејствувал со умисла да го измами оштетениот, истиот не го довел и не го држел во заблуда, бидејќи склучувањето на привремен договор помеѓу

двете странки дека ќе се пристапи кон склучување на иден договор за купопродажба не претставува лажно прикажување на факти и со тоа оштетениот не можел да биде доведен во заблуда. Во конкретниот случај, при склучувањето на привремениот договор помеѓу странките, оштетениот му нема исплатено никаква сума на парични средства на обвинетиот и со самиот тој факт оштетениот нема претрпено никаква штета, па оттука со право првостепениот суд утврдил дека имотот на оштетениот воопшто не бил намален, а неговата желба предметниот имот да биде негов или како што самиот во својот исказ навел “бидејќи на тој дел ќе се гради куќа, виделината ќе ја нема од моите прозорци”, не може да се подведе под поимот штета.

Имено, во конкретниот случај првостепениот суд правилно утврдил дека се што било преземено било законски реализирано, а фактот дека предметната недвижност ќе станела сопственост на оштетениот, откако обвинетиот како на прв сосед ќе му го понудел на продажба нему и тоа откако ќе се утврдела граничната линија со соседите, како идна состојба, не стои, бидејќи ваквите идни состојби и настани кои постоеле во време на превземените дејствија не ги опфаќа предметното кривично дело, па аналогно и преземените дејствија од страна на обвинетиот не може да се поведат под кривичното дело за кое се обвинува, а со продавање на предметниот недвижен имот на друго лице кое се стекнало со право на сопственост, не би можело да му биде нанесена штета на имотните права и интереси на оштетениот, бидејќи ваквата штета не е само претпоставена, туку истата не е реална.

Во тој контекст, неоснован е жалбениот навод за погрешна примена на материјалното право од причини што кривичното дело Измама од чл.247 ст.1 од КЗ го чини тој што со намера за себе или за друг да прибави имотна корист ќе доведе некого во заблуда со лажно прикажување или со прикривање факти или ќе го држи во заблуда и со тоа ќе го наведе да стори или не стори нешто на штета на својот или туѓ имот, додека ст.3 од истиот член ја акцептира сторената штета која е значителна, дејствије на извршување на ова кривично дело е лажното прикажување или прикривање на факти со што друг се доведува или одржува во заблуда, што пак крајно резултира со дејствие на оштетениот со кое истиот сторува нешто на штета на својот или на туѓ имот, а како мотив на превземање на дејствија на обвинетиот се јавува намерата за прибавување на противправна имотна корист, што значи дека во конкретниот случај за да биде остварено законското битие на кривичното дело Измама недостасуваат повеќе кумулативни услови кои мораат да бидат исполнети и тоа субјективниот елемент, кривичната одговорност со умисла, дејствие на доведување и држење во заблуда со лажно прикривање на факти и правна последица штета на имотни права и интереси на оштетениот, а во случајов не е утврдена ниту намерата на обвинетиот за друг да прибави противправна имотна корист, па оттука произлегува дека од сите изведени докази на одржаната расправа, како писмени така и

усмени, првостепениот суд правилно утврдил дека во описот на дејствијата на обвинетиот не се содржани елементите на законското битие на кривичното дело за кое се обвинува.

Врз правилно и целосно утврдена фактичка состојба, првостепениот суд правилно постапил кога нашол дека делото што му се става на товар на обвинетиот не е кривично дело според законот и истиот го ослободил од обвинение согласно одредбата од чл.403 ст.1 т.1 од ЗКП.

Со оглед на изнесеното се одлучи како во изреката на оваа пресуда, согласно чл.434 од ЗКП.

Пресуда на АПЕЛАЦИОНЕН СУД ГОСТИВАР, КЖ.бр.100/15 од 04.03.2015 година

3. Обвинетиот кривичното дело Убиство од член 123 став 2 т.3 од Кривичниот законик (КЗ) го сторил со умисла и во пресметлива состојба со оглед да прекинет на љубовната врска со сега покојната, не успеал рационално да го обработи и тоа кај него предизвикало раст на напнатост и лутина, но тоа не се јавило како последица на негово привремено или трајно ментално страдање, душевна болест или ниски интелектуални капацитети, туку едноставно неможност да прифати туѓи потреби и убедувања, при што неговата реакција не била миговна и не делувал во миг, ниту пак била резултат на патолошки акумулирани емоционални доживување како патолошко афект, туку делото го сторил без патолошки и психолошки нарушување кои би влијаеле на неговото одлучување, логично размислување, однесување и носење со последиците на стореното, имајќи предвид дека во време на сторување на кривичното дело кај обвинетиот не постоела афективна состојба т.е. не постои делување во афект со оглед дека не постои комулација ниту комулативно празнење на афект.

ВО ИМЕТО НА ГРАЃАНИТЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР, во совет составен од судиите: Зоран Теофиловски, претседател на советот, Абдулбари Рамадани, Мираљем Асани, Ѓерасим Ѓерасимовски и Ахмет Рушители, членови на советот, со записничар Весна Илиќ, судски соработник, во кривичниот предмет против обвинетиот Х.С. од с.Џ., за кривично дело Убиство од чл.123 ст.2 т.3 од КЗ и кривично дело Неовластено изработување, држење, посредување и тргување со оружје или распрскувачки материји од чл.396 ст.1 од КЗ, постапувајќи по жалбата на обвинетиот Х.С. од с.Џ., изјавена преку бранителот Д.П., адвокат од Т. и по жалба на Основното јавно обвинителство Тетово, двете против пресудата на Основниот суд Тетово К.бр.777/14 од 09.01.2015 година, на јавната седница одржана на ден 04.05.2015 година, во присуство на Јавен обвинител од ВЈО Гостивар Н.Ј., обвинетиот Х.С. од с.Џ. и на неговиот бранител Д.П., адвокат од Т., согласно чл.434 од Законот за кривичната постапка, донесе:

ПРЕСУДА

ЖАЛБАТА на обвинетиот Х.С. од с.Џ., изјавена преку бранителот Д. П., адвокат од Т. и **ЖАЛБАТА** на Основното јавно обвинителство Т., **СЕ ОДБИВААТ КАКО НЕОСНОВАНИ**.

ПРЕСУДАТА на Основниот суд Тетово К.бр.777/14 од 09.01.2015 година, **СЕ ПОТВРДУВА**.

Образложение

Основниот суд Тетово, со обжалената пресуда обвинетиот Х.С. од с.Џ. го огласил за виновен за кривично дело Убиство од чл.123 ст.2 т.3 од КЗ за кое му утврдил казна долготраен затвор од 40-четириесет години и кривично дело Неовластено изработување, држење, посредување и тргување со оружје или распрскувачки материји од чл.396 ст.1 од КЗ за кое му утврдил казна затвор во траење од 5-пет години, па со примена на одредбите од чл.44 ст.2 т.1 од КЗ обвинетиот Х.С. од с.Џ. го осудил на единствена казна долготраен затвор од 40-четириесет години, во која казна му се пресметува и времето поминато во притвор сметано од 28.04.2014 година, согласно чл.47 од КЗ. Воедно обвинетиот е задолжен да плати на име кривичен паушал сума во износ од 4.000,00 денари, како и на име стварни трошоци на постапката сума во износ од 35.110,00 денари, се во рок од 30 дена по правосилноста на пресудата.

Согласно чл.396 ст.5 од КЗ, пиштолот марка ... бр..., со сериски број ..., калибар 6,35 мм., е одземен во полза на државата РМ.

Незадоволен од првостепената пресуда обвинетиот Х. С. од с.Џ., преку бранителот Д. П., адвокат од Т. изјавил навремена жалба, со која ја обжалува истата поради суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка, погрешно утврдена фактичка состојба и одлуката за кривичната санкција, со предлот жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се укине и предметот се врати на првостепениот суд на повторно судење или обжалената пресуда да се преиначи и на обвинетиот му се изрече поблага кривична санкција, со посебен предлог за одржување на јавна седница на која да бидат повикани обвинетиот и неговиот бранител.

Против првостепената пресуда навремена жалба изјавило и Основното јавно обвинителство Т. во делот на одлуката за кривичната санкција, со предлог жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се преиначи така што на обвинетиот ќе му се изрече казна доживотен затвор.

Одговор на жалба не е поднесен.

Вишото јавно обвинителство Гостивар, со писмен предлог IV КОЖ.бр.118/15 од 17.03.2015 година, предлага да се уважи како основана жалбата на ОЈО Тетово, а да се одбие како неоснована жалбата на обвинетиот Х. С. од с.Џ., изјавена преку бранителот Д.П., адвокат од Т., двете против пресудата на Основниот суд Тетово К.бр.777/14 од 09.01.2015 година.

Постапувајќи согласно чл.421 ст.3 и ст.4 од ЗКП, советот на овој суд закажа и одржа јавна седница на ден 04.05.2015 година, во присуство на Јавен обвинител од ВЈО Гостивар

Н.Ј., обвинетиот Х.С. и на неговиот бранител Д.П., адвокат од Т., на која седница откако претседателот на советот констатира дека се исполнети законските услови за одржување на јавната седница поради присуство на странките, обвинетиот поучен на правото од чл.9 од ЗКП на употреба на својот мајчин јазик во постапката изјави дека се откажува од тоа право и дека на јавната седница ќе се служи со службениот македонски јазик кој добро го познава, по што судијата известител ја изнесе во целост содржината на списите во предметот, обжалената пресуда и жалбите, а потоа збор им беше даден на присутните странки.

Бранителот на обвинетиот Х. С. од с.Џ., адвокатот Д.П. од Т., на јавната седница изјави дека останува во целост кон наводите во писмено поднесената жалба и предлогот содржан во истата, со дополнување дека првостепениот суд фактичката состојба погрешно ја утврдил во поглед на психичката состојба во која се наоѓал обвинетиот при извршување на кривичното дело, која психичка состојба правилно треба да се утврди со дополнително супер вештачење од страна на вешти лица, а што првостепениот суд пропуштил да го направи. Наведе и тоа дека првостепениот суд не ја утврдил правилно фактичката состојба, односно не утврдил дека оштетената сигурно со своето однесување допринела да сега обвинетиот истата ја убие. Предложи да жалбата се уважи, обжалената пресуда да се укине и предметот се врати на првостепениот суд на повторно судење или на обвинетиот да му биде изречена поблага санкција од причини што првпат во државата, а посебно на ова апелационо подрачје е изречена казна долготраен затвор од 40 години која е превисока за обвинетиот, затоа што истиот вака одмерената казна ќе ја издржи кога ќе наполни 65 години.

Присутниот Јавен обвинител од ВЈО Гостивар Н.Ј., на јавната седница предложи жалбата на ОЈО Тетово да се уважи, а жалбата на обвинетиот изјавена преку неговиот бранител да се одбие како неоснована, од причини подробно наведени во писмено поднесениот предлог IV КОЖ.бр.118/15 од 17.03.2015 година. Остана во целост кон писмено поднесениот предлог.

Обвинетиот Х. С. од с.Џ., на јавната седница изјави дека останува во целост како во писмено поднесената жалба и кон изнесеното од страна на неговиот бранител на јавната седница, со дополнување дека многу се кае за она што го сторил, наведувајќи притоа да причина за стореното била љубовната врска помеѓу него и сега покојната која критичниот ден го увредила со зборовите дека истата со него скоро една година била без да го сака и во тој момент обвинетиот се исклучил и го сторил тоа што го сторил, а потоа со возилото се упатил кон Скопје и кога дошол во близина на мостот во Сарај спрема Ѓорче Петров дури тогаш се освестил што направил и со колата удрил во мостот за да самиот си го одземе животот, но бидејќи не успеал во тоа од мостот скокнал во реката Вардар за да се

удади, но и во таа намера не успеал, при што дошле овластени лица од полицијата, поточно алфите кои го извадиле од реката и го внеле во службеното возило. Уште еднаш наведе дека се кае за стореното кривично дело и предлага на судот да му се изрече поблага казна.

Апелациониот суд Гостивар, постапувајќи по изјавените жалби, согласно чл.427 ст.1 од ЗКП, откако ги разгледа списите приложени кон предметот, обжалената пресуда, жалбите и писмениот предлог на ВЈО Гостивар, а имајќи ги во предвид и усмените наводи изнесени на јавната седница, најде:

Жалбите се неосновани.

Судот ги разгледа жалбените наводи на обвинетиот за сторена суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка од чл.415 ст.1 т.11 од ЗКП, но истите не ги прифати за основани со оглед да обжалената пресуда е јасна, разбирлива и непротивречна, па истата со сигурност може да се испита по однос на нејзината правилност и законитост. Изреката на пресудата е одраз на образложението и општо меѓу себе не е противречна.

Имено, обжалената пресуда содржи доволно причини по однос на решителните факти, и тоа, како по однос на елементите на сторените кривични дела од страна на обвинетиот, неговата кривична одговорност, неговиот однос кон сторените кривични дела, така и за сите други релеванти околности. Фактите од кои се раководел првостепениот суд при донесувањето на обжалената пресуда, ги утврдил од содржината на доказите изведени во текот на главната расправа, и тоа, како од доказите со кои се товари обвинетиот, така и од оние што му одат во негова корист, посочувајќи јасно кои факти и околности од кои докази ги утврдил.

Во тој контекст, неосновани се жалбените наводи на обвинетиот дека обжалената пресуда е неразбирлива во поглед на фактите од значење за правилно и законито одлучување со оглед да првостепениот суд не дал образложени причини зошто смета дека причина за убиство во конкретниот случај е раскинатата љубовна врска помеѓу обвинетиот и оштетената сега покојна Р. Д., наведувајќи притоа дека убиството не е последица на раскинатата љубовна врска туку напротив убиството е резултат на односите создадени за времетраењето на љубовната врска при кое чувствата на обвинетиот довеле до трајна раздражност и стеснување на свеста, што на крајот се манифестирало со убиство извршено при нарушена способност на обвинетиот да управува со своите постапки, при што во жалбата се наведува дека предметното кривично дело Убиство не е извршено со умисла, туку спаѓа во убиство во миг од афект, а првостепениот суд без да

даде образложени причини само го прифаќа наодот и мислењето на вештите лица дека обвинетиот бил пресметлив при извршувањето на кривичното дело Убиство.

Наведеното од причина што, врз основа на изведените докази првостепениот суд правилно ги утврдил сите решителни околности по однос на постоењето на елементите на кривичното дело Убиство од чл.123 ст.2 т.3 од КЗ и субјективниот однос на обвинетиот. Според оценка на овој суд, првостепениот суд дал доволно образложени причини зошто смета дека обвинетиот кривичното дело Убиство го сторил со умисла револтиран од фактот што оштетената сега покојна Р.Д. спротивно на неговата воља ја раскинала нивната љубовна врска, при што првостепениот суд од вештиот наод и мислење на ЈЗУ Универзитетска клиника за психијатрија Скопје и исказите на вештите лица Д-р. С. А., Д-р. С. Б. и психологот А. Ф. дадени на главна расправа неспорно утврдил дека обвинетиот делото го сторил во пресметлива состојба со оглед да обвинетиот прекинат на врската со сега покојната не успеал рационално да го обработи и тоа кај него предизвикало раст на напнатост и љутина, но тоа не се јавило како последица на негово привремено или трајно ментално страдање, душевна болест или ниски интелектуални капацитети, туку едноставно неможност да прифати туѓи потреби и убедувања. Обвинетиот имал и време и можност рационално да ја прифати разделбата и евентуално и да тагува по саканата, но тој тоа не го направил, туку истата ја лишил од живот, при што неговата реакција не била миговна и не делувал во миг, ниту пак била резултат на патолошки акумулирани емоционални доживувања како патолошки афект, туку делото го сторил без патолошки и психолошки нарушувања кои би влијаеле на неговото одлучување, логично размислување, однесување и носење со последиците на стореното имајќи предвид дека во време на сторување на кривичното дело кај обвинетиот не постоела афективна состојба т.е. не постои делување во афект со оглед да не постои комулација ниту комулативно празнење на афект, бидејќи од наодот на вештите лица се докажува со сигурност да кај обвинетиот не постоела состојба на силна раздражност која би довела до афективна состојба, а обвинетиот во време на случување на кривично правниот настан реагирал свесно лишувајќи ја од живот сега покојната Р. и во конкретниот случај се работи само за неадекватна структура на личност која не влијае на пресметливоста на обвинетиот, па оттука произлегува дека првостепениот суд правилно утврдил како во диспозитивот на обжалената пресуда дека во дејствијата на обвинетиот Х.С. се содржани сите елементи на законското битие на кривичното дело Убиство од чл.123 ст.2 т.3 од КЗ.

Исто така, неосновани се жалбените наводи на обвинетиот за повреда на правото на одбрана, а на околноста дека првостепениот суд не го прифатил предлогот на одбраната за супер вештачење од судско медицински одбор иако во вештиот наод и мислење за психичката состојба на обвинетиот постојат противречни и неискажани мислења кое како такво научно е непоткрепено, како и тоа дека не го прифатил предлогот

на одбраната да се изврши психо аутопсија на оштетената на околноста во која мера со нејзиното однесување допринела за психичкото пореметување на обвинетиот. Ова од причина што, првостепениот суд со еднакво внимание ги испитувал и ги ценел како оние докази кои што одат во полза на обвинетиот, така и оние што го товарат, па врз основа на таквата оценка извел заклучок дали некој факт е докажан или не, при што судот дал доволно образложени причини зошто не го прифатил предлогот на одбраната за супер вештачење за психичката состојба на обвинетиот и за психо аутопсија на оштетената, наведувајќи притоа дека предметното вештачење на ЈЗУ Универзитетска клиника за психијатрија Скопје е изготвено согласно правилата на науката од тим на стручни лица кои се компетентни за ваков вид на вештачења од кое се докажуваат со сигурност битните релевантни факти како за пресметливоста на обвинетиот, така и за психичката состојба во која се наоѓал обвинетиот во време на извршување на кривичното дело Убиство.

Во контекст на сето погоре изнесеното, советот на овој суд ги одби како неосновани и жалбените наводи со кои се оспорува утврдената фактичка состојба во предметот. Имено, по наоѓање на овој суд, првостепениот суд постапувал во рамките на овластувањата содржани во чл.399 од ЗКП и при утврдувањето на фактичката состојба ги имал предвид и ги ценел сите докази изнесени на главната расправа, и тоа, секој доказ поединечно, меѓутоа не изолирано од другите докази, туку во рамките на една доказна целина во врска со другите докази и врз основа на таква оценка извел заклучок за тоа дали некој факт е докажан или не. Пресудата се темели на аргументирани и потполно прифатливи причини за тоа на кои докази судот верува и зошто, а на кои не, па првостепениот суд врз основа на вака изведени докази, правилно ја утврдил фактичката состојба кога нашол дека обвинетиот ги сторил предметните кривични дела на начин, во време и место прецизно опишани во изреката на обжалената пресуда. Ваквата фактичка состојба и по наоѓање на овој суд произлегува од доказите изнесени на главната расправа, на кои првостепениот суд со право поклонил верба.

Врз основа на правилно утврдена фактичка состојба, првостепениот суд правилно нашол дека во дејствијата на обвинетиот се содржани сите битни елементи на кривичното дело Убиство од чл.123 ст.2 т.3 од КЗ и кривичното дело Неовластено изработување, држење, посредување и тргување со оружје или распркувачки материји од чл.396 ст.1 од КЗ, за кои основано го огласил за виновен.

Советот на овој суд ги ценеше, но не ги прифати за основани жалбените наводи во делот на одлуката за кривичната санкција истакнати во жалбата на обвинетиот и во жалбата на Основното јавно обвинителство Тетово.

Наведеното од причина што, првостепениот суд при одмерувањето на видот и висината на кривичната санкција ги имал предвид сите околности од чл.39 од КЗ и

Правилникот за начинот на одмерување на казните, па имајќи ја предвид тежината на сторените кривични дела изразена во јачината на загрозувањето на заштитното добро, степенот на кривичната одговорност на обвинетиот изразена во негативни побуди и умисленото извршување на кривичните дела, првостепениот суд правилно нашол дека се работи за кривично дело од трето ниво за кое согласно општите правила за одмерување на казната е пропишана казна затвор во траење од 15 до 20 години или доживотен затвор, при што имајќи ги предвид отежителните околности, и тоа, околностите под кои е сторено кривичното дело Убиство, минорен повод за сторување на убиството, непочитување на основните човекови и општествени вредности, одалечување на обвинетиот од местото на настанот и непризнавањето на вина за стореното, доведено во корелација со олеснителните околности дека обвинетиот е млада личност која досега не била осудувана за сторени кривични дела, советот на овој суд е на ставот дека првостепениот суд правилно постапил кога се определил да на обвинетиот за стореното кривично дело Убиство од чл.123 ст.2 т.3 од КЗ наместо казна доживотен затвор му утврди казна долготраен затвор од 40 години и за двете кривични дела како единствена ја изрече само таа казна, така што оправдано може да се очекува дека со изречената единствена казна долготраен затвор од 40 години да се изврши доволно воспитно влијание врз обвинетиот, како и позитивно да се влијае на планот на генералната превенција, со што ќе се оствари целта на казнувањето предвидена со чл.32 од КЗ. Од горе наведените причини овој суд најде дека во конкретниот случај не се исполнети условите на обвинетиот да му се изрече поблага казна затвор, односно на обвинетиот да му се изрече казна доживотен затвор, па жалбените наводи на обвинетиот и на ОЈО Тетово истакнати во таа насока ги одби како неосновани.

Со оглед на изнесеното се одлучи како во изреката на оваа пресуда, согласно чл.434 од ЗКП.

Пресуда на АПЕЛАЦИОНЕН СУД ГОСТИВАР, КЖ.бр.120/15 од 04.05.2015 година

4. Оштетениот не може да ја побива првостепената пресуда заради одлуката на судот за оштетното побарување, туку само може да ја побива одлуката за трошоците на кривичната постапка, па поради тоа првостепениот суд правилно одлучил кога изјавената жалба по овој основ против горенаведената пресуда ја отфрли како недозволена согласно со член 385 став 2 од Законот за кривичната постапка (ЗКП).

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР, во совет составен од судиите: Герасим Герасимовски, претседател на советот, Ахмет Рушити и Абдулбари Рамадани, членови на советот, со записничар Дритон Османи - судски соработник, во кривичниот предмет против обвинетите Р.М. од Д., за кривично дело Измама при добивање кредит или друга погодност по чл.249 ст.1 в.в.со чл.24 и в.в.со чл.45 од КЗ, С. М. од с.Ш.-за едно кривично дело Измама при добивање кредит или друга погодност по чл.249 ст.1 в.в. со чл.23 и в.в.со чл.45 од КЗ и кривично дело Недозволено изработување, држење и тргување со оружје или распрскувачки материји по чл.396 ст.1 од КЗ, постапувајќи по жалбата на оштетената Н.Л.Б. Т. Б. АД С., поднесена преку полномошникот Б.Р., адвокат од С., изјавена против решението на Основниот суд во Тетово К.бр.706/12 од 26.08.2014 година, на нејавната седница одржана на ден 15.01.2015 година, согласно одредбата од чл.411 ст.3 од Законот за кривичната постапка, донесе:

РЕШЕНИЕ

ЖАЛБАТА на оштетената Н.Л.Б. Т.б. АД С., **СЕ ОДБИВА КАКО НЕОСНОВАНА.**

РЕШЕНИЕТО на Основниот суд Тетово К.бр.706/12 од 26.08.2014 година, **СЕ ПОТВРДУВА.**

Образложение

Основниот суд во Тетово, со пресуда К.бр.706/12 од 30.06.2014 година, обвинетите и тоа Р. М. од Д. го огласил за виновен за сторено кривично дело Измама или друга погодност по чл.249 ст.1 в.в. со чл.24 в.в. со чл.45 од КЗ и го осудува на парична казна во износ од 200 дневни глоби така што вредноста на 1 дневна глоба изнесува 40 евра во денарска противвредност или вкупно 8000 евра во денарска противвредност од 492.000,00 денари, која парична казна да ја плати во рок од 1 месец по правосилноста на пресудата, со тоа што доколку не ја плати ќе се изврши присилно а доколку не може да се изврши и присилно ќе се замени со затвор, така што за секоја дневна глоба ќе се определи 1 ден

затвор, со тоа што затворот не може да биде подолг од 6 месеци. Додека обвинетиот С.М. го огласи за виновен за сторено кривично дело Измама при добивање кредит или друга погодност по чл.249 ст.1 в.в. со чл.24 и 45 од КЗ со што за ова кривично дело му изрекува парична казна во висина од 200 дневни глоби, со тоа што вредноста на 1 дневна глоба ќе изнесува 40 евра во денарска противвредност од 8000 евра или вкупно 492.000,00 денари, која парична казна да ја плати во рок од еден месец по правосилноста на пресудата, со тоа што доколку не ја плати ќе се изврши присилно а доколку не може да се изврши и присилно ќе се замени со затвор, така што за секоја дневна глоба ќе се определи 1 ден затвор, со тоа што затворот не може да биде подолг од 6 месеци, и за кривично дело Недозволено изработување, држење и тргување со оружје или распркувачки материји по чл.396 ст.1 од КЗ, изрекува казна затвор во траење од 3 години, додека за обвинетиот С. З. од с.Ш., за кривичното дело Недозволено изработување, држење и тргување со оружје или распркувачки материји по чл.396 ст.1 в.в. со чл 22 од КЗ се одбива обвинението согласно чл.367 ст.1 т.3 од ЗКП.

Против наведената пресуда жалба вложил оштетената Н.Л.Б. Т. Б. АД С., преку полномошникот Б.Р., адвокат од С., по однос на одлуката за оштетното побарување.

Постапувајќи по ваквата жалба Основниот суд Тетово го донесол сега обжаленото решение К.бр.706/12 од 26.08.2014 година, со кое решение жалбата на оштетената Н.Л.Б. Т.б. АД С., поднесена против пресудата на овој суд К.бр.706/12 од 30.06.2014 година, го отфрла како недозволена.

Против сега обжаленото решение оштетената Н.Л.Б. Т.б. АД С., преку полномошникот Б.Р. од С., изјавил жалба со која ја напаѓа истата поради суштествени повреди на одредбите на ЗКП и погрешно примена на материјалното право, без да ги наведува причините во ова насока, а од содржината на жалбата произлегува дека обжаленото решение го обжалува поради тоа што му е ускратено уставното загарантирано право на жалба.

Одговор кон жалбата не е поднесен.

Вишото јавно обвинителство Гостивар, до судот достави писмен предлог III КОЖ.бр.624/14 од 08.10.2014 година, со кој предлага да се одбие како неоснована жалбата на оштетената Н.Л.Б. Т.б. АД С., поднесено преку полномошникот Б.Р., адвокат од С., изјавена против решението на Основниот суд Гостивар К.бр.706/12 од 26.08.2014 година.

Апелациониот суд Гостивар постапувајќи согласно чл.393 ст.1 од ЗКП откако ги разгледа списите приложени кон предметот, обжаленото решение, жалбата и писмениот предлог на ВЈО Гостивар, утврди:

Жалбата е неоснована.

Апелациониот суд Гостивар постапувајќи согласно чл.393 ст.1 од ЗКП а водејќи сметка по службена должност за сторени суштествени повреди во смисол на чл/381 ст.1 т.1 , 5, 6, 8 до 11 од ЗКП, и дали на штета на обвинетиот е повредено материјалното право констатира дека таква повреда не е сторена, обжаленото решение е јасно, разбирливо како во изреката така и во образложението на истата. Во образложението на истата се наведени причините за решителните факти и завземено правни ставови на судот при донесувањето на обжаленото решение кое произлегува од содржината на доказите во постапката.

Судот го разгледа жалбениот навод дека му е ускратено правото на жалба во судката постапка, меѓутоа ваквиот жалбен навод не го прифати за основан од причина што во одребата од чл.377 од ЗКП, точно е наведено кои странки и кога можат да изјавуваат жалба против судска одлука така што согласно чл.377 ст.4 од ЗКП, оштетеното може да ја побива пресудата само поради одлуката на судот за трошоците кога постапката се води по службена должност на кривичната постапка но ако јавниот обвинител го превзел гонењето (чл.59 ст.2 од ЗКП) тогаш оштетениот може да изјави жалба поради сите основи кои може да се побива пресудата во смисол на чл.380 од ЗКП.

Во конкретниот случај постапката се водела по службена должност од страна на овластениот тужител, а овластениот тужител го нема превземено гонењето од оштетената Н.Л.Б. Т.б. АД С. како тужител, па со самото тоа оштетената не може да ја побива пресудата и заради одлуката на судот за оштетното побарување туку само може да ја побива одлуката за трошоците на кривичната постапка, па поради тоа по оценка на овој суд првостепениот суд правилно одлучил кога изјавената жалба по овој основ против горенаведената пресуда ја отфрлил како недозволена согласно чл.385 ст.2 од ЗКП, и правилно го применил материјалното право.

Во контекст на изнесеното се одлучи како во изреката на ова решение, согласно чл.411 ст.3 од ЗКП.

Решение на АПЕЛАЦИОНЕН СУД ГОСТИВАР, КЖ.бр.475/14 од 15.01.2015 година

5. **Исполнето е битието на кривичното дело Загрозување на сигурноста од чл.144 ст.1 од КЗ во случај кога обвинетите му се заканиле на оштетениот со зборовите ќе те убиеме, пак ќе те запалиме, ќе те исфрлиме одовде, ти нема да живееш во селото, притоа фрлајќи и камења и дрва кон куќата на оштетениот, со кои дејствија кај оштетениот предизвикале чувство на страв и загрозеност за сопствениот живот.**

ВО ИМЕТО НА ГРАЃАНИТЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР, во совет составен од судиите Абдулбари Рамадани-претседател на советотот, Зоран Теофиловски и Мираљем Асани-членови на советот, со записничарот Наташа Крстеска Карапетрова-судски соработник, во кривичниот предмет оформен против обвинетите Н.О. и О.Ф., двајцата од с.О.-Г., за кривично дело Загрозување на сигурноста од чл.144 ст.1 од КЗ, постапувајќи по жалбата на приватниот тужител М.Б. од с.О.-Г., изјавена преку полномошникот Љ.Л., адвокат од Г. и жалбата на обвинетите Н.О. и О.Ф., двајцата од с.О.-Г., изјавена преку бранителот М.Д., адвокат од Г., двете жалби изјавени против пресудата на Основниот суд Гостивар К.бр.416/12 од 07.03.2014 година, на нејавната седница одржана на ден 05.12.2014 година, согласно чл.401 од Законот за кривична постапка, донесе:

П Р Е С У Д А

ЖАЛБАТА на приватниот тужител М. Б. од с.О.-Г., изјавена преку полномошникот Љ.Л., адвокат од Г. и **ЖАЛБАТА** на обвинетите Н.О. и О.Ф., двајцата од с.О.-Г., изјавена преку бранителот М.Д., адвокат од Г., **СЕ ОДБИВААТ КАКО НЕОСНОВАНИ.**

ПРЕСУДАТА на Основниот суд Гостивар К.бр.416/12 од 07.03.2014 година, **СЕ ПОТВРДУВА.**

О б р а з л о ж е н и е

Основниот суд во Гостивар, со обжалената пресуда К.бр.416/12 од 07.03.2014 година, ги огласил за виновни обвинетите Н. О. и О. Ф., двајцата од с.О.-Г., за кривично дело Загрозување на сигурноста од чл.144 ст.1 од КЗ, па согласно тој член и чл.32, 34, 38, 38-а и 39 од од КЗ, ги осудил на парична казна во износ од по 50 дневни глоби во вредност од по 10 евра за една дневна глоба или вкупно износ од по 500-петсто евра во денарска противвредност од по 61.684,4 денари за едно евро или вкупно од по 30.842,00 денари, која парична казна обвинетите се задолжени да ја платат во рок од 15 дена по

правосилноста на пресудата, бидејќи во спротивно истата ќе биде присилно извршена во постапка утврдена со закон, а ако присилното извршување остане без успех, судот ќе ја изврши така што за секоја дневна глоба ќе определи 1-еден ден затвор со тоа што затворот не може да биде подолг од 6-шест месеци.

Исто така, обвинетите се задолжени да платат во полза на буџетот на РМ кривичен паушал сума во износ од по 5.000,00 денари, како и солидарно да го надоместат вкупниот износ на име на трошоци на постапката на приватниот тужител преку неговиот полномошник адвокат Љ. Л. адвокат од Г. во вкупен износ од 23.232,00 денари и тоа за состав на полномоштво со паушал 1.690,00 денари, за такса на тужба 800,00 денари, за такса за одлука 800,00 денари, за застапување од страна на адвокат и тоа за девет застапувања со паушал и сатнина 9 x 2.028,00 денари или вкупно 18.252,00 денари, во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата, согласно чл.89 ст.2 т.8 и чл.92 ст.1 од ЗКП.

Воедно, оштетениот за остварување на своето оштетно побарување е упатен на граѓанска парница согласно чл.100 и 102 од ЗКП.

Незадоволен од ваквата пресуда, приватниот тужител М. Б. од с.О.-Г., преку полномошникот Љ. Л., адвокат од Г., изјавил навремена жалба, од чија содржина произлегува дека првостепената пресуда ја обжалува поради одлуката за кривичната санкција, со предлог второстепениот суд жалбата да ја уважи, обжалената пресуда да ја преиначи во делот на одлуката за кривичната санкција на начин што на обвинетите ќе им изрече поостра казна, а со цел да се постигнат целите на казнувањето да во иднина истите не вршат вакви и слични кривични дела.

Исто така, незадоволни од ваквата пресуда, обвинетите Н.О. и О.Ф., двајцата од с.О.-Г., преку бранителот М.Д., адвокат од Г., изјавиле навремена жалба, од чија содржина произлегува дека првостепената пресуда ја обжалуваат поради суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и повреда на Кривичниот законик, со предлог Апелациониот суд во Гостивар жалбата да ја уважи, обжалената пресуда да ја укине и предметот да го врати на повторно одлучување на првостепениот суд или да ја запре постапката против обвинетите односно обвинетите да ги ослободи од обвинение за кривичното дело за кое се товарат, од причини што не постојат докази дека обвинетите го сториле кривичното дело согласно чл.403 т.3 од ЗКП.

Одговор на жалбите не е поднесен.

Апелациониот суд Гостивар, постапувајќи по изјавените жалби, а согласно чл.393 ст.1 од ЗКП, откако ги разгледа списите приложени кон предметот, обжалената пресуда и жалбите, најде:

Жалбите се неосновани.

Советот на овој суд, го ценеше но не го прифати за основан жалбениот навод истакнат во жалбата на обвинетите дека обжалената пресуда е неразбирлива и противречна самата на себе си. Неоснован е овој жалбен навод, од причина што по наоѓање на советот на овој суд, не е сторена ваква суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка од чл.381 ст.1 т.11 од ЗКП, бидејќи изреката на обжалената пресуда е јасна и разбирлива, и истата не е противречна на самата себе и на причините во пресудата, во образложението на обжалената пресуда се наведени доволно јасни и образложени причини, па истата како таква е подобна во целост да се испита во однос на нејзината правилност и законитост во поглед на постоење на предметното кривично дело и кривичната одговорност на обвинетите.

По наоѓање на овој суд, во образложението на пресудата, првостепениот суд ги навел сите докази што се изведени во текот на целата постапка и извршил нивна целосна и совесна анализа ценејќи го секој доказ посебно и сите заедно во склоп на една целина, притоа наведувајќи доволно образложени причини кој решителен факт од кој доказ го утврдил и од кои причини на одредени докази поклонил верба, а на други докази не поклонил верба. Тоа што првостепениот суд при оценка на доказите прифатил дека едни докази се веродостојни и на истите поклонил верба, не значи дека од страна на првостепениот суд со еднакво внимание не е ценет секој доказ посебно и во склоп на една целина.

Впрочем, по спроведената доказна постапка, а врз основа на слободна оценка на доказите првостепениот суд правилно и целосно ги утврдил сите решителни факти во предметот согласно чл.14 и 365 од ЗКП. Притоа, првостепениот суд со еднакво внимание ги испитал и утврдил како фактите што ги товарат обвинетите, така и оние што им одат во корист, при што правилно и целосно ги утврдил сите решителните факти во предметот, како по однос на предметното кривично дело, така и по однос на кривичната одговорност на обвинетите.

Решителните факти во предметот, првостепениот суд целосно и правилно ги утврдил од изведените докази на главниот претрес и тоа од:исказот на оштетениот М.Б., исказот на сведокот А.Ќ., записникот за примање на кривична пријава на ПС Гостивар од 10.08.2012 година, а исто така првостепениот суд ја ценел и одбраната на обвинетите дадена во текот на постапката.

Првостепениот суд извршил сестрана анализа и оценка на секој од погоре наведените докази поединечно, како и во склоп на една целина, кои докази се дополнуваат еден на друг и даваат реална слика за настанот, како по однос на

околностите за времето, местото и начинот на извршување на кривичното дело, така и по однос на кривичната одговорност на обвинетите.

Неосновани се жалбените наводи за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба.

Имено, првостепениот суд врз основа на правилна оценка на сите изведени вербални и материјални докази во текот на постапката, кои во целост се надополнуваат еден на друг, притоа ценејќи го секој доказ поодделно и во нивната вкупност правилно и целосно ја утврдил фактичката состојба, кога зел за утврдено, дека на ден 09.08.2012 година околу 19,30 часот додека оштетениот седел во дворот од неговата куќа во с.Орќуше, обвинетите му ја загрозиле сигурноста на оштетениот на начин што без никаква причина обвинетите влегле во дворот со намера физички да го нападнат, па оштетениот кога приметил веднаш влегол во куќата, а обвинетите прво му упатиле погрдни зборови свињо една, каурин еден, го пцуеле со зборовите јебем ти мајку и му се заканиле со зборовите ќе те убиеме, пак ќе те запалиме, ќе те исфрлиме одовде, ти нема да живееш во селото, притоа фрлајќи и камења и дрва кон куќата, па кога оштетениот со својот мобилен телефон покушал да го сними настанот, обвинетите приметиле и почнале да бегаат од местото на настанот, а оштетениот излегол повторно во дворот, тогаш обвинетите повторно фрлале камења за да го погодат оштетениот, но не го повредиле, со кои дејствија обвинетите го навредиле оштетениот и предизвикале кај него силно чувство на страв и загрозеност за сопствениот живот. Оштетениот случајот веднаш го пријавил во ПС Гостивар.

Судот ги ценеше, но не ги прифати за основани жалбените наводи, со кои се оспоруваат решителните факти во предметот, од причина што овие жалбени наводи противречат на доказите изведени на главен претрес, а на кои првостепениот суд правилно постапил кога поклонил верба и кои на јасен и дециден начин упатуваат на постоењето на предметното кривично дело и кривичната одговорност на обвинетите.

Неоснован е жалбениот навод, во кој е истакнато дека првостепениот суд поклонил верба единствено на изјавата на приватниот тужител па поради што неправилно ја утврдил и фактичката состојба. Овој жалбен навод, советот на овој суд го разгледа но не го прифати за основан од причина што во образложението на првостепената пресуда, судот ги навел сите докази што се изведени во текот на главниот претрес и извршил нивна целосна и совесна анализа ценејќи ги секој доказ посебно и сите заедно во склоп на една целина, притоа наведувајќи доволно образложени причини кој решителен факт од кој доказ го утврдил и од кои причини на одредени докази поклонил верба, а на други докази не поклонил верба.

Видно од образложението на првостепената пресуда, судот ја ценел и одбраната на обвинетиот и навел доволно јасни и разбирливи причини зошто не поклонил верба на одбраната на обвинетите. По наоѓање на овој суд, првостепениот суд постапил правилно што не поклонил верба на исказите на обвинетите, од причини што исказите на обвинетите се во спротивност со другите изведени докази на кои првостепениот суд поклонил верба и обвинетите ја дале својата одбрана единствено со цел да ја намалат или избегнат кривичната одговорност за предметното кривично дело за кое се обвинети.

Советот на овој суд, го разгледа но не го прифати за основан жалбениот навод во кој е истакнато дека во дејствијата на обвинетите не се содржани елементите на кривичното дело за кое се теретат. Овој жалбен навод, е неоснован од причини што од изведените докази и утврдените решителни факти и околности од истите, неспорно произлегува дека во дејствијата на обвинетите се содржани елементите кои го чинат битието на предметното кривично дело. Имено, обвинетите со тоа што на критичниот ден кога се случил предметниот кривично правен настан спрема оштетениот му се заканиле со зборовите ќе те убиеме, пак ќе те запалиме, ќе те исфрлиме одовде, ти нема да живееш во селото, притоа фрлајќи и камења и дрва кон куќата, со овие дејствија кај оштетениот предизвикале чувство на страв и загрозеност за сопствениот живот, со што на овој начин обвинетите со овие дејствија кои ги превзеле на критичниот ден, време и место го исполниле битието на предметното кривичното дело Загрозување на сигурноста од чл.144 ст.1 од КЗ.

Неоснован е жалбениот навод за повреда на Кривичниот законик.

Имено, првостепениот суд врз основа на правилно и целосно утврдената фактичка состојба, правилно го применил Кривичниот законик кога нашол дека во дејствијата на обвинетите се содржани елементите на кривичното дело Загрозување на сигурноста од чл.144 ст.1 од КЗ, и правилно постапил кога обвинетите ги огласил виновни за истото кривично дело.

Исто така, неоснован е и жалбениот навод изјавен во жалбата на приватниот тужител поради одлуката за кривичната санкција.

Неосновани се жалбените наводи дека во конкретниот случај, првостепениот суд ги преценил олеснителните околности на сметка на отежнителните и дека на обвинетите е потребно да им биде изречена поостра казна, а со цел да се постигнат целите на казнувањето да во иднина истите не вршат вакви и слични кривични дела. Неоснован е овој жалбен навод, од причина што по наоѓање на овој суд, првостепениот суд правилно одлучил кога обвинетите за предметното кривично дело Загрозување на сигурноста од чл.144 ст.1 од КЗ, ги осудил на парична казна.

Имено, првостепениот суд при одлучувањето за видот на кривичната санкција ги имал во предвид сите околности од чл.39 од КЗ, при што како отежнителни околности, првостепениот суд го имал во предвид фактот дека обвинетите сториле кривично дело зачестено на подрачјето на судот и пошироко, ја имал предвид тежината на кривичното дело и степенот на кривичната одговорност на обвинетите, а како олеснителни околности првостепениот суд ги имал во предвид личните и семејните прилики на обвинетите, како и нивниот коректен однос спрема судот. Со оглед на сите овие околности, кои се ценети во склоп на една целина, по наоѓање на советот на овој суд, првостепениот суд правилно одлучил дека целите на казнувањето предвидени во чл.32 од КЗ спрема обвинетите оправдано може да се очекува дека ќе се остварат и со изречената парична казна, односно ќе се изврши доволно воспитно влијание врз обвинетите во иднина да не вршат вакви и слични кривични дела, како и позитивно ќе се влијае на планот на генералната превенција.

Со оглед на сето погоре наведено, а согласно чл.401 од ЗКП, се одлучи како во изреката на оваа одлука.

Пресуда на АПЕЛАЦИОНЕН СУД ГОСТИВАР, КЖ.бр.580/14 од 05.12.2014 година

6. **Услов за отповикување на условната осуда е за делото што осудениот го сторил во времето на проверување да му се изрече казна затвор или парична казна, но не и условна осуда, при што е потребно за новото сторено кривичо дело да се изрече казна затвор од две години или во подолго траење каде отповикувањето е облигативно или за новото сторено кривично дело да се изрече казна затвор помала од две години или парична казна каде судот може, но не мора да ја отповика условната осуда откако ќе ги цени сите околности.**

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР, во совет составен од Претседателот на судот, судијата Шефајет Хајдари - претседател на советот и судиите Зоран Теофиловски и Абдулбари Рамадани, членови на советот, со записничар Полумбеша Сефери – Судски соработник, постапувајќи по жалбата на Основно јавно обвинителство Т. II.КО.бр.738/13 од 14.11.2014 година, изјавена против Решението на Основниот суд во Тетово КС.КР.бр.304/14 од 07.11.2014 година, на седница на советот одржана на ден 22.12.2014 година, согласно член 411 став 3 од Законот за кривичната постапка, го донесе следното :

РЕШЕНИЕ

ЖАЛБАТА на Основно јавно обвинителство Т. II.КО.бр.738/13 од 14.11.2014 година, **СЕ ОДБИВА КАКО НЕОСНОВАНА.**

РЕШЕНИЕТО на Основниот суд во Тетово КС.КР.бр.304/14 од 07.11.2014 година, **СЕ ПОТВРДУВА.**

Образложение

Основниот суд во Тетово со обжаленото решение го одбил како неоснован предлогот на ОЈО Тетово КО.бр.738/13 од 03.11.2014 година, да спрема осудениот Б.Ѓ. од Т. се отповика условната осуда изречена со пресуда на Основниот суд во Тетово К.бр.774/13 од 28.02.2014 година и истата се изврши.

Незадоволен од донесеното решение, Основното јавно обвинителство во Г. изјавил навремена жалба, побивајќи ја истото поради суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка, со предлог Апелациониот суд во Гостивар жалбата да ја уважи обжаленото решение да го укине и предметот да го врати на првостепениот суд на повторно одлучување.

Одговор на жалба не е поднесен.

Вишото јавно обвинителство Гостивар, со писмен предлог VI КОЖ.бр.885/14 од 15.12.2014 година, предложи да се одбие како неоснована жалбата на Јавниот обвинител на ОЈО Тетово, изјавена против Решението на Основниот суд Тетово КС.КР.бр.304/14 од 07.11.2014 година.

Апелациониот суд Гостивар, постапувајќи по изјавената жалба, согласно член 393 став 1 од Законот за кривичната постапка, откако изврши увид кон списите во предметот, обжаленото решение, жалбата и писмениот предлог на Вишото јавно обвинителство Гостивар, утврди :

Жалбата е неоснована.

Испитувајќи го обжаленото решение во смисла на одредбата од член 381 став 1 точка 11 од Законот за кривичната постапка, советот на овој суд утврди дека обжаленото решение е јасно, разбирливо и непротивречно, па истото со сигурност може да се испита. Изреката на решението е разбирлива, непротивречна на самата себе си или на причините на решението, во обжаленото решение се наведени причините за решителните факти и не постои противречност помеѓу решителните факти.

Советот на овој суд ги ценеше жалбените наводи на ОЈО Т. за тоа дека првостепениот суд погрешно постапил кога не ја отповикал условната осуда изречена со пресуда на Основниот суд Тетово К.бр.744/13 иако биле исполнети законските услови за да истата се отповика, бидејќи од самиот факт што во времето на проверувањето тој сторил ново кривично дело, судот бил должен да ја отповика условната осуда или пак да одреди друг рок, односно ново време за проверување, доколку пак му се изрече условна осуда.

По наоѓање на советот на овој суд ваквите жалбени наводи се неосновани.

Согласно член 51 став 1 од Кривичниот Законик, судот ќе ја отповика условната осуда ако осудениот во времето на проверување стори едно или повеќе кривични дела за кои е изречена казна затвор од две години или во подолго траење. Со став 2 од истиот член е предвидено дека ако во времето за проверување осудениот стори едно или повеќе кривични дела за кои е изречена казна затвор помала од две години или парична казна судот, откако ќе ги оцени сите околности што се однесуваат на сторените кривични дела и на сторителот, а посебно сродноста на сторените кривични дела, нивното значење и побудите од кои се сторени, ќе одлучи дали ќе ја отповика условната осуда. Притоа судот е врзан со забраната на изрекување условна осуда, ако на сторителот за кривичните дела утврдени во условната осуда и за новите кривични дела треба да му изрече казна над две години затвор (член 50 став 1).

Од цитираната законска одредба од член 51 од КЗ произлегува дека условната осуда се отповикува секогаш кога во времето за проверување условно осудениот ќе стори едно или повеќе дела за кои судот му изрекол казна затвор од две години или во подолго траење, отповикувањето е obligativно. Во вториот случај кога во времето за проверување условно осудениот ќе стори едно или повеќе казни дела за кои му е изречена казна затвор помала од две години или парична казна, судот може но не мора да ја отповика условната осуда, погатајќи од оценување на сите околности што се однесуваат на сторените дела и сторителот, а посебно сродноста на сторените дела, нивното значење и побудите од кои се сторени. Во секој случај услов за отповикувањето на условната осуда е да за делото што осудениот го сторил во времето на проверување му се изрече казна затвор или парична казна.

Имајќи ја предвид цитираната законска одредба, советот на овој суд смета дека првостепениот суд правилно постапил кога со обжаленото решение го одбил како неоснован предлогот за отповикување на условната осуда, како во изреката на истото. Првостепениот суд правилно ценел дека со правосилна пресуда на првостепениот суд К.бр.774/13 од 10.12.2013 година осудениот е огласен за виновен и е осуден на условна осуда така што за стореното кривично дело му е утврдена казна затвор во траење од 3 (три) месеци, со тоа што ваквата казна нема да се изврши за период од 1 (една) година, доколку обвинетиот за тој период не стори ново кривично дело. Во времето за проверување кое започнало од правосилноста на пресудата односно на ден 28.02.2014 година, осудениот сторил ново кривично дело и тоа со пресуда на Основен суд Тетово К.бр.343/14 од 09.06.2014 година, правосилна на ден 14.07.2014 година, обвинетиот е огласен за виновен при што му е утврдена казна затвор во траење од 3 (три) месеци која казна нема да се изврши ако во рок од една година по правосилноста на стори ново кривично дело. Првостепениот суд утврдил дека во двете пресуди е изречена условна осуда. Во случајот во време на проверување кога е донесена пресудата К.бр.774/13 не е изречена казна затвор или парична казна како што е предвидено во член 51 став 1 и став 2 од Кривичниот законик, туку со пресудата К.бр.343/14 е изречена условна осуда.

По наоѓање на советот на овој суд, во конкретниот случај во смисла на член 51 став 1 и став 2 од Кривичниот законик, правилна е одлуката на првостепениот суд. Ова од причина што иако неспорно е дека во времето на проверување осудениот сторил ново кривично дело меѓутоа со втората пресуда на истиот повторно му е изречена условна осуда. Во смисла на наведената одредба за да се отповика условната осуда потребно за новото сторено кривично дело да се изрече казна затвор од две години или во подолго траење каде отповикувањето е obligativно или за новото сторено кривично дело да се изрече казна затвор помала од две години или парична казна каде судот може но не мора да ја отповика условната осуда откако ќе ги цени сите околности. Во секој случај услов за

отповикувањето на условната осуда е да за делото што осудениот го сторил во времето на проверување му се изрече казна затвор или парична казна но не и условна осуда.

Со оглед на наведеното, а согласно одредбата од член 411 став 3 од Законот за кривичната постапка, се одлучи како во изреката на ова решение.

Решение на АПЕЛАЦИОНЕН СУД ГОСТИВАР, КСЖ.бр.161/14 од 22.12.2014 година

7. Во ситуација кога од страна на одбраната во текот на доказната постапка, во однос на психичката состојба на обвинетиот во моментот на сторување на кривичното дело, е доставен технички извештај изготвен во форма на вештачење, од вешто лице кое ги исполнува условите за вештак и со уредна лиценца, а од страна на ОЈО не е наредено изготвување на вешт наод и мислење за психичката состојба на обвинетиот во текот на претходната постапка согласно чл.236 ст.3 од ЗКП, техничкиот извештај изготвен во форма на вештачење претставува доказ врз кој може да се заснова пресудата, под услов техничкиот советник кој го изготвил да ги исполнува условите за вештак, кој што е должен своето мислење да го даде врз основа на неговите научни познавања од конкретната област и во таков случај не се исполнети условите од чл.394 ст.2 од ЗКП за да судот определи супер вештачење и не може да стане збор за повреда на принципот на еднаквост на оружјата.

Од образложението

Основниот суд Тетово, со обжалената пресуда К.бр.623/15 од 18.05.2018 година, согласно чл.403 ст.1 т.2 од ЗКП го ослободил од обвинение обвинетиот Д.А. од Тетово, за кривично дело Убиство по чл.123 ст.3 в.в. со чл.19 в.в. чл.12 ст.1 од КЗ.

Навремена жалба против првостепената пресуда, изјавило Основното јавно обвинителство од Тетово, поради суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка-чл.415 ст.1 т.11 од ЗКП и поради погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба-чл.417 ст.1 од ЗКП, со предлог Апелациониот суд во Гостивар жалбата да ја уважи, обжалената пресуда да ја укине и предметот да го врати на првостепениот суд на повторно судење.

Одговор на жалбата, поднел обвинетиот Д.А. од Т., преку неговиот бранител м-р В.Р., адвокат од С., со предлог Апелациониот суд Гостивар жалбата на ОЈО Тетово да ја одбие како неоснована, а првостепената пресуда да ја потврди. Исто така, истакнал и посебен предлог да врз основа на чл.421 ст.3 од ЗКП, обвинетиот и неговиот бранител бидат известени за седницата на советот на која ќе се одлучува по жалбата.

Апелациониот суд Гостивар, постапувајќи по изјавената жалба, а согласно чл.427 ст.1 од ЗКП, откако ги разгледа списите приложени кон предметот, обжалената пресуда, жалбата, одговорот на жалбата, писмениот предлог на ВЈО од Гостивар, а имајќи ги предвид и усмените наводи изнесени на јавната седница, најде:

Жалбата е неоснована.

Имено, во жалбата на ОЈО Т. е наведено дека во конкретниот случај првостепениот суд не требал да го прифати невропсихитриското вештачење на д-р м-р Н. С. од 27.03.2017

година со психолошкиот наод и мислење од д-р С. Т.-Ѓ., а од друга страна пак погрешил што не го извел како доказ вештачењето изготвено од страна на Психијатриската болница-С. од вештото лице д-р Г. Д., а кое вештачење било изготвено по наредба на јавниот обвинител со оглед на тоа дека во текот на главната расправа се појавила нова околност, односно утврдување на решавачкиот факт-пресметливоста, односно непресметливоста на обвинетиот, па поради еднаквоста на оружјата на одбраната и јавниот обвинител требало да се нареди од страна на судот супер вештачење заради утврдување на овој решавачки факт.

Овие жалбени наводи, советот на овој суд ги разгледа, меѓутоа не ги прифати за основани, од причини што по наоѓање на советот на овој суд, првостепениот суд правилно постапил кога не го прифатил и не го извел како доказ вештачењето изготвено од Психијатриска болница С. на вештото лице др.Г. Д., а кое вештачење било изготвено по наредба на јавниот обвинител по поднесувањето на обвинителниот акт, и првостепениот суд правилно утврдил дека истото ова вештачење согласно чл.347 ст.1 т.1 од ЗКП било прибавено на незаконит начин, бидејќи согласно чл.236 ст.3 од ЗКП јавниот обвинител може да донесе наредба за вештачење во претходна постапка и ја имал таа можност, а додека пак на главна расправа согласно чл.394 ст.2 од ЗКП наредба за вештачење може да донесе судот.

Имајќи ги предвид одредбите од чл.394 ст.1 и 2 од ЗКП, факт е дека согласно оваа одредба јавниот обвинител како странка во постапката, исто така како и обвинетиот може да предлага докази за нови околности што се јавиле во текот на главната расправа и дека заради отстранување на противречноста на наодите и мислења на вешти лица или стручни лица може да предложи на судот супер вештачење, меѓутоа и во тој случај согласно ст.2 од чл.394 од ЗКП, наредбата за супер вештачење ја носи судот, а не Јавниот обвинител.

Воедно, во конкретниот случај не постоеле ниту законски претпоставки во смисла на одредбата од чл.394 ст.2 од ЗКП, да судот нареди да се изготви супер вештачење како што е наведено во жалбата на ОЈО Т., а поради тоа што во текот на главната расправа се појавила нова околност, односно утврдување на решавачкиот факт-пресметливоста, односно непресметливоста на обвинетиот, па поради еднаквоста на оружјата на одбраната и јавниот обвинител, требало да се нареди од страна на судот супер вештачење заради утврдување на овој решавачки факт. Напротив, изготвеното психијатриско вештачење на др.Н. С. специјалист невропсихијатар со лиценца за вештачење и приложеното психолошко вештачење од др.С.Т.-Ѓ., со кое одбраната докажала дека обвинетиот ниту бил свесен за своето дело, ниту бил способен да управува со своите постапки и дека се наоѓал во непресметлива состојба, не претставува нова околност, односно утврдување на решавачкиот факт-пресметливоста, односно непресметливоста на обвинетиот, која се појавила во текот на главната расправа, од причини што бранителот на обвинетиот уште во својот воведен говор на записник за главна расправа од 16.02.2017 година, бил сосема јасен и дециден дека ќе докажат да обвинетиот ниту бил свесен за своето дело, ниту бил способен да управува со своите

постапки и дека се наоѓал во непресметлива состојба, и дека ова нешто ќе го докаже од психијатриско вештачење и тоа неуропсихијатриското вештачење на в.л. Д-р м-р Н. С. со лиценца бр.----, како и од психолошкото вештачење на д-р.С.Т.Ѓ. со нејзиното вештачење со лиценца број -----, а јавниот обвинител како претходно, така и во својот воведен говор на записник од главна расправа од 16.02.2017 година ниту изложил доказ-психијатриско вештачење по однос на пресметливоста на обвинетиот, а ниту предложил да се изведе како доказ психијатриско вештачење, а впрочем јавниот обвинител не се ни противел на предлогот на одбраната да се изведе како доказ неуропсихијатриското вештачење на в.л. Д-р м-р Н.С. со лиценца бр.-----, како и психолошкото вештачење на д-р.С.Т.Ѓ. со нејзиното вештачење со лиценца број -----, а со кое ќе се докажело дека обвинетиот ниту бил свесен за своето дело, ниту бил способен да управува со своите постапки и дека се наоѓал во непресметлива состојба.

Оттука, во конкретниот случај не само што во текот на главната расправа не се појавила нова околност, односно утврдување на решавачкиот факт-пресметливоста, односно непресметливоста на обвинетиот за да постои можност по завршената доказна постапка Јавниот обвинител на ОЈО Т. да стави предлог за дополнение на доказна постапка во смисла на одредбата од чл.394 ст.1 од ЗКП, туку, во конкретниот случај не се исполнети ниту законските претпоставки од одредбата од чл.394 ст.2 од ЗКП за да судот определи супер вештачење, бидејќи во оваа одредба е сосема јасно предвидено кога судот може да определи супер вештачење, а тоа е заради отстранување на противречностите во наодите и мислењата на вешти или стручни лица, па во тој случај судот по предлог на странките или по службена должност може да определи супер вештачење, меѓутоа, во конкретниот случај за нешто такво и воопшто не може да стане збор, со оглед да од страна на првостепениот суд е прифатено само едно прибавено на законит начин психијатриско вештачење, изготвено од страна на др.Н.С. специјалист невропсихијатар со лиценца за вештачење, заедно со приложеното психолошко вештачење од др.С.Т.-Ѓ., а кое е изготвено на сосема законит начин, изготвено врз основа на стручни научни методи и анализи, и истото е сосема јасно и непротивречно по однос на решителните факти и околности, со јасни и конкретни одговори по однос на сите спорни прашања околу пресметливоста, односно во конкретниот случај непресметливоста на обвинетиот.

По наоѓање на овој суд, првостепениот суд постапил правилно кога го прифатил изготвеното невропсихијатриско вештачење на д-р. М-р.Сци Н. С. специјалист невропсихијатар со лиценца за вештачење бр.----- заедно со приложениот психолошки наод и мислење од др.С.Т.-Ѓ., вештак од областа на психологијата со лиценца број ----- со оглед на тоа дека истото е јасно, целосно образложено врз основа на стручни методи и анализи и дава целосен одговор за околностите што влијаеле врз психичката состојба на обвинетиот да истиот западне во привремено душевно растројство и во моментот кога истиот пукал со огненото оружје кон возилото А.-А. управувано од Е.Ј. бил непресметлив во смисол на чл.12 ст.1 од КЗ што ја исклучува целосно неговата кривична одговорност.

Следствено на сето погоре наведеното, со оглед на решителните факти и околности кои произлегуваат од изведените докази во текот на главната расправа, врз основа на правилно утврдената фактичка положба, првостепениот суд правилно одлучил кога согласно чл.403 ст.1 т.2 од ЗКП, обвинетиот Д.А. го ослободил од обвинение за кривично дело Убиство по чл.123 ст.3 в.в. со чл.19 в.в. чл.12 ст.1 од КЗ, бидејќи утврдил дека обвинетиот Д.А. кривичното дело кое што му се става на товар го сторил во состојба на непресметливост во смисла на чл.12 ст.1 од КЗ, која околност ја исклучува кривичната одговорност на обвинетиот.

Со оглед на сето погоре наведено, а согласно чл.434 од ЗКП, се одлучи како во изреката на оваа одлука.

Пресуда на Апелациониот суд Гостивар, КЖ.бр. 247/18 од 16.10.2018 година

1.2. ЗАКЛУЧОЦИ

1.2.1. *Од работната средба на Апелационите судови во Република Северна Македонија од кривичниот оддел за воедначување на судската практика одржана на 13, 14 и 15 март 2019 година.*

1. Во кој рок приватниот тужител кој поднел навремена пријава која е отфрлена со решение на ОЈО, може да поднесе приватна тужба до надлежниот суд?

ЗАКЛУЧОК

Приватниот тужител кој поднел навремена кривична пријава која е отфрлена со решение на ОЈО, може да поднесе приватна тужба до надлежниот суд се до настапување на релативна застареност на кривичното гонење за конкретното кривично дело.

2. Како ќе постапи второстепениот суд кога одлучува по жалба против првостепена одлука која еднаш била укината и кога во повторното одлучување врз основа на состојбата во списите по предметот произлегува дека првостепената пресуда треба во дел да се потврди, а во дел да се укине согласно чл.437 ст.2 од ЗКП и дали може второстепениот суд да носи две различни одлуки на различни дати во услови кога во постапка по жалба е должен да одлучува по сите жалби истовремено и да донесе една одлука согласно чл.431 ст.2 од ЗКП?

ЗАКЛУЧОК

Кога второстепениот суд одлучува по жалба против првостепена одлука која еднаш била укината, а при повторното одлучување врз основа на состојбата во списите по предметот се утврди дека првостепената пресуда треба во дел да се потврди, а во дел да се укине, судот ќе постапи согласно чл.437 ст.2 од ЗКП, односно таквата одлука

делумно ќе ја укине, ако одделни делови од пресудата можат да се издвојат без штета за правилно пресудување и само во однос на тој дел ќе одржи расправа, а во останатиот дел првостепената пресуда ќе ја потврди.

Во ваков случај ќе се донесат две одлуки. Двете одлуки ќе бидат со различен датум, но ќе имаат ист број на предметот.

3. Дали видео снимање со мобилен телефон врз полициските службеници кои во тој момент преземаат службени дејствија на контрола на патничко моторно возило и објавувањето на направената видео снимка на интернет, претставува исполнување на битието на кривичното дело Неовластено снимање од чл.152 ст.1 од КЗ?

ЗАКЛУЧОК

Дејствието на видео снимање со мобилен телефон врз полициските службеници кои во тој момент преземаат службени дејствија и објавувањето на направената видео снимка на интернет, не претставува исполнување на битието на кривичното дело Неовластено снимање од чл.152 ст.1 од КЗ, со оглед да во конкретниот случај преовладува јавниот наспроти приватниот интерес, односно во конкретниот случај не се исполнети обележјата на кривичното дело и тоа - неовластено снимање од сторителот и – повреда на приватноста на оштетениот, бидејќи не може да стане збор за повредена приватност од причини што се работи за снимање на јавно место, на службени лица со службени ознаки, а особено ако се има предвид дека за посебното обележје од кое зависи постоењето на наведеното кривично дело - повреда на приватноста, потребно е постоење на директна умисла насочена кон повредата на приватноста.

4. Кога судот ќе дозволи повторување на кривичната постапка против обвинетиот на кого му е судено во отсуство согласно чл.365 ст.3 и ст.4 од ЗКП или кога се предлагаат нови докази согласно чл.449 ст.3 од ЗКП, а во меѓувреме настапила апсолутна застареност на кривичното гонење за предметното кривично дело, дали судот е должен да одржи главна расправа и да одлучи по изведенетите докази без притоа да се осврне на прашањето за застареност на кривичното гонење или ќе се донесе решение за запирање на постапката поради апсолутна застареност на кривичното гонење, а поранешната пресуда ќе ја укине согласно чл.455 ст.2 од ЗКП?

МИСЛЕЊЕ

При донесување на решение со кое се дозволува повторување на постапката во корист на обвинетиот, првостепениот суд воопшто не се осврнува на прашањето за застареност на кривичното гонење, бидејќи согласно одредбите од чл.451 ст. 1 и ст.2 согласно кои “(1) Барање за повторување на кривичната постапка можат да поднесат странките и бранителот, а по смртта на осудениот барање можат да поднесат јавниот обвинител ако постапката се водела по негово барање или лицата наведени во членот 411 став (2) на овој закон. (2)Барање за повторување на кривичната постапка може да се поднесе и откако осудениот ја издржал казната без оглед на застареноста, амнестијата или помилувањето.”, произлегува дека кај институтот повторување на постапката не важат одредбите за застареност на кривичното гонење. Во ваков случај судот по спроведената нова постапка носи одлука согласно чл.455 ст.3 од ЗКП,со која ќе изрече дека поранешната пресуда ќе ја остави во сила или истата делумно или во целост ќе ја стави надвор од сила.

По однос на ова правно прашање Апелациониот суд Скопје има издвоено мислење кое гласи

По донесувањето на решение со кое се дозволува повторување на кривичната постапка судот во секој случај по службена должност внимава дали настапила апсолутна застареност на кривичното гонење и доколку за предметното кривично дело настапила апсолутна застареност, судот пред отпочнување на главната расправа со решение ќе ја запре постапката.

5. Дали на обвинетиот му следуваат трошоци за одговор на жалба, доколку жалба по однос на трошоците во постапката поднел оштетениот, а донесена е осудителна пресуда, а жалбата на оштетениот Апелациониот суд во Штип ја одбива како неоснована?

ЗАКЛУЧОК

На обвинетиот кој со обжалената пресуда е огласен за виновен не му следуваат трошоци за одговор на жалба, бидејќи согласно чл.105 ст.1 од ЗКП кога судот ќе го огласи обвинетиот за виновен во пресудата ќе изрече дека е должен да ги надомести трошоците на кривичната постапка.

6. Дали да се прифатат новите докази најавени со навремената жалба изјавена преку бранител, а доставени со дополнување на жалбата по протек на рокот за жалба, а кои укажуваат на сомневање во тоа дали обвинетиот можел да ги свати поуките по однос на правните последици од признавањето на вината како и пресметливоста на обвинетиот, а обвинетиот во првостепената постапка немал бранител, а дал изјава за признание на вина?

ЗАКЛУЧОК

Ова прашање е фактичко и треба да се разгледува од случај до случај. Таквите докази, најавени со навремената жалба, а доставени со дополнување на жалбата по протек на рокот за жалба може да се прифатат, но треба да се дадат добро образложени и оправдани причини зошто истите не можеле да се достават со жалбата.

7. Дали вештиот наод и мислење изготвен од вештото лице на кого во време на изготвување на вештачењето му бил истечен рокот на издадената лиценца, а продолжувањето на лиценцата е со датум по спроведеното вештачење, е прибавен согласно одредбите од ЗКП во смисла на чл.236 и чл.241 од ЗКП?

ЗАКЛУЧОК

Во моментот на изготвување на вештачењето, **вештото лице мора да има важечка лиценца**, без оглед на фактот дали истото се уште се наоѓа на листата на вештаци.

1.2.2. Од работната средба на Апелационите судови во Република Северна Македонија од кривичниот оддел за воедначување на судската практика одржана на 28 - 30 Ноември 2019 година во Струга.

ЗАКЛУЧОК

Во конкретниот случај не е дозволена жалба до советот на повисокиот суд, бидејќи е запазено начелото на двостепеност на постапката, а исклучок законодавецот предвидел само во ситуација кога советот од член 25 став (5) од ЗКП носи решение со кое се определува притвор и само тогаш обвинетиот има право на жалба до советот на повисокиот суд.

2. Граѓанско право

2.1 Граѓански спорови

1. При одлучување по предлогот на доверителот за дозволување привремена мерка со која ќе се наложи на должникот да го приклучи доверителот во дистрибутивната мрежа за снабдување со електрична енергија, судот треба да ги има предвид одредбите од Законот за енергетика, Мрежните правила и Правилникот за условите за снабдување со електрична енергија, и со сигурност да утврди дали во конкретниот случај се исполнети законските услови од член 31, член 35 и член 36 од Законот за обезбедување на побарувањата, односно со сигурност да утврди дали доверителите го сториле веројатно постоењето на побарувањето и опасноста дека инаку остварувањето на побарувањето ќе се осуети или значително отежне, како и тоа дали доверителите сториле веројатно дека мерката е потребна за да се спречи употреба на сила и настанување на ненадоместлива штета.

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР во совет составен од судиите Зариф Зеќири – претседател на советот, Беќим Мехмеѓи и Лидија Кузманоска Бачевска – членови на советот, постапувајќи по предлогот на доверителите Б.Б., Б.Р. и Б.Х. сите од село Г. – Г., против должникот Е.В.Н. М. а.д. С. – К. Г., за издавање на привремена мерка, а одлучувајќи по жалбата на должникот, изјавена преку полномошникот З.Ј., дипломиран правник вработен кај должникот, против решението на Основниот суд во Гостивар ВПП2.бр.66/12 од 14.09.2012 година, на нејавна седница одржана на ден 15.01.2015 година, го донесе следното:

РЕШЕНИЕ

ЖАЛБАТА на должникот Е.В.Н. М. а.д. С. – К. Г., изјавена преку полномошникот З.Ј., дипломиран правник вработен кај должникот, **СЕ УВАЖУВА**.

РЕШЕНИЕТО на Основниот суд во Гостивар ВПП2.бр.66/12 од 14.09.2012 година, **СЕ УКИНУВА** и предметот се враќа на првостепениот суд на повторно одлучување.

Образложение

Основниот суд во Гостивар со обжаленото решение го усвоил предлогот на доверителите Б.Б., Б.Р. и Б.Х. сите од село Г. – Г. за издавање на привремена мерка. Со обжаленото решение му се наложува на должникот Е.В.Н. М. а.д. С. – К. Г. да ги приклучи повторувачот – доверителите Б.Б., Б.Р. и Б.Х. сите од село Г. – Г. во дистрибуција мрежа за снабдување со електрична енергија станбените објекти во село Г. – Г.. Се задолжуваат доверителите да поведе спор во рок од 30 дена по правосилно завршување на ова постапка за да ја оправда времената мерка. Оваа временна мерка ќе важи се до правосилно завршување на спорот кој е задолжен да го поведе доверителот. Евентуално изјавената жалба ќе важи се до правосилно завршување на спорот кој е задолжен да го поведе доверителот. Секоја странка да ги сноси своите трошоци по постапката.

Против првостепеното решение навремена жалба е поднесена од страна на должникот преку полномошникот, со која се побива истото поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, со предлог, жалбата да се уважи, обжаленото решение да се укине и предметот да се врати на првостепениот суд на повторно постапување и одлучување.

Одговор на жалбата не е поднесен.

Апелациониот суд Гостивар постапувајќи по жалбата, обжаленото решение и увид на сите списи во предметот во смисла на член 351, 354 и 371 од ЗПП в.в. со член 7 од ЗОП најде дека:

Жалбата е основана.

Основано во жалбата на должникот се наведува, а овој суд и по службена должност внимавајќи на сторени суштествени повреди на одредбите на парничната постапка од чл.354 од ЗПП и правилна примена на материјалното право, најде дека со обжаленото решение е сторена суштествена повреда од член 343 став 2 точка 14 од ЗПП од причина што првостепеното решение е нејасно и неразбирливо, со противречности помеѓу образложението и изреката, без доволно причини за решителните факти, а

утврдените факти не произлегуваат од утврдените докази, заради што истото не може во целост да се испита.

Имено, првостепениот суд утврдил дека првостепениот суд се впуштил во решавање на техничко прашање и со обжаленото решение му наложил на должникот да приклучи на електрична мрежа станбени објекти на тројцата доверителидоверителите Б.Б., Б.Р. и Б.Х. сите од село Г. – Г. се корисници на електрична енергија и истите од причина што од Е.В.Н. М. а.д. С. е констатирано дека се безправно приклучени, се исклучени од електрична мрежа. Независно од начинот на кој биле приклучени од страна на противникот се задолжени да платат за користената електрична енергија. Од страна на доверителите прифатено е истите износи да бидат уплатени на рати, но за тоа бараат од страна на противникот да бидат приклучени на електрична мрежа. Предлагачите се регистрирани како корисници кај денес должникот согласно мрежните правила.

По мислење на овој суд, ваквата фактичка состојба е погрешно и нецелосно утврдена од страна на првостепениот суд.

Во жалбата на должникот се наведува дека првостепениот суд се впушта во решавање на техничко прашање и со решение за времена мерка му наложува на Е.В.Н. М. а.д. С. да приклучи на електричната мрежа станбени објекти на тројцата доверители без притоа да се води сметка дали имаат прибавено уредна техничка документација дали доверителите имаат обезбедено електроенергетска согласност, договор за снабдување со електрична енергија, дали има технички услови за поставување на нови броила кај доверителите кое нешто е спротивно на Законот за енергетика, Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија и Правилникот за условите за снабдување со електрична енергија.

Советот на овој суд во целост ги прифати ваквите жалбени наводи и смета дека основаноста на истите произлегува од недоволната анализа и оцена на изведените докази која резултирала со нејаснотии и пропусти по однос на одлуката. Имено, обжаленото решение не содржи образложени причини во поглед на релевантните факти од кои во конкретниот случај би можело со сигурност да се утврди дали барањето на доверителите е засновано врз Законот за енергетика, Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија и Правилникот за условите за снабдување со електрична енергија. Наведеното, дотолку повеќе што првостепениот суд не ги навел причините поради кои смета дека доверителите ја докажале веројатноста на своето побарување и опасноста дека инаку остварувањето на побарувањето ќе се осуети или значително отежне, ниту пак дали доверителите со сигурност сториле веројатно дека мерката е потребна да се спречи употреба на сила или настанување на ненадоместлива штета, односно судот не дал образложени причини од кои може со сигурност да се утврди

дека во конкретниот случај се исполнети кумулативните услови предвидени во одредбите од член 35 од Законот за обезбедување на побарувањата за издавање на предметната привремена мерка.

Основан е жалбениот навод за погрешна примена на материјалното право.

Имено, со оглед на тоа дека првостепениот суд погрешно и нецелосно ја утврдил фактичката состојба, не бил во можност ниту правилно да го примени материјалното право, конкретно одредбите од Законот за обезбедување на побарувањата, на што овој суд внимава и по службена должност и во конкретниот случај смета дека самото цитирање на законските одредби е недоволно при примената на материјалното право, без притоа да се даде соодветно образложение за тоа што и од каде истото произлегува и на каков начин примената на одредбите од Законот за обезбедување на побарувањата ја оправдува и образлага одлуката на судот во конкретниот случај.

Поради сето наведено, а согласно одредбите од член 370 став 1 точка 3 од ЗПП в.в. со член 7 од ЗОП, се одлучи како во изреката на ова решение.

При повторното одлучување, првостепениот суд ќе треба да ги отстрани напред констатираните суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, на начин што ќе донесе одлука која ќе содржи јасна изрека и ќе бидат дадени доволно образложени причини за решителните факти, па истата ќе може во целост да се испита. Со преоценка на доказите, а имајќи ги предвид одредбите од Законот за енергетика, Мрежните правила и Правилникот за условите за снабдување со електрична енергија, судот со сигурност да утврди дали во конкретниот случај се исполнети законските услови од член 31, член 35 и член 36 од Законот за обезбедување на побарувањата, односно со сигурност да утврди дали доверителите го сториле веројатно постоењето на побарувањето и опасноста дека инаку остварувањето на побарувањето ќе се осуети или значително отежне, како и тоа дали доверителите сториле веројатно дека мерката е потребна за да се спречи употреба на сила и настанување на ненадоместлива штета.

Имајќи ги предвид претходно изложените забелешки, а согласно претходно наведените укажувања, со преоценка на изведените докази, во смисла на член 7 и 8 од ЗПП, судот ќе биде во можност правилно и целосно да ја утврди фактичката состојба, а потоа и правилно да го примени материјалното право за да донесе правилна и законита одлука која ќе може во целост и со сигурност да се испита.

Решение на АПЕЛАЦИОНЕН СУД ГОСТИВАР, ГЖ.бр.16/15 од 15.01.2015 година

2. Во случај кога се работи за тотално уништено земјоделско земјиште, па реституцијата се врши со еднократно давање на определена сума пари кога е можно во моментот на надоместувањето да се утврди вредноста изразена во пари, нема логика земјиштето да остане во сопственост на тужителот, па правилно е прифатен и делот од тужбеното барање со кој се задолжува тужителот да му го признае на тужениот правото на сопственост, како и да трпи промени во катастарот на недвижности од негово име на име на тужениот, а како еден вид на присилна експропријација.

ВО ИМЕТО НА ГРАЃАНИТЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР, во совет составен од судиите Велко Страшевски-претседател на советот, Бежим Мехмеди и Лидија Кузманоска Бачевска—членови на советот, во правната работа на тужителот И.Р. од село Ш. - општина К., против тужениот а.д. Е. С. - Подружница Р.Е.К. О., за надомест на штета и отстапување на сопственост, вредност 3.258.630,00 денари, одлучувајќи по жалбата на тужениот изјавена преку полномошникот Г.Р. адвокат од Г., против пресудата на Основниот суд Гостивар П1.бр.193/13 од 10.12.2014 година, на нејавна седница на советот одржана на ден 10.07.2015 година, ја донесе следната:

П Р Е С У Д А

ЖАЛБАТА на тужениот, **СЕ ОДБИВА КАКО НЕОСНОВАНА.**

ПРЕСУДАТА на Основниот суд во Гостивар П1.бр.193/13 од 10.12.2014 година, **СЕ ПОТВРДУВА.**

Образложение

Основниот суд Гостивар со обжалената пресуда го усвоил тужбеното барање на тужителот И.Р. од село Ш., па го задолжил тужениот а.д. Е. С. – Подружница Р.е.к. О., да му исплати на тужителот на име надомест на штета во вид на паричен надоместок за КП.бр... на м.в Р., ливада од 4-та класа, во површина од 6705 м², заведено во ПЛ.бр... за КО Ш., по 486,00 денари за 1 м², или вкупен износ од 3.258.630,00 денари, со законска казнена камата сметано од денот на пресудувањето 10.12.2014 година се до конечната исплата, во висина на референтната стапка на НБРМ што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодие што му претходело на тековното полугодие зголемено за 8% поени во рок од 15 дена по правосилноста на ова пресуда. Недвижниот имот КП.бр... на м.в Р., ливада од 4-та класа, во површина од 6705 м², заведено во ПЛ.бр... за КО Ш., се

пренесува во сопственост и владение на тужениот а.д. Е. С. – Подружница Р.Е.К. О.. Се задолжува тужителот да му го признае на тужениот правото на сопственост како и да трпи промени во катастарот на недвижности од негово име на име на тужениот, во рок од 15 дена по правосилноста на ова пресуда. Воедно се задолжува тужениот да му ги надомести на тужителот трошоците на постапката во вкупен износ од 199.820,00 денари. Поголемото барање на име трошоци на постапката над досудениот, па до побараниот износ од 231.020,00 денари го одбил како неосновано.

Незадоволен од првостепената пресуда останал тужениот кој со навремена жалба изјавена преку полномошникот ја побива истата поради суштествена повреда на одредбите од ЗПП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, со предлог, жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се преиначи така што го одбие тужбеното барање како неосновано (или доколку постои основаност на тужбеното барање да го усвои, но на износ согласно првичен вешт наод на вешто лице М.П. дипл.зем.инж. од 12.08.2014 година на износ од 604.791,00 денари) или пресудата да се укине и предметот да се врати на повторно разгледување и одлучување. Со барање на трошоци за состав на жалба во износ од 4.680,00 денари и за такса за жалба во износ од 48.000,00 денари.

Одговор на жалба не е поднесен.

Апелациониот суд во Гостивар, испитувајќи ја обжалената пресуда согласно чл. 351 и 354 од ЗПП, ценејќи ја жалбата и списите во предметот, најде дека:

Жалбата е неоснована.

Испитувајќи ја обжалената пресуда во границите на жалбените наводи, а внимавајќи по службена должност во смисла на чл.354 од ЗПП, на сторени суштествени повреди на одредбите од чл. 343 ст.2 од ЗПП, овој суд најде дека при донесувањето на пресудата, од страна на првостепениот суд не е сторена ниту една суштествена повреда предвидена во претходно наведената законска одредба, од причина што првостепената пресуда е јасна, разбирлива, без противречности помеѓу образложението и изреката, со доволно причини за решителните факти, а утврдените факти произлегуваат од изведените докази, заради што истата може во целост да се испита.

Ценети беа жалбените наводи дека обжалената пресуда е нејасна и неразбирлива, бидејќи во петитумот на пресудата стои како основ на тужбеното барање на тужителот кој му се уважува – надомест на штета и отстапување на сопственост, не држи и е неосновано.

По мислење на овој суд ваквите жалбени наводи се неосновани од причина што правната практика мора да бара начин да ги оживотвори нормите на позитивното право, наоѓајќи соодветни решенија во целокупното позитивно право, а не смее да се прогласува дека извесни норми се неизвршливи, односно да се одбиваат правозаштитните барања, особено кога се работи за заштита на правото на сопственост гарантирано со член 30 од Уставот на РМ според кој никому не можат да му бидат одземени или ограничени сопственоста и правата кои произлегуваат од неа, а во случај на експропријација на сопственоста или во случај на ограничување на сопственоста се гарантира праведен надомест кој не може да биде понизок од пазарната вредност.

Оттука, правилен е заклучокот на првостепениот суд дека недвижниот имот сопственост на тужителот е со 100% уништен, односно оштетен, па е утврдена сума на име штета и се пренесува правото на сопственост врз тужениот, бидејќи и по мислење на овој суд истото е со согласност со начелото на справедливост како интеракциски однос што справедливоста го воспоставува помеѓу инкорпорираниот владејачки концепт на правда во даден правен систем и поредок, сведен до ниво на конкретна правна норма, од една страна и конкретниот спорен случај за кој се бара справедливото решение, од друга страна.

Неоснован е жалбениот навод за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба.

Со обжалената пресуда, првостепениот суд утврдил дека тужителот И.Р. од село Ш. е сопственик на недвижен имот кој во катастарот на недвижности се води како КП.бр..., на м.в. Р., ливада од 4-та класа, во површина од 6705 м², заведена во ПЛ.бр... за КО Ш., кој недвижен имот истиот го стекнал по пат на наследување од неговиот правен претходник Р.А. бивш од село Ш. со решение на Основен суд Кичево О.бр.222/06 од 25.08.2006 година. Тужениот а.д. Е. С. е акционерско друштво во државна сопственост во чиј состав влегува и Подружница Р.Е.К. О. од село О.. до недвижниот имот на тужителот се пристапува со поминување низ други недвижности на различни сопственици, нивата е окружена со дрвена ограда со бодликава жица, кон запад се граничи со имотот на тужениот и на лице место се гледа нерамнина односно паѓање на нивото на земјата. На самото место се гледа денивелација на земјиштето која оди низ парцелата, ваквата денивелација е пропратена со деформации на теренот во вид на отворени и препрокриени пукнатини од неколку десетина сантиметри во ширина и до 50-тина метри во должина и од од по 0,50 до 1,0 м вертикално пропаѓање на теренот. Причина за настанување на свлечиштето и појавените пукнатини и денивелации на теренот на КП.бр... во сопственост на тужителот се откопувањето на јаловинската маса на Југоисточниот дел од поранешниот површински коп – О. кое нешто створило услови за

побрзо подирање на површинските и подземните води низ водопрпусните литолошки средини како и зголемувањето на врнежите во зимските и пролетните месеци, во кој случај доаѓа до зголемување на количествата на акумулираната вода во кварталните водонепропусни слоеви кад што зголемувањето на хидростатичкиот притисок на подземната вода доаѓа до намалување на отпорот на свлекување при што се појавува движење на масите. Како последица на овие свлекувања кои се манифестирале при процесот на откопување на јаглен на минатото, денес се појавуваат низа пукнатини на површината на теренот во вид на каскадни деформации со ширина од 5 до 10 цм и вертикални пропаѓања на теренот од 0,5 до 1,5 м. Тужениот при вршење на ископот презел санациони мерки согласно проектот – Дополнителен рударски проект за санација на свлечиштето во локалитетот У. на површинскиот Коп – О. од јули 2000 година, на начин што со насипување на јаловина до кота 636 било постигната стабилност со коефициент на сигурност поголем од 1,3 колку што било потребно според законските прописи за таа намена и како последица на појавените деформации во вид на пукнатини било извршена санација со зарамнување на теренот со набивање на сите пукнатини со булдожер и друга помошна механизација, меѓутоа и после сите направени санации на земјиштето од страна на Р.Е.К. О., повторно се јавиле деформации како последица на пореметените инженерско – геолошки и геомеханички карактеристики на теренот како последица на веќе откопаните маси од јаловина и јаглен во површинскиот коп О. непосредно во близина на парцелата КП.бр... во сопственост на тужителот која е уништена со деградирање на земјиштето како последица на свлекувањето кое се манифестирало при процесот на откопувањето на јаглен во минатото од страна на подружницата на тужениот. Од геолошки аспект, поради констатираните пукнатини и свлечишта на теренот со димензии како што беше прикажано погоре, земјиштето е 100% оштетено. Пазарната вредност на земјоделското земјиште КП.бр... од 4-та класа изнесува 486,00 денари за мкв, односно за вкупно 6705 м² вкупен износ од 3.258.630,00 денари.

Советот на овој суд ја прифаќа вака утврдената фактичка состојба како правилно и целосно утврдена и истата произлегува од изведените и правилно ценети докази, а воедно претставува и доволна основа за правилна примена на материјалното право.

Во жалбата се наведува дека од страна на судот воопшто не е утврдено дали има одговорност кај тужената страна, ниту сигурно се потврдува причинско последичната врска меѓу некаков настан и штетата.

Според овој суд ваквите жалбени наводи се неосновани од причина што за да настане одговорност, односно облигационоправен однос од причинување на штета, потребно е да бидат исполнети претпоставките кои се состојат во постоење на субјектите на облигационоправниот однос, односно штетникот и оштетениот, штетата, штетното

дејствие, причинската врска која ги поврзува штетното дејствие и штетата и основот на одговорноста. Во таа смисла за причинска врска се зборува тогаш кога се има предвид врската помеѓу настанот за кој одговара штетникот и последиците од тој настан кои претставуваат штета. Одговорноста за настанатата штета ја сноси лицето кое ја предизвикало штетата. Дали за фактот што ја предизвикал штетата е некој одговорен претставува правно прашање. Во правото доаѓаат предвид само оние причини, кои во исто време претставуваат повреда на правната норма, па правната норма со оглед на својата цел ги смета за причини. Откако ќе се утврди дека правната норма е повредена, треба натаму да се утврди дали последица на повредата е некоја од оние последици што според правната норма требало да биде спречена.

Во конкретниов случај од првостепениот суд со обжалената пресуда со сигурност утврдил дека се работи за повреда на нормите чија цел е спречување на опасности, оттука, правната санкција е применета така како што законот наложува. За одговорноста на штетникот не е одлучувачки неговиот субјективен однос според штетното дејствие, туку неговото однесување се споредува со други учесници во правниот промет, како би се утврдило дали тој во своето однесување го применил она внимание што редовно и вообичаено во правниот промет е општо, односно во определена струка. Имено, неспорно е утврдено настанувањето на свлечиштето и појавените пукнатини и денивелации на теренот на КП.бр... во сопственост на тужителот се откопувањето на јаловинската маса на Југоисточниот дел од поранешниот површински коп – О. кое нешто створило услови за побрзо подирање на површинските и подземните води низ водопрпусните литолошки средини како и зголемувањето на врнежите во зимските и пролетните месеци, во кој случај доаѓа до зголемување на количествата на акумулираната вода во кварталните водонепропусни слоеви кад што зголемувањето на хидростатичкиот притисок на подземната вода доаѓа до намалување на отпорот на свлекување при што се појавува движење на масите, па во конкретниот случај спорната недвижност е целосно оштетена, а кое оштетување не се состои само во тоа што постоеле пукнатини и свлечишта, туку и поради каскадните деформации и вертикални пропаѓања и истото е 100% оштетено.

Во таа смисла, а по однос на конкретно сторената штета, првостепениот суд правилно утврдил дека токму тужениот е штетникот кој што ја причинил конкретната штета и дека токму истиот е должен да му ја надомести на тужителот сторената штета, бидејќи во конкретниов случај со сигурност постои причинско последична врска помеѓу превземените дејствија на тужениот со ископ на јаглен, како штетно дејствије и настанатата штета на недвижноста на тужителот изразено во вид на пукнатини и свлечишта на површината на земјоделското земјиште, како и со деформации и вертикални пропаѓања. Она што е исклучително битно во конкретниот случај е тоа дека по однос на

конкретно сторената штета објективно не постојат никакви услови за враќање на конкретната недвижност во првобитна состојба.

Неоснован е жалбениот навод за погрешна примена на материјалното право.

Имено, согласно член 26 став 1 од Законот за сопственост и други стварни права, не е дозволено сопственикот да го поткопува своето земјиште или на својата недвижност да прави нешто со што би се довела во опасност стабилноста на туѓата недвижност.

Согласно член 27 од ЗСДСП, кога постои сериозна опасност нечија зграда или некој друг дел од нечија недвижност целосно или делумно да се урне од што би настанала опасност за соседската недвижност, соседот чијашто недвижност е во опасност може да бара од оној кому е објектот да ги преземе сите потребни мерки за да се спречи настанувањето на штета, како и да бара осигурување од настанување на идна штета.

Согласно член 161 став 1 од ЗСДСП, ако во остварувањето на правото трето лице го вознемирува сопственикот или претпоставениот сопственик на друг начин, а не со одземање на стварта, сопственикот, односно претпоставениот сопственик може со тужба да бара да престане со тоа вознемирување. Со став 2 од истиот член е предвидено дека кога со вознемирувањето од став 1 на овој член е причинета штета, сопственикот има право да бара надоместок на штета според општите правила за надоместок на штета.

Согласно член 141 став 1 од Законот за облигационите односи, тој што со вина ќе му причини штета на друг, должен е да ја надомести. Со став 2 од истиот член е предвидено дека за штета причинета од предмети или дејности од кои произлегува зголемена опасност од штета за околината, се одговара без оглед на вината. Со став 3 од истиот член е предвидено дека за штета без оглед на вината се одговара и во други случаи предвидени со закон.

Согласно член 142 од ЗОО, штетата е намалувањето на нечиј имот (обична штета) и спречувањето на негово зголемување (испуштена корист), како и повреда на личните права (нематеријална штета).

Согласно член 145 став 1 од ЗОО, вина постои кога штетникот причинил штета со намера или со невнимание (крајно, обично или друг степен на невнимание предвиден со закон). Според став 2, Ако штетата е причинета со намера или крајно невнимание, оштетениот треба да го докаже нивното постоење. Според став 3, Ако пак штетата е причинета со обично невнимание или друг помал степен на невнимание штетникот треба да докаже дека тие не постоеле.

Согласно член 159 од ЗОО, За штетата настаната во врска со предмет, подвижен или недвижен, чија положба, употреба, особина или самото негово постоење претставува зголемена опасност од настанување штета на околината (опасен предмети) или дејноста чие вршење претставува зголемена опасност од настанување штета за околината (опасна дејност), се претпоставува дека потекнува од тој предмет, односно од таа дејност, освен ако се докаже дека причината е на страната на оштетениот или трето лице, односно настанала поради виша сила.

Согласно член 174 став 3 од ЗОО, кога воспоставувањето на поранешната состојба не е можно, или кога судот смета дека не е нужно тоа да го стори одговорното лице, судот ќе определи тоа да му исплати на оштетениот соодветна сума пари на име надомест на штетата. Со став 4 од истиот член е предвидено дека судот ќе му досуди на оштетениот надомест во пари кога тој го бара тоа, освен ако околностите на дадениот случај го оправдуваат воспоставувањето на поранешната состојба.

Согласно член 175 од ЗОО, обврската за надомест на штетата се смета за стасана од моментот на настанувањето на штетата.

Согласно член 179 од ЗОО, судот земајќи ги предвид околностите што настапиле по причинувањето на штетата, ќе досуди надомест во износот кој е потребен материјалната ситуација на оштетениот да се доведе во онаа состојба во која би се наоѓала да немало штетно дејствие или пропуштање.

Овој суд смета дека првостепениот суд правилно ги применил одредбите од материјалното право, бидејќи паричното надоместување (вредносна реституција) претставува доведување на имотот на оштетениот во онаа вредноста состојба во која се наоѓал непосредно пред причинувањето на штетата. Во конкретниот случај се работи за 100% оштетен недвижен имот, па реституцијата се врши со еднократно давање на определена сума пари кога е можно во моментот на надоместувањето да се утврди вредноста изразена во пари, а тој износ е утврден од страна на првостепениот суд, тука имајќи го предвид мислењето на вештото лице Проф.д-р. М.П. во дополнителниот наод и мислење СВ III ... од 199.11.2014 година.

Исто така кога се испраќа надомест за тотално уништено земјоделско земјиште нема логика истото да остане во сопственост на тужителот, па правилно е прифатен и делот од тужбеното барање со кој се задолжува тужителот да му го признае на тужениот правото на сопственост како и да трпи промени во катастарот на недвижности од негово име на име на тужениот, а како еден вид на присилна експропријација, тука имајќи ја предвид понудата за висината на надоместокот за експроприрано земјиште на а.д. Е. на М. С. Подружница Р.Е.К. О. бр.... од 16.06.2003 година, каде за ливада од 4 класа е понудена цена од 7,90 евра за м2.

Овој суд ги ценеше и останатите жалбени наводи истакнати во жалбата, но смета дека истите не се од влијание за поинакво одлучување во конкретниот случај, од причина што на правилно и целосно утврдената фактичка состојба првостепениот суд правилно го применил и материјалното право кога го усвоил тужбеното барање на тужителот.

Неосновани се жалбените наводи дека досудениот износ на име трошоци по постапката е превисоко одмерен, а во однос на тоа што немало одржани 19 рочишта, бидејќи видно записниците во списите на предметот истите се одржани, а досудените износи се во согласност со член 8 од Тарифата за награда и надоместок за работа на адвокатите, тука имајќи ја предвид вредноста на спорот и претставуваат реално направени трошоци потребни за водење на постапката.

Поради сето ова, согласно одредбите од член 357 од ЗПП се донесе оваа пресуда како во изреката на истата.

Пресуда на АПЕЛАЦИОНЕН СУД ГОСТИВАР, ГЖ.бр.362/15 од 10.07.2015 година

3. За да биде уважен приговорот за пресудена работа и тужбата да биде отфрлена поради пресудена работа, потребно е со поранешната пресуда да е одлучено за исто тужбено барање, засновано на истиот животен настан во минатото и меѓу истите странки, односно нивните правни последователи, т.е. идентитет на странките, односно решавачки е идентитетот на животниот настан гледан објективно, а не е од значење предходната или новата правна квалификација на тој настан, бидејќи судот не е врзан за правната квалификација која странката ја има поставено во тужбеното барање.

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР, во совет составен од судиите: Велко Страшевски – претседател на советот, Беким Мехмеди и Лидија Кузманова Бачевска – членови на советот, во правната работа на тужителот Ј.Ј. од село Г. С., против тужениот Ј.И. од село Г.С., за заштита на правото на сопственост, вознемирување и предавање во владение, вредност 20.000,00 денари, одлучувајќи по жалбата на тужителот, изјавена преку полномошникот С.С. адвокат од К., против решението на Основниот суд во Кичево П1.бр.71/2014 од 29.04.2014 година, на нејавната седница одржана на ден 15.07.2014 година, донесе:

РЕШЕНИЕ

ЖАЛБАТА на тужителот Ј.Ј. од село Г.С., изјавена преку полномошникот С.С. адвокат од К., **СЕ УВАЖУВА**.

РЕШЕНИЕТО на Основниот суд во Кичево П1.бр.71/2014 од 29.04.2014 година, **СЕ УКИНУВА** и предметот се враќа на првостепениот суд на повторно судење.

Образложение

Основниот суд во Кичево, со обжаленото решение, ја отфрлил тужбата на тужителот против тужениот, за заштита на правото на сопственост, вознемирување и предавање во владение, вредност 20.000,00 денари, како недопуштена, со образложение дека работата била правосилно пресудена, а притоа одлучил секоја странка сама да си ги сноси своите трошоци по постапката.

Незадоволен од ваквата одлука останал тужителот кој преку својот полномошник изјавил навремена жалба, побивајќи го решението поради суштествени поврдени на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, со предлог, жалбата да се уважи, обжаленото

решение да се преиначи и да му бидат надоместени трошоците по оваа жалба, а кои се однесуваат на состав на жалба и судски такси во вкупен износ од 5.550,00 ден.

Одговор на жалбата не е поднесен.

Апелациониот суд во Гостивар, испитувајќи го обжаленото решение, ценејќи ја жалбата и списите во предметот, во смисла на член 351 став 1 и 354 став 1 од ЗПП в.в. со член 371 од ЗПП, најде дека:

Жалбата е основана.

Испитувајќи го обжаленото решение во однос на жалбените наводи за сторена суштествена повреда, а водејќи сметка и по службена должност во смисла на член 354 став 1 од ЗПП, овој суд констатираше дека првостепениот суд при донесувањето на обжаленото решение сторил суштествени повреди на одредбите на парничната постапка од член 343 став 2 точка 14 од ЗПП, од причини што обжаленото решение е нејасно, неразбирливо и истото не содржи доволно образложени причини за решителните факти од кои се раководел првостепениот суд при одлучувањето, па како такво не е подобно за испитување.

Имено, првостепениот суд откако извршил увид во списите на предметот П1.бр.106/13, утврдил дека на ден 07.06.2013 год., преку тогаш неговиот полномошник, Ф.Е., адвокат од К., поднесол тужба, тужителот, примена во овој суд истиот датум, против тужениот, за заштита на правото на сопственост, вознемирување и поврат на сопственоста, вредност 20.000,00 ден. Овој суд земајќи го во работа, погоре наведениот предмет, на ден 12.07.2013 год. донесол пресуда под ознака П1.бр.106/13 со која го одбил тужбеното барање на тужителот со кое барал да се задолжи тужениот, да во рок од 15 дена, по приемот на правосилната пресуда, да изврши повлекување на огрдата составена од колци и жица, со која навлегол во парцелата сопственост на тужителот со бр.706/2, со мери и граници: од крајна западна страна во длабочина 2,44м па се до наредната прекршочна точка што се наоѓа на растојание 8.25м со длабочина 1.86м „ Точка 2,,, па потоа до наредната точка со должина од 9.12м во длабочина 1.23м „ Точка 30,,, и до крајната точка на навлегувањето на растојание 1.33м, односно детална „ Точка 5,, каде се сече катастарската граница на двете парцели така да доколку тужителот не постапи, се дозволува присилно извршување, како и да се задолжи тужениот да му ги надомести и трошоците на оваа судска постапка, кој досега изнесувале 9.250,00 ден., а доколку и понатаму и ќе се зголемат како барање неосновано. Ваквата пресуда на Основниот суд Кичево, потврдена е со пресуда на Апелациониот суд во Гостивар, под ознака ГЖ.бр.1177/13 од 16.01.2014 год. и пресудата на овој суд П1.бр.106/13 од 12.07.2013 год. станала правосилна на ден 16.01.2014 год., а извршна на ден 28.02.2014 год.

По мислење на овој суд, ваквото образложение е целосно неприфатливо бидејќи во конкретниот случај првостепениот суд не утврдил со сигурност дали се работи за пресудена работа, имајќи ги предвид одредбите од член 286 став 1 и 4 од ЗПП и член 322 став 2 од ЗПП.

Основано во жалбата на тужителот се наведува дека судот погрешил при оценка на предметот на спорот, бидејќи иако се работи за исти странки, за ист правен основ, не се работи за ист предмет, КП.бр... евидентирана во Имотен лист бр..., а КП.бр... евидентирана во имотен лист бр..., односно се работи за две посебни недвижности и индивидуално определени како посебни катастарски парцели на недвижен имот. Понатаму се наведува дека како клучен факт за постоење на разлика на недвижностите како се погоре означени со катастарски ознаки од АКН-ОКН во К., овие две катастарски парцели се со различна форма, со различна површина и двете се сопственост на тужителот за разлика од КП.бр... која е сопственост на тужениот. Воедно се наведува дека од имотните листови може да се види дека се работи за две посебни катастарски парцели.

Имено, согласно член 322 став 2 од ЗПП кој гласи - Судот во текот на целата постапка по службена должност внимава дали работата е пресудена правосилно и ако утврди дека постапката е поведена за барање за кое веќе е одлучено правосилно ќе ја отфрли тужбата.

По мислење на советот на овој суд за да биде уважен приговорот за пресудена работа и истиот да биде оправдан потребно е со поранешната пресуда да е одлучено за исто тужбено барање, засновано на истиот животен настан во минатото и помеѓу истите странки, односно нивните правни последователи, односно решавачки е идентитетот на животниот настан гледан објективно, а не е од значење претходната или новата правна квалификација на тој настан, бидејќи судот не е врзан за правната квалификација кое странката го има поставено во тужбеното барање. За да судот ја отфрли тужбата поради пресудена работа треба да постои идентитет на странките и идентитет на предметот на спорот, односно во поранешниот спор да се одлучувало за исто барање. Во конкретниот случај, овој суд смета дека првостепениот суд во обжаленото решение не дал убедливо образложение дека се работи за пресудена работа.

Имено, неспорно за овој суд е дека во конкретниот случај се работи за исти странки и дека предмет на спорот е правна работа која произлегува од ист правен основ, меѓутоа во предметот П1.бр.106/13 се бара повлекување на поставената ограда со точно определени мери и граници за КП.бр... за спорна површина од 40м², без да се бара предавање во владение, додека пак со тужбеното барање предмет на овој спор се бара отстранување на ограда со различни мери и граници за КП.бр.... и за спорна површина од

70м², а за која се бара и предавање во владение, посебно што се изменети носителите на правото на сопственост токму за спорната катастарска парцела КП.бр..., која во времето на водењето на постапката по предметот П1.бр.106/13 била со незапишани права и поради која причина и било одбиено тужбеното барање.

Со оглед на наведеното, а согласно член 370 став 1 точка 3 од ЗПП, следуваше да се одлучи како во изреката на ова решение.

При повторно постапување, првостепениот суд ќе треба да ја отстрани претходно констатираната суштествена повреда на одредбите на парничната постапка, на начин што ќе донесе јасна, разбирлива и непротивречна одлука со образложени причини за сите решителни факти, имајќи ги предвид горенаведените забелешки. При повторното постапување, првостепениот суд да ги има предвид одредбите од член 286 став 1 и 4 и член 322 од ЗПП и со сигурност да утврди дали во конкретниот случај се работи за пресудена работа, па доколку утврди дека се работи за пресудена работа да ја отфрли тужбата на тужителот но при тоа да даде образложени причини кои ќе бидат прифатливи за овој суд согласно погоренаведените одредби, а доколку утврди дека во конкретниот случај не се работи за пресудена работа, да постапи по тужбата на тужителот против тужениот, односно да се впушти во мериторно испитување на предметното тужбеното барање.

Решение на АПЕЛАЦИОНЕН СУД ГОСТИВАР, ГЖ.бр.954/14 од 15.07.2014 година

4. Во случај кога купувачот уплатил претежен дел од средствата, но не го доплатил останатиот износ, а станот за кој е склучен договорот за купопродажба не му бил предаден во владение, поради што продавачот целосно му ги вратил уплатените средства и со писмено известување го раскинал договорот за купопродажба и станот го продал на трето лице, основано е одбиено тужбеното барање на купувачот да се утврди дека е сопственик на предметниот стан.

ВО ИМЕТО НА ГРАЃАНИТЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР, во совет составен од судиите Велко Страшевски – претседател на советот, Бежим Мехмеди и Лидија Кузмановска-Бачевска, членови на советот, во правната работа на тужителот Ш.С. од К., против тужениот Друштво за..., Ш. Б., д.о.о.е.л. К., за сопственост по писмен меѓусебен договор за купопродажба на недвижен имот, вредност 55.000 евра во денарска противвредност, одлучувајќи по жалбата на тужителот, изјавена преку полномошникот Ш.Ф., адвокат од Г., против пресудата на Основниот суд во Гостивар П1.бр.714/2011 од 08.02.2013 година, на нејавна седница одржана на ден 10.01.2014 година, донесе:

ПРЕСУДА

ЖАЛБАТА на тужителот Ш.С. од К., изјавена преку полномошникот Ш.Ф., адвокат од Г., **СЕ ОДБИВА КАКО НЕОСНОВАНА.**

ПРЕСУДАТА на Основниот суд во Гостивар П1.бр.714/2011 од 08.02.2013 година, **СЕ ПОТВРДУВА.**

Образложение

Основниот суд во Гостивар, со обжалената пресуда го одбил како неосновано тужбеното барање со кое тужителот побарал да се утврди дека врз основа на писмен меѓусебен договор за купопродажба на недвижен имот склучен на ден 11.02.2011 година со тужениот Друштво за... Ш. Б. д.о.о.е.л., застапувано од управителот Љ. –Ш.Ц., е сопственик на недвижен имот означен како Стан на 3-ти кат со површина од 130 м², со два подрума од по 3 м², кој се наоѓа наспроти лифтот на источната страна лоциран на ул.... К., кој е во склоп на индивидуална колективна зграда за домување на КП.бр... во населба П., со право на сопственост и користење на лифт и заеднички скали на начин карабина, како и да се задолжи тужениот да му го признае на тужителот правото на сопственост и владение и воедно да трпи упис на недвижноста во елаборатот за недвижности при АКН-ОКН К. од негово име на тужителот во рок од 15 дена по

правосилноста на пресудата под страв на присилно исполнење. Го задолжил тужителот да му ги надомести на тужениот трошоците на постапката во износ од 19.070,00 денари. Поголемуто барање на процесни трошоци од побараниот износ од 45.260,00 денари па до досудениот износ го одбил како неосновано.

Незадоволен од првостепената пресуда останал тужителот кој со навремена жалба изјавена преку полномошникот Ш.Ф., адвокат од Г., ја побива пресудата поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка, нецелосно и погрешно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјално право, со предлог до овој суд, да пресудата ја укине и предметот го врати на повторно разгледување и одлучување.

Одговор на жалба не е поднесен.

Апелациониот суд во Гостивар, испитувајќи ја обжалената пресуда, согласно чл. 351 и 354 од ЗПП, ценејќи ја жалбата и списите во предметот, најде дека:

Жалбата е неоснована.

Испитувајќи ја обжалената пресуда во границите на жалбените наводи, а внимавајќи по службена должност во смисла на чл.354 од ЗПП, на сторени суштествени повреди на одредбите од чл. 343 ст.2 т.1, 2, 3, 5, 10, 11, 13,14 и 15 од ЗПП, овој суд најде дека при донесувањето на пресудата од страна на првостепениот суд, не е сторена ниту една суштествена повреда предвидена во претходно наведената законска одредба, од причина што првостепената пресуда е јасна, разбирлива, без противречности помеѓу образложението и изреката, со доволно причини за решителните факти, а утврдените факти произлегуваат од изведените докази, заради што истата може во целост да се испита.

Неоснован е жалбениот навод за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба.

Со обжалената пресуда првостепениот суд утврдил дека помеѓу тужителот и тужениот на ден 11.02.2011 година бил склучен меѓусебен писмен договор за купопродажба на недвижен имот-Стан на 3-ти кат со површина од 130 м², со два подрума од по 3 м², кој се наоѓа наспроти лифтот на источната страна лоциран на ул... К., кој е во склоп на индивидуална колективна зграда за домување на КП.бр... во населба Подварош, со право на сопственост и кјористење на лифт и заеднички скали на начин карабина. На денот на склучувањето на договорот бил уплатен капар во износ од 10.000 евра. Според договорот на ден 21.02.2011 година од тужителот бил исплатен износ од 45.000 евра, додека останатите 10.000 евра било договорено да се платат заклучно со 15.06.2011 година. Освен овие плаќања, тужителот зел за обврска да го плати и данокот на додадена

вредност од 5 % данокот на промет како и приклучок за електрична енергија од 500 евра. На начинот на склучувањето на договорот присуствувале сведоците А.С. и А.М.. Тужителот побарал од тужениот да изврши внатрешно уредување на станот, односно адаптирањето на двата стана во еден по негово кажување, на кое нешто тужениот пристапил и почнал со адаптирање на станот. Тужениот во неколку наврати побарал од тужителот да ги исполни преземените обврски од договорот, да ги плати останатите 10.000 евра како и другите трошоци кои настанале како резултат на меѓусебните преземени обврски. Тужителот не ги уплатил побараните износи со образложение дека го чека неговиот син да се врати од Г.. При една ваква ситуација тужениот не можел да добие дозвола за употреба на зградата со која ќе се стекнел со правото да ја запише етажната сопственост врз целиот објект, поради што на ден 05.08.2011 година со писмено известување пратено до тужителот извршил еднострано раскинување на склучениот договор и во текот на истиот ден во два наврати на трансакциска сметка на тужителот уплатил парични средства и тоа, од име на туженото правно лице износ од 2.518.425,00 денари и од име на овластено лице на правното лице износ од 864.075,00 денари. Предметниот стан на 06.04.2012 година тужениот му го продал на третото лице Ј.А. со солемнизација на приватна исправа-договор за купопродажба на недвижен солемнизиран на нотар Л.К. од К.. Тужителот сметал дека станот за кој платил средства и кој заедно со своето семејство сакал да го купи му припаѓал нему, пред се поради фактот што прв го купил и уплатил 90 % од купопродажната цена, поради што побарал од судот да го усвои тужбеното барање и да му утврди на тужителот право на сопственост врз предметниот стан согласно чл.152 од ЗСДСП и 442 од ЗОО.

По оценка на овој суд ваквата фактичка состојба е правилно и целосно утврдена.

Во жалбата на тужителот се наведува дека со договорот кој го склучиле тужителот и тужениот, во претежен дел била исплатена купопродажната цена, истиот можел да произведува правни дејства, но тужениот пред да му каже на тужителот дека го раскинува договорот, го продал предметниот стан, кој факт од почеток не бил утврден, но на последната расправа истото се потврдило кога полномошникот на тужениот приложил солемнизација на договорот за купопродажба.

Ваквите жалбени наводи, овој суд ги цени како неосновани, бидејќи видно од списите кон предметот, првостепениот суд по однос на доказите постапувал согласно член 7 и член 8 од ЗПП, од каде извел и правилен заклучок по однос на фактите кои што ги утврдил од истите. Имено, во конкретниот случај судот ги ценел сите докази заедно и секој доказ посебно, од каде утврдил дека тужителот уплатил претежен дел од средствата, но предметниот стан не му бил предаден во владение. Тужителот не го доплатил останатиот износ и другите споредни трошоци кои меѓусебно ги договориле

тужителот и тужениот, при што тужениот целосно ги вратил уплатените средства на трансакциона сметка на тужителот. Од наведеното, неспорно е утврдено дека след писмено известување, тужениот на едностран начин го раскинал договорот за купопродажба со тужителот и станот му бил продаден на трето лице. Овој суд смета дека се неосновани и ирелевантни жалбените наводи во однос на приложената солемнизација на договорот за купопродажба, дотолку повеќе што тужителот знаел дека предметниот стан му е продаден на трето лице, а видно од списите кон предметот, предметниот спор е инициран со тужбено барање кое се темели токму на таа околност.

Неоснован е жалбениот навод за погрешна примена на материјалното право, каде се наведува дека судот погрешно ги применил или не ги применил одредбите од членовите 3, 68, 71, 72, 75, 442 од Законот за облигациони односи.

Имено, овој суд смета дека правилната и целосно утврдена фактичка состојба од страна на првостепениот суд, довела до правилна примена на материјалното право, конкретно на одредбите од Законот за сопственост и други стварни права и Законот за облигациони односи.

Согласно член 112 од Законот за сопственост и други стварни права - Право на сопственост се стекнува според закон врз основа на правна работа и со наследување.

Согласно член 148 став 1 од Законот за сопственост и други стварни права - Право на сопственост на недвижност врз основа на правно дело, се стекнува со запишување во јавната книга за запишување на правата на недвижностите или на друг соодветен начин определен со закон.

Согласно член 152 став 1 од истиот закон - Кога повеќе лица склучиле со отуѓувачот правни дела заради стекнување сопственост на иста недвижност, сопственост ќе стекне она лице кое во добра верба прво побарало кај надлежниот орган запишување во јавната книга на недвижности, доколку се исполнети и сите други претпоставки за стекнување на сопственост. Според став 2 од истиот член - Бришење на запишаната сопственост од став 1 на овој член и запишување во своја корист може да бара лице на кое отуѓувачот отуѓил недвижност и ја предал во владение, ако докаже дека стекнувачот не бил во добра верба, бидејќи во моментот кога го склучил правното дело со отуѓувачот знаел дека недвижноста веќе е уредно отуѓена на друг и предадена во владение. Согласно став 3 - Барање за бришење може да се поднесе во рок од три години од денот на извршеното запишување. Според став 4 - Односот на отуѓувачот и лицата со кои ги склучил правните дела, а тие не стекнале сопственост на недвижноста, се уредува според одредбите на облигационото право.

Согласно член 5 од Законот за облигациони односи - Во засновувањето на облигационите односи и остварувањето на правата и обврските од тие односи учесниците се должни да се придржуваат кон начелото на совесност и чесност.

Согласно член 10 став 1 од Законот за облигациони односи - Учесниците во облигациониот однос се должни да ја извршат својата обврска и се одговорни за нејзиното исполнување.

Согласно член 18 од Законот за облигациони односи - Договорот е склучен кога договорните страни се спогодиле за суштествените состојки на договорот.

Согласно член 113 од Законот за облигациони односи - Во двостраните договори, кога една страна не ќе ја исполни својата обврска, другата страна, ако не е определено нешто друго, може да бара исполнувањето на обврските или под улочите предвидени во натамошните членови, да го раскине договорот со проста изјава, ако раскинувањето на договорот не настапува според самиот закон, а во секој случај има право на надомест на штетата.

Согласно член 114 став 1 од Законот за облигациони односи - Кога исполнувањето на обврската во определениот рок е суштествена состојка на договорот, па должникот не ќе ја исполни обврската во тој рок, договорот се раскинува според самиот закон. Согласно став 3 од овој член - Кога доверителот барал исполнување, па не го добил во разумен рок, може да изјави дека го раскинува договорот.

Согласно член 119 од Законот за облигациони односи - Доверителот кој поради неисполнување на должниковата обврска го раскинува договорот, должен е тоа да му го соопшти на должникот без одлагање.

Согласно член 121 став 1 од Законот за облигациони односи - Со раскинувањето на договорот двете страни се ослободени од своите обврски, освен од обврската за надомест на евентуалната штета. Според став 4 од овој член - Секоја страна и должи на другата надомест за користа што во меѓувреме ја имала од она што е должна да го врати, односно да го надомести. Согласно став 5 - Страната што враќа пари е должна да плати казнена камата од денот кога ја примила исплатата.

Согласно член 442 став 1 од Законот за облигациони односи - Со договорот за продажба продавачот се обврзува предметот што го продава да му го предаде на купувачот така што купувачот да стекне право на сопственост, а купувачот се обврзува да му ја плати на продавачот цената.

Согласно член 443 став 1 од Законот за облигациони односи - Договорот за продажба на недвижни предмети мора да биде склучен во писмена форма. Согласно став 2 од овој член - Потписите на договорните страни кај договорот за продажба на недвижности се заверуваат кај нотар.

Советот на овој суд, цени дека првостепениот суд правилно ги применил горенаведените законски одредби, имајќи предвид дека во конкретниот случај се работи за двострано обврзувачки договор, во кој исполнувањето на обврската во определениот рок е суштествена состојка на истиот, а од изведените докази во текот на постапката, неспорно утврдил дека тужителот не ја исплатил целосно договорената купопродажна цена и другите дополнителни трошоци за предметниот стан, иако за исполнување на обврската бил повикан од страна на тужениот, да ги исполни превземените обврски од истиот договор, посебно што исполнувањето на обврската е услов за добивање на употребна дозвола и запишување на етажната сопственост на целиот објект. Оттука, советот на овој суд смета дека се исполнети предвидените законски претпоставки за раскинување на договор по сила на законот, од каде и неспорно произлегува неоснованоста на предметното тужбено барање, а со тоа одлука на првостепениот суд ја прави правилна и законита.

Овој суд ги имаше предвид и останатите жалбени наводи, меѓутоа за истите сметаше дека се ирелевантни за поинакво одлучување по однос на жалбата изјавена против првостепената пресуда.

Поради сето ова, согласно одредбите од член 357 од ЗПП, се донесе оваа пресуда како во изреката на истата.

Пресуда на АПЕЛАЦИОНЕН СУД ГОСТИВАР, ГЖ.бр.1390/13 од 10.11.2014 година.

5. Тужителот нема право на надомест на материјална и нематеријална штета поради тоа што против него се водела истрага затоа што со одредбите од чл.549 и од чл.553 од ЗКП е предвидено дека право на надоместок на штета има само лице кое било неоправдано осудено или кое било неосновано лишено од слобода, а во случајов на тужителот како извршител не му била одредена мерка притвор и не бил осуден, туку по спроведувањето истрагата била запрена затоа што јавниот обвинител дал изјава за откажување од гонење. Водењето на истрага не претставува основ за надомест на материјална и нематеријална штета без да бидат исполнети условите предвидени во чл.549 и од чл.553 од ЗКП.

ВО ИМЕТО НА ГРАЃАНИТЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР, во совет составен од судиите Африм Јакупи – претседател на советот, Лидија Кузманоска - Бачевска и Лилјана Ицкова – членови на советот, во правната работа на тужителите извршителот В. М., именуван за подрачје на Основен суд Г. и К., и В.М. од с.В., застапувани од полномошникот Ф. Е. – адвокат од К., против тужените Р. М., застапувана од застапникот Ч.М. – државен правобранител за подрачје К., и К. на извршители на РМ, застапувана од полномошникот С. Ј. – адвокат од С., за надомест на штета, вредност на спорот 3.055.898,00 денари, одлучувајќи по жалбата на тужената Р. М. изјавена преку застапникот и по жалбата на тужителите изјавена преку полномошникот, против пресудата на Основниот суд во Кичево П4.бр.103/2015 од 26.02.2016 година, на нејавна седница на советот одржана на ден 10.11.2016 година, ја донесе следната:

ПРЕСУДА

ЖАЛБАТА на тужената Р. М., изјавена преку застапникот Ч. М. – државен правобранител за подрачје К., **СЕ УСВОЈУВА.**

ПРЕСУДАТА на Основниот суд во Кичево П4.бр.103/2015 од 26.02.2016 година, под став 1 од изреката и под став 2 во делот на одлуката за трошоците на постапката, **СЕ ПРЕИНАЧУВА И СЕ ПРЕСУДУВА:**

Тужбеното барање на тужителот извршител В. М. именуван за подрачјето на Основен суд Г. и Основен суд К. и на тужителот В. М. од с.В. да се задолжи тужената Р. М. да му исплати на тужителот извршителот В. М. од К., а на име штета, по основ на плати и придонеси, како и трошоци за редовно одржување на канцеларијата во период на

супензија суми во износ како следува: - 462.407,00 денари по основ плати, 50% од плати и 100% придонеси од плати за вработените за периодот од година до година со камата по стапка на казнена камата што важела на последниот ден на полугодие што му претходело на тековното полугодие (референтна стапка) зголемена за десет процентни поени, сметано од денот на поднесување на тужбата година, до конечната исплата; - 104.890,00 денари на име закупнина со камата по стапка на казнената камата што важела на последниот ден на полугодие што му претходело на тековното полугодие (референтна стапка) зголемена за десет процентни поени, сметано од денот на поднесување на тужбата година, до конечната исплата; - 13.467,00 денари за одржување на програм за евиденција на барања за извршување што е задолжителен облик на електронска форма на водење евиденција кај сите извршители со камата по стапка на казнената камата што важела на последниот ден на полугодие, што му претходело на тековното полугодие (референтна стапка) зголемена за десет процентни поени сметано од денот на поднесување на тужбата година, до конечната исплата; - 12.467,00 денари за задолжително осигурување од одговорност од штета со камата по стапка на казнената камата што важела последниот ден на полугодие што му претходело на тековното полугодие (референтна стапка) зголемена за десет процентни поени, сметано од денот на поднесување на тужбата година, до конечната исплата; - 16.870,00 денари за електрична енергија во канцеларијата за спорниот период платени се сметки во износ од 16.870,00 денари со камата по стапка на казнената камата што важела на последниот ден на полугодие што му претходело на тековното полугодие (референтна стапка) зголемена за десет процентни поени сметано од денот на поднесување на тужбата ... година, до конечната исплата; -10.641,00 денари за мобилен телефон само за износ на договорената месечна тарифа без вклучени разговори, како и договорна обврска на тужителот кон Т.М., со камата по стапка на казнената камата што важела на последниот ден на полугодие, што му претходело на тековното полугодие (референтна стапка) зголемена за десет процентни поени, сметано од денот на поднесување на тужбата година, до конечната исплата; -11.148,00 денари за фиксен телефон само за износ на месечна тарифа без вклучени разговори, како обврска на тужителот кон операторот, со камата по стапка на казнената камата што важела на последниот ден на полугодие што му претходело на тековното полугодие (референтна стапка) зголемена за десет процентни поени, сметано од денот на поднесување на тужбата година, до конечната исплата; -5.408,00 денари комунални услуги за собирање смет со камата по стапка на казнената камата што важела на последниот ден на полугодие што му претходело на тековното полугодие (референтна стапка) зголемена за десет процентни поени, сметано од денот на поднесување на тужбата година, до конечната исплата; и 2.300,00 денари за комунална такса за фирмарина со камата по стапка на казнената камата што важела на последниот ден на полугодие што му претходело на тековното полугодие (референтна

стапка) зголемена за десет процентни поени, сметано од денот на поднесување на тужбата година, до конечната исплата, **СЕ ОДБИВА КАКО НЕОСНОВАНО.**

СЕ ЗАДОЛЖУВААТ тужителите да и платат на тужената Република Македонија на име трошоци на постапката износ од 76.674,00 денари, во рок од 15 дена по приемот на оваа пресуда.

ПОГОЛЕМОТО БАРАЊЕ на тужената да се задолжат тужителите да и платат на име трошоци на постапката од досудениот износ од 76.674,00 денари, до побараниот износ од 92.820,00 денари, **СЕ ОДБИВА КАКО НЕОСНОВАНО.**

ЖАЛБАТА на тужителите извршител В. М., именуван за подрачје на Основен суд Г. и К., и В. М. од с.В., изјавена преку полномошникот Ф. Е. - адвокат од К., **СЕ ОДБИВА КАКО НЕОСНОВАНА.**

ПРЕСУДАТА на Основниот суд во Кичево П4.бр.103/2015 од 26.02.2016 година, под став 2 од изреката освен во делот на одлуката за трошоците на постапката, **СЕ ПОТВРДУВА.**

Образложение

Основниот суд во Кичево со побиваната пресуда под став 1 од изреката делумно го усвоил тужбеното барање на тужителот извршител В. М. именуван за подрачјето на Основен суд Г. и К. и В. М. од с.В., па ја задолжил тужената Р. М. да му исплати на тужителот извршител В. М., на име штета, по основ на плати и придонеси, како и трошоци за редовно одржување на канцеларијата во периодот на суспензија суми во износи со законска казнена камата како што е наведено во изреката на првостепената пресуда, а под став 2 го одбил како неосновано тужбеното барање на тужителот В. М. од с.В. со кое бара да се задолжи тужената РМ да му ја надомести материјалната и нематеријалната штета и тоа материјална штета поради изгубена добивка од неработењето во периодот на суспензија во износ од 1.466.503,00 денари со камата по стапка на казнената камата што важела на последниот ден на полугодие што му претходело на тековното полугодие (референтната стапка) зголемена за осум процентни поени сметано од денот на поднесување на тужбата до конечната исплата, како и нематеријална штета и тоа за нарушен углед, достоинство и чест во околината во износ од 500.000,00 денари, за душевни болки поради повреда на личните права поради неоснованата суспензија од работа во износ од 450.000,00 денари или вкупно износ на нематеријална штета од 950.000,00 денари со пресметана камата по стапка на казнената камата што важела на последниот ден од полугодие што му претходело на тековното полугодие (референтна стапка) зголемена за десет процентни поени сметано од денот на поднесување на

тужбата до конечната исплата. Судот одлучил секоја странка да ги сноси своите трошоци по постапката.

Незадоволна од првостепената пресуда останала тужената Р. М. која преку застапникот изјавила навремена жалба со која ја побива пресудата поради сите причини предвидени со чл.342 од ЗПП со предлог жалбата да се усвои, првостепената пресуда да се укине и предметот да се врати на повторно судење или пак мериторно да се одлучи така што да се одбие тужбеното барање како неосновано, а да се задолжат тужителите да ги надоместат трошоците по постапката кои претходно се пријавени и трошоците за жалба.

Незадоволни од првостепената пресудата останале тужителите кои преку полномошникот изјавиле навремена жалба со која ја побиваат пресудата во делот под точка 2 од изреката и за одлуката за трошоците поради сите причини предвидени со чл.342 од ЗПП со предлог жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се укине во побиваниот дел и предметот да се врати на повторно судење на првостепенот суд.

Одговори на жалбите не се поднесени.

Апелациониот суд во Гостивар, испитувајќи ја побиваната пресуда согласно со чл.351 и чл.354 од ЗПП, ценејќи ги жалбите и списите во предметот, најде дека:

Жалбата на тужената Република Македонија е основана.

Жалбата на тужителите е неоснована.

Испитувајќи ја побиваната пресуда во границите на жалбените наводи, а внимавајќи по службена должност во смисла на чл.354 од ЗПП на сторени суштествени повреди на одредбите на парничната постапка од чл.343 ст.2 т.1, 2, 3, 5, 10, 11, 13, 14 и 15 од ЗПП, овој суд најде дека се неосновани жалбените наводи на странките дека со првостепената пресуда е сторена суштествена повреда на одредбите на парничната постапка од чл.343 ст.2 т.14 од ЗПП затоа што пресудата е јасна, разбирлива, без противречности помеѓу образложението и изреката, со доволно причини за решителните факти, а утврдените факти произлегуваат од изведените докази поради што истата може во целост да се испита.

Неоснован е жалбениот навод за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба.

Со побиваната пресуда првостепениот суд утврдил дека со решение КИ.бр.258/2010 од 03.02.2011 година донесено од истражен судија на Основен суд – Г., а по барање за спроведување на истрага КО.бр.398/10 од 18.11.2010 година на ОЈО – Г.,

спроведена е истрага против тужителот за кривично дело Несовесно работење во службата по чл.353-В ст.3 в.в. со чл.24 од КЗ. Со решение ДП.бр.314 од 11.04.2011 година донесено од страна на дисциплинската комисија при Комората на извршители на РМ на тужителот му е изречена мерка Привремена забрана за вршење на должност извршител за период додека трае истрагата, а како облигаторна суспензија по сила на Законот за извршување. Со решение КИ.бр.258/2010 од 07.11.2011 година на истражен судија на Основен суд – Г. запрена е истрагата против тужителот, а со решение ДП.бр.314 од 21.11.2011 година донесена од дисциплинската комисија при Комората на извршители на РМ на тужителот му е отповикана привремената забрана за вршење на должност извршител. Кај првотужителот во моментот на суспензија освен извршителот односно првотужителот биле вработени и лицата Б. В., С. А., Т. Д. и М. А. за кои што првотужителот додека траела суспензијата односно за м.април и мај 2011 година им е исплаќан надомест за плата и придонеси, додека пак за м.јуни, јули, август, септември, октомври и заклучно до 7-ми ноември 2011 година им е исплаќано 50% од платата, додека пак придонесите 100% и за овој временски период на сите четворица вработени и извршителот од сметката на извршителот по основ на плата и придонеси исплатени се 462.407,00 денари. За време на суспензијата првотужителот ја одржувал канцеларијата и ги исплаќал редовно тековните обврски за одржување на истата и тоа за закупнина на канцеларијата за спорниот период исплатил 104.809,00 денари, за одржување на програм за евиденција на барања за извршување исплатил 13.264,00 денари, за задолжително осигурување за спорниот период исплатил 12.467,00 денари, за потрошена електрична енергија износ од 16.870,00 денари, за мобилен телефон без вклучени разговори износ од 10.641,00 денари, за фиксен телефон без вклучени разговори износ од 11.148,00 денари, за комунални услуги за спорниот период износ од 5.408,00 денари и за фирмарина исто така за спорниот период износ од 1.533,00 денари. Од страна на министерот за правда донесено е решение бр..... од година за именување заменик на извршител и тоа како заменик на извршителот В. М. е именуван извршителот М. Д., именуван за подрачјето О., С.и Основниот суд Д..

По оценка на овој суд ваквата фактичка состојба е правилно и целосно утврдена.

Во жалбата на тужената Р. М. се наведува дека првостепениот суд во конкретниот случај неправилно одлучил дека тужената има обврска да ја надомести материјалната штета што тужителот ја претрпел за време на суспензијата, а бил суспендиран поради спроведена истрага против него. Во конкретната ситуација нема противправно дејствие на тужената, бидејќи водењето на истражна постапка никаде не е дефинирано како противправно согласно со одредбите каде е регулирана постапката за надомест на штета, рехабилитација и за остварување на други права на лица неоправдано осудени и неосновано или незаконски лишени од слобода. Со ЗКП никаде не е предвидено

надомест на штета за водење на истрага поради што погрешно е применето материјалното право во однос на усвоениот дел на тужбеното барање за надомест на штета.

Ваквиот жалбен навод по оценка на овој суд е основан затоа што првостепениот суд неправилно го применил материјалното право и тоа чл.141 и чл.178 од Законот за облигационите односи согласно кои го усвоил барањето за надомест на материјална штета што тужителот како извршител ја претрпел поради невршење на должноста, бидејќи му била изречена привремена забрана за вршење на должноста извршител поради тоа што против него се водела истрага врз основа на решението КИ.бр.258/2010 од 03.02.2011 година на истражниот судија на Основен суд – Г.. Овие одредби од Законот за облигационите односи во конкретниов случај не можат да се применат затоа што основот за одговорноста на тужената за штетата што тужителите ја претрпеле поради водењето на кривична постапка е регулиран со одредбите од Законот за кривичната постапка. Со одредбите од чл.549 и од чл.553 од ЗКП е предвидено дека право на надоместок на штета има само лице кое било неоправдано осудено или кое било неосновано лишено од слобода. Во случајов на тужителот како извршител не му била одредена мерка притвор и не бил осуден, туку по спроведената истрага со решение КИ.бр.258/10 од 07.11.2011 година на истражниот судија на Основен суд – Г. била запрена истрагата затоа што јавниот обвинител дал изјава за откажување од гонење. Водењето на истрага не претставува основ за надомест на материјална и нематеријална штета без да бидат исполнети условите предвидени во чл.549 и од чл.553 од ЗКП поради што овој суд ја преиначи првостепената пресуда во усвоениот дел од тужбеното барање и одлучи како под став 1 од изреката на оваа одлука, а согласно со чл.361 т.4 од ЗПП.

Во жалбата на тужителите се наведува дека како причина за одбивање на тужбеното барање за материјална штета како изгубена добивка судот погрешно наведува дека тужителот В. М. таквата штета ја бара како физичко лице, а не како извршител, додека како причина за одбивање на тужбеното барање за нематеријална штета судот исто така неправилно наведува дека тужителот не бил огласен за виновен, ниту бил на издржување на казна затвор. Меѓутоа, со ниту една одредба од Законот за облигационите односи правото на надомест на штета не е условена со претходно донесена пресуда за огласување за виновен или со издржување на казна затвор. Штетата може да настане и без исполнување на овие услови, а тоа што Законот за кривична постапка во одредбите од чл.526 до чл.534 уредува посебна постапка за надомест на штета на лица неоправдано осудени и неосновано и незаконито лишени од слобода е посебна постапка за надомест на штета само во тие случаи. Во случајов не се работи за барање на надомест на штета по тој основ, туку се бара надомест на штета причинета од Р. М. како одговорно правно лице во смисла на чл.158 од ЗОО, а која штета е причинета од орган на тужениот во вршење

или во врска со вршење на своите функции. Од изведените докази се утврдува дека туженото правно лице во вршење на својата функција преку неговите органи е одговорно за надоместок на штета затоа што се докажа дека органите на тужениот имале погрешна проценка дека има основано сомнение дека е сторено кривично дело.

Ваквите жалбени наводи овој суд оцени дека се неосновани. Во случајов тужителите бараат надомест на материјална и нематеријална штета претрпена поради водење на истрага и правото и должноста за надомест на штета по основ на водење на кривична постапка е регулиран со чл.549 и од чл.553 од ЗКП пречистен текст (Службен весник на РМ бр.150/10), а не со чл.158 од ЗОО. Согласно со наведените законски одредби од ЗКП тужителите немаат право на надомест на штета затоа што не се исполнети условите предвидени со овие одредби поради причините изнесени во одговорот на жалбените наводи во жалбата на тужената.

Поради ова, а согласно одредбата од чл.357 од ЗПП, се одлучи како под став 2 од изреката на оваа одлука.

Со оглед дека во целост ја загубија парницата, овој суд ги задолжи тужителите согласно со чл.148, чл.149, чл.158 и чл.160 од ЗПП да и ги надоместат на тужената Република Македонија трошоците на постапката во вкупен износ од 76.674,00 денари и тоа за состав на одговор на тужба износ од 4.485,00 денари, за застапување на 12 рочишта по 5.382,00 денари или вкупно 64.584,00 денари и за состав на жалба износ од 7.605,00 денари. Поголемото барање на тужената да се задолжат тужителите да и ги надоместат трошоци на постапката во износ од 92.820,00 денари над досудениот износ од 76.674,00 денари овој суд го одби како неосновано затоа што следува надомест за застапување на 12 рочишта, а не за застапување на 15 рочишта како што е барано со трошковникот.

Пресуда на АПЕЛАЦИОНЕН СУД ГОСТИВАР ГЖ.бр.524/16 од 10.11.2016 година

6. Тужителот нема право да бара надомест на штета од тужените затоа што тој се грижел за животот и здравјето на сега покојната во периодот од 1999 до 2009 година што го чинело 19.200 евра иако тужените биле должни тоа да го прават, бидејќи тужителот грижата на сега покојната и ја давал доброволно иако знаел дека постои полноважен договор за издршка помеѓу покојната и тужените и дека не е должен да се грижи за неа.

ВО ИМЕТО НА ГРАЃАНИТЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР, во совет составен од судиите м-р Велко Страшевски - претседател на советот, Лидија Кузманоска - Бачевска и Беким Мехмеди – членови на советот, во правната работа на тужителот Д. К. од Б. – Р. С., застапуван од полномошникот А.М. – адвокат од Т., против тужените Ј. К. и Г. К., двајцата од Т., застапувани од полномошникот Љ. Р. – адвокат од Т., за надомест на штета, вредност на спорот 19.200,00 евра, одлучувајќи по жалбата на тужителот изјавена преку полномошникот, против пресудата на Основниот суд во Тетово П4-255/14 од 01.07.2015 година, на нејавна седница на советот одржана на 10.05.2016 година, ја донесе следната:

П Р Е С У Д А

ЖАЛБАТА на тужителот Д. К. од Б. – Р. С., изјавена преку полномошникот А. М. – адвокат од Т., **СЕ ОДБИВА КАКО НЕОСНОВАНА.**

ПРЕСУДАТА на Основниот суд во Тетово П4-255/14 од 01.07.2015 година, **СЕ ПОТВРДУВА.**

Образложение

Основниот суд во Тетово со побиваната пресуда го одбил тужбеното барање на тужителот поради немање на пасивна легитимација на тужените, а со кое побарал да се задолжат тужените да му платат на име надомест на штета за издршката на сега покојната Д. Т., бивша од Т., за време од 10 години сметано година до ... година, сума во вкупен износ од 19.200,00 евра со законска казнена камата сметано од поднесување на тужбата до конечната исплата, како и да тужителот ги подигне вложените средства на име на покојната Д. Т. од ТТК Б.на штедна книшка бр..... во износ од 10.090,00 денари и да ги сносат парничните трошоци, а сето тоа во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата под закана на присилно извршување. Судот го задолжил тужителот на тужените да им ги надомести трошоците сторени во постапката во износ од 95.353,00 денари во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата, а под страв на присилно извршување.

Незадоволен од првостепената пресуда останал тужителот кој преку полномошникот изјавил навремена жалба со која ја побива пресудата поради сите причини предвидени со чл.342 од ЗПП, како и поради одлуката за трошоците на постапката, со предлог жалбата да се уважи, побиваната пресуда да се преиначи така што тужбеното барање да се усвои како основано или пресудата да се укине и предметот да се врати на првостепениот суд на повторно судење.

Одговор на жалба не е поднесен.

Апелациониот суд Гостивар, испитувајќи ја побиваната пресуда согласно со чл.351 и чл.354 од ЗПП, ценејќи ја жалбата и списите во предметот, најде дека:

Жалбата е неоснована.

Испитувајќи ја побиваната пресуда во границите на жалбените наводи, а внимавајќи по службена должност во смисла на чл.354 од ЗПП на сторени суштествени повреди на одредбите на парничната постапка од чл.343 ст.2 т.1, 2, 3, 5, 10, 11, 13, 14 и 15 од ЗПП, овој суд најде дека е неоснован жалбениот навод дека со првостепената пресуда е сторена суштествена повреда на одредбите на парничната постапка од чл.343 ст.2 т.14 од ЗПП затоа што пресудата е јасна, разбирлива, без противречности помеѓу образложението и изреката, со доволно причини за решителните факти, а утврдените факти произлегуваат од изведените докази поради што истата може во целост да се испита.

Неоснован е жалбениот навод за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба.

Со побиваната пресуда првостепениот суд утврдил дека на ден 17.10.1996 година помеѓу покојната Д. Т., како примател на доживотна издршка, и Ј. К. и Г. К., како даватели на доживотна издршка, бил склучен договор за доживотна издршка заверен од Општински суд – Т. под ОВ.бр.... на ден година. Со пресуда на Основен суд – Т. П.бр.. од .. година, а правосилна на ден година, тужбеното барање на тужителката (сега покојната Д. Т.) против тужените Ј. и Г. К. за раскинување на договорот за доживотна издршка ОВ.бр.. од ... година било одбиено како неосновано. И после правосилно завршениот спор покојната Д. завела и друг спор, тужба за раскинување на договорот за доживотна издршка. Основниот суд во Т. со пресуда П.бр..... од ... година го усвоил тужбеното барање на тужителката Д. Т. и договорот за доживотна издршка ОВ.бр.... од година го раскинал и констатирал дека истиот не произведува правно дејство. Меѓутоа, Апелациониот суд во С. со пресуда ГЖ.бр.... од година жалбата на тужените ја усвоил, пресудата на Основен суд во Т. ја преиначил и тужбеното барање на тужителката Д. Т. го одбил како неосновано. Против второстепената пресуда тужителката

Д. Т. поднесла ревизија, а со решение на Врховен суд на РМ Рев.бр..... ревизијата изјавена од страна на тужителката Д. Т. е отфрлена како недозволена. Помеѓу сега покојната Д. Т., како примател на доживотна издршка, и тужителот Д. К., како давател на доживотна издршка, е склучен договор за доживотна издршка во Амбасадата на РМ во Б. под бр... од ... година. Со правосилна пресуда на Основен суд – Т. П.бр... од ... година под точка 1 е одбиено тужбеното барање на тужителот Д. К.од Б.со кое побарал да се утврди дека договорот за доживотна издршка ОВ.бр..... од година склучен помеѓу покојната Д. Т., како примател на доживотна издршка, и тужените Ј. К. и Г. К., како даватели на издршката, е ништовен и како таков не произведува правно дејство. Под точка 2 тужбеното барање на тужителот Д. К. за да се утврди дека договорот за доживотна издршка склучен во Амбасадата на РМ во Б. под бр... од .. година помеѓу сега покојната Д. Т., како примател на доживотната издршка, и тужителот Д. К., како давател на доживотната издршка, е полноважен и како таков не произведува правно дејство го одбил како неосновано. Со пресуда на Апелационен суд – Г. ГЖ.бр.. од година жалбата на тужителот Д. К. изјавена против пресудата П.бр.. од .. година на Основен суд – Т. е одбиена како неоснована, а пресудата е потврдена.

По оценка на овој суд ваквата фактичка состојба е правилно и целосно утврдена.

Во жалбата се наведува дека тужените, иако склучиле договор за доживотна издршка со сега покојната Д. Т. никогаш не и дале никаква издршка од причина што покојната Д. живеела кај тужителот во Б.. Штетата што тужителот ја трпел се состои во издатоците што ги имал за исхрана, облекување, одржување на лична хигиена на сега покојната и на просториите во кои таа живеела, како и за трудот што тужителот го вложил во врска со грижата и негувањето на покојната во текот на 10 години. Имотот опфатен со договорот за доживотна издршка останува кај тужените, иако тужените не дале никаква издршка за сега покојната. Напротив тужителот се грижел за животот и здравјето на сега покојната Д. од 1999 до 2009 година и истиот вршел и погреб и ги сносел погребните трошоци за неа, а со тоа тужителот претрпел штета во вкупен износ од 19.200 евра, а тужителот има право да ги подигне и вложените средства на име на покојната Д. Т. од ТТК Б. од штедна книшка бр..... во износ од денари.

По оцена на овој суд ваквите жалбени наводи се неосновани.

Со чл.141 ст.1 од Законот за облигационите односи е предвидено дека тој што со вина ќе му причини штета на друг, должен е да ја надомести.

Во конкретниов случај врз основа на доказите изведени во текот на постапката правилно е утврдено дека тужените не превзеле ни едно дејствие со кое му причиниле штета на тужителот. Штетата чиј надомест тужителот го бара во овој спор и која се состои

во издатоците што тој ги имал за исхрана, облекување, одржување на лична хигиена на сега покојната Д. Т. и на просториите во кои таа живеела, како и за трудот што тужителот го вложил во врска со грижата и негувањето на покојната во текот на 10 години не е последица на штетно дејствие предизвикано од тужените. Тужените имале склучено договор за доживотна издршка со сега покојната Д. Т. заверен од Општински суд – Т. под ОВ.бр... на ден .. година, но покојната, како примател на издршката, самоволно заминала да живее во Б. поради што тужените немале реална можност да и ја дадат издршката на што се обврзале со договорот, а покојната не успеала во судските спорови што ги водела да го раскине склучениот договор за доживотна издршка со тужените поради непостоење на законска причина за раскинување на договорот. Тужителот наводно се грижел за животот и здравјето на сега покојната Д. од . до .. година што го чинело 19.200 евра, меѓутоа тој не може да бара надомест на овој износ на име на штета затоа што грижата на сега покојната и ја дал доброволно со оглед дека знаел дека постои полноважен договор за издршка помеѓу покојната и тужените и дека не е должен да се грижи за неа. Жалбениот навод дека тужителот има право да ги подигне вложените средства на име на покојната Д. Т. од ТТК Б.од штедна книшка во износ од 10.090,00 денари е неоснован затоа што тоа негово право е утврдено со решението О.бр..... од година на нотарот Т. Б. од Т.. Поради овие причини овој суд оцени дека првостепените суд правилно одлучил кога го одбил тужбеното барање на тужителот затоа што утврдил дека не се исполнети законските услови предвидени со наведената законска одредба за да тужените му го надоместат на тужителот паричниот износ што го побарува на име надомест на штета.

Со жалбата се побива првостепената пресуда и поради одлуката за трошоците на постапката затоа што се погрешно одмерени без да се даде конкретно образложение поради кои причини тужителот смета дека досудените трошоците се погрешно одмерени поради што овој суд не го испитуваше овој жалбен навод.

Поради ова, а согласно одредбата од чл.357 од ЗПП, се донесе оваа пресуда како во изреката на истата.

Пресуда на АПЕЛАЦИОНЕН СУД ГОСТИВАР, ГЖ.бр.1241/15 од 10.05.2016 година

(Оваа пресуда е потврдена со пресуда на Врховен суд)

7. Основани се жалбените наводи дека во нашето наследно право во рамките на првиот и третиот наследен ред е дозволена неограничена примена на правото на претставување, меѓутоа, според овој суд, во вториот наследен ред правото на претставување се ограничува само во однос на потомците на браќата и сестрите кога конкурираат на наследство со лицата кои живееле во трајна заедница кои ги исклучуваат потомците на браќата и сестрите на оставителот. Во конкретниот случај видно од списите во предметот, оставителот нема оставено брачен другар и наследници од првиот наследен ред, ниту пак има оставено браќа и сестри кои што го надживеале оставителот, така да се поставува прашањето дали тужителките кои се внуки од сестрата на оставителот би имале право да го наследат оставителот по право на претставување преку нивната мајка – сестра на оставителот и притоа би ја исклучиле од наследство тужената која што е снаа на оставителот и која живеела во трајна заедница со оставителот се до неговата смрт.

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР, во совет составен од судиите: м-р Велко Страшевски - претседател на советот, м-р Али Алиу и Беким Мехмеди - членови на советот, во правната работа на тужителките П.Ѓ. од Т. и О.П. од Т., против тужената С.Ј. од Т., основ право на наследство, вредност 40.000,00 денари, одлучувајќи по жалбата на тужената изјавена преку полномошникот Д.С., адвокат од Т., против Пресудата на Основниот суд Тетово П1.бр.641/2017 од 13.03.2018 година, на нејавна седница на советот одржана на ден 27.12.2018 година, го донесе следното:

РЕШЕНИЕ

ЖАЛБАТА на тужената С.Ј. од Т. изјавена преку полномошникот Д.С. адвокат од Т., **СЕ УВАЖУВА.**

ПРЕСУДАТА на Основниот суд Тетово П1.бр.641/2017 од 13.03.2018 година, **СЕ УКИНУВА** и предметот се враќа на првостепениот суд на повторно судење.

Образложение

Основниот суд Тетово со обжалената пресуда го усвоил тужбеното брањена тужителите П.Ѓ. од Т. ул.... со ЕМБГ... и О.П. од Т. ул.... со ЕМБГ Се утврдува дека тужителите П.Ѓ. од Т. и О.П. од Т., во оставинскиот предмет О.бр.660/17, заведен пред Основен суд Тетово, а се води пред нотар С.Ѓ. В. од Т. под УДР.бр..., за оставина на

оставителот А.Ј. бивш од Т., имаат право како единствени законски наследници, и тоа како наследници од втор наследен ред да ја наследат целата оставинска маса на покојниот која се состои од: Недвижен имот: 1/4 идеален дел до КП.бр... дел 3 на викано место/улица Г. култура зз н, 3-та класа во површина од 67 м2 опишано по ИЛ.бр... на КО Т.; 1/4 идеален дел до КП.бр... дел 3 на викано место/улица Д. култура зз пс, 5-та класа во површина од 1587 м2 опишано по ИЛ.бр... на КО Т. Вон Гр.; 1/4 идеален дел до КП.бр... дел 3 на викано место/улица Д. култура зз лз, 2-ра класа во површина од 781 м2 опишано по ИЛ.бр... на КО Т. Вон Гр.; Движен имот: Парични средства на сметка бр..., бр. На штедна книшка ..., согласно денарска штедна книшка при Т.Т.К. Б. а.д. С.; Парични средства на денарска штедна книшка бр..., со бр. на штедна книшка ..., согласно денарска штедна книшка при Т.Т.К. Б. а.д. С.; Средства при С. Б. а.д. С. со ИД на комитент ..., сметка на комитент ... и Обврзница со номинална вредност од 549.30 евра на сметка бр.... ЕМБГ-евидентирани во регистарна обврзница согласно податоци од девизни штедни влогови со бр.на штедна партија ..., И тоа секоја од тужителките на по S од целокупната оставинска маса. Се задолжува тужената С.Ј. од Т. со ЕМБГ ... да им го признае правото на наследување на тужителите П.Ѓ. и О.П., и тоа на целокупната оставинска маса на покојниот А.Ј. бивш од Т., како негови единствени законски наследници. Се задолжува тужената да ги надомести предизвиканите процесни трошоци на тужителите солидарно сето во износ од 29.130,00 денари сето во рок од 15 дена по приемот на пресудата под страв од присилно исполнење.

Незадоволна од првостепената пресуда останала тужената која преку полномошникот Д. С. адвокат од Т., со навремена жалба ја побива истата поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка, како и поради погрешна примена на материјалното право, со предлог, жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се укине и предметот да се врати на повторно разгледување и одлучување пред првостепениот суд, или пак истата да се преиначи на начин што ќе се одбие тужбеното барање на тужителките како неосновано, како и да му се надоместат на тужената трошоците по постапката.

Одговор на жалба е поднесен од страна на полномошникот на тужителките, со кој во целост се побиваат жалбените наводи, со предлог жалбата да се одбие а обжалената пресуда да се потврди во целост, како и да се задолжи тужената да им ги надомести на тужителките трошоците за состав на одговор на жалба и такса за одговор на жалба предјавени во ова постапка.

Апелациониот суд Гостивар, испитувајќи ја обжалената пресуда, согласно чл. 351 и 354 од ЗПП, ценејќи ја жалбата и списите во предметот, најде дека:

Жалбата на тужената е основана.

Испитувајќи ја обжалената пресуда во границите на жалбените наводи, а внимавајќи по службена должност на сторени суштествени повреди на одредбите на парничната постапка од чл. 343 ст. 2 од ЗПП, овој суд најде дека такви повреди се сторени од страна на првостепениот суд во обжалената пресуда, бидејќи истата е нејасна, неразбирлива, противречи сама на себеси и на причините за пресудата и не содржи доволно образложени причини за решителните факти од кои се раководел првостепениот суд при одлучувањето, заради што истата не може во целост да се испита.

Судот бил должен при водењето на постапката, како и при донесувањето на пресудата во смисол на чл. 7 и 8 од ЗПП да ги цени грижливо и совесно сите изнесени и прифатени докази од странките, како и да се произнесе за истакнатите приговори на странките, па врз примена на правниот силогизам да образложи каков заклучок извел од истите докази, дали им поклонил или не им поклонил верба и поради кои причини, а пак во однос на истакнатите приговори, судот бил должен да се произнесе дали истите се основани или не, бидејќи нивната основаност или неоснованост го детерминира и исходот на постапката во поглед на мериторното одлучување по главното барање.

Имено, првостепениот суд од предложените и изведени докази ценети во смисла на чл.7 и 8 од ЗПП, во фактичка состојба примил за утврдено дека, тужителките П.Ѓ. и О.П. се внуки на оставителот, по право на претставување на нивната сега покојна мајка С.Ј. сестра на оставителот сега покојниот А.Ј. кој починал на ден 18.04.2014 година, додека Б.Ј. бил негов брат кој починал во 2012 година, а негов наследник е синот Е.Ј. роден 1969 година во Т. сега со место на живеење во С.. Тужената С.Ј. е сопруга на починатиот Т.Ј.-син на оставителот, односно снаа на оставителот со кого живееле во трајна заедница. По смртта на оставителот преку Основен суд Тетово, сега тужената покренала оставинска постапка за имот и права на нејзиниот свекор - покојниот А.Ј., кој е татко на нејзиниот покоен сопруг, при што истиот предмет е распореден пред надлежен нотар С.Ѓ.-В. од Т. и истата предложила согласно чл.29 од Законот за наследување како лице кое живеело во трајна заедница со оставителот да биде огласено како единствен наследник. Тужителките веднаш по дознавањето за постоењето на оставинска постапка на покојниот А.Ј. кој е брат на нивната покојна мајка С.Ј. во смисол на чл.17 од Законот за наследување поднеле барање за приклучување во оставинска постапка, кое го имаат доставено преку надлежниот суд на ден 20.09.2017 година. Во текот на оставинската постапка откако на одржаното рочиште на ден 18.10.2017 година учесниците во таа постапка-сега тужителките П.Ѓ. и О.П. го оспориле правото на наследување на сега тужената С.Ј.. Со решение О.бт.660/17, УДР.бр.49/17 од 18.10.2017 година на нотар С.Ѓ.-В. со службено подрачје на Основен суд Тетово била прекината оставинската постапка на оставителот А.Ј., бивш од Т., роден во Т. на ... година со ЕМБГ ... кој починал на ден 18.04.2014 година во Т. и таму учесниците-сега странки во оваа постапка П.Ѓ., О.П. и С.Ј. биле упатени да

заведат спор во парнична постапка согласно чл.173 од ЗВП и тоа во рок од 30 дена од приемот на решението, при што примерок од тужбата да достават до надлежниот нотар а во спротивно нотарот ќе ја расправи оставината согласно одредбите од ЗН и ЗВП. Против решението тужената изјавила приговор но истиот е одбиен со решение на Основниот суд Тетово О-1.бр.1/2017 од 15.11.2017 година. При тоа тужителките по добивање на решението и го завеле овој спор.

На основа на вака утврдената фактичка состојба, првостепениот суд го уважил тужбеното барање на тужителот, меѓутоа по наоѓање на овој суд за таквата своја одлука првостепениот суд не дал доволно образложени и прифатливи причини на што основано се укажува во жалбата на тужениот. Пред се, првостепениот суд не ги расправал сите спорни прашања, па од тие причини не може да дојде ниту до правилна примена на материјалното право.

Овој суд во контекст на посоченото сака да истакне дека основано во жалбата се укажува и на тоа дека конкретно утврдената фактичка состојба е погрешно и нецелосно утврдена, а со оглед на тоа што првостепениот суд не ги утврдил наполно и вистинито спорните факти од кои зависи основаноста на тужбеното барање, за да од друга страна истовремено и не дал образложени причини за начинот на кој одлучил.

Во жалбата на тужената се наведува дека судот погрешно го применил материјалното право односно чл. 29 од Законот за наследување, наведувајќи дека во нашето наследно право и согласно позитивните законски пропис во рамките на првиот и третиот наследен ред е дозволена неограничена примена на правото на претставување. Меѓутоа, во вториот наследен ред правото на претставување се ограничува само во однос на потомците на браќата и сестрите кога конкурираат на наследство со лицата кои живееле во трајна заедница кои ги исклучуваат потомците на браќата и сестрите на оставителот (чл. 29 ЗН) па така лицата кои живееле во трајна заедница со оставителот – во конкретниот случај тужената повеќе од 30 години има различна правна положба во зависност од тоа кои лица истовремено конкурираат за наследство, а во конкретниот случај наследниц од втор наследен ред по право на претставување, кои во смисла на одредбите по чл. 29 од ЗН немаат право на наследување, и оттаму произлегува погрешната примена на материјалното право. Наведува дека оставителот А.Ј. починал на ден 18.04.2014 година, неговата сопруга К.Ј. починала пред оставителот во текот на 1982 година. Нивниот единствен син Т.Ј. починал пред смртта на оставителот на ден 03.01.2013 година, што значи наследници од прв наследен ред оставителот нема. Исто така не е спорно помеѓу странките дека оставителот нема живи родители нити пак живи браќа и сестри што значи тужената С.Ј. која живеела со својот свекор откако истата стапила во брак со неговиот син Т.Ј. на ден 31.08.1986 година па се до смртта на оставителот А.Ј. на

ден 18.04.2014 година односно повеќе од 30 години непрекинато, која го гледала, чувала, лекувала само и после смртта на својот сопруг без никаква помош од страна на сега тужителките, од никого, па смета дека истата како лице кое живеела во трајна заедница со оставителот има потполно и целосно право на наследување на целата оставина на оставителот, согласно чл. 29 од ЗН.

Овој суд ги ценеше ваквите жалбени наводи и смета дека истите се основани, а поради следното:

Имено, согласно чл.13 од Законот за наследувањето, оставината на умрениот ја наследуваат пред сите неговите деца и неговиот брачен другар. Тие наследуваат еднакви делови.

Согласно чл. 14 од ЗН, делот од оставината што би му припаднала на порано умреното дете да го надживеало оставителот го наследуваат неговите деца, внуците на оставителот, на еднакви делови, а ако некој од внуците умрел пред оставителот, тогаш делот што би му припаднал да бил жив во моментот на смртта на оставителот го наследуваат неговите деца, правнуците на оставителот, на еднакви делови и така редум се додека има потомци од оставителот.

Согласно чл. 16 од ЗН, оставината на умрениот кој не оставил потомци ја наследуваат неговите родители и неговиот брачен другар. Родителите на умрениот наследуваат една половина од оставината на еднакви делови, а втората половина ја наследува брачниот другар на умрениот. Ако по умрениот не останал брачен другар, родителите на умрениот ја наследуваат целата оставина на еднакви делови.

Согласно чл. 17 од ЗН, ако едниот родител на оставителот умрел пред оставителот, делот од оставината што би му припаднал да го надживеал оставителот го наследуваат неговите деца (браќата и сестрите на оставителот), неговите внуци и правнуци и неговите натамошни потомци, според правилата што важат за случај кога умрениот го наследуваат неговите деца и другите потомци. Ако двајцата родители на оставителот умреле пред оставителот, делот од оставината што би му припаднал на секој од нив да го надживеал оставителот го наследуваат потомците, како што е предвидено во став 1 на овој член. Во сите случаи браќата и сестрите на оставителот само по таткото го наследуваат на еднакви делови татковиот дел од оставината, браќата и сестрите само по мајката го наследуваат на еднакви делови мајчиниот дел, а родените браќа и сестри го наследуваат на еднакви делови со браќата и сестрите по таткото татковиот дел, а со браќата и сестрите по мајката мајчиниот дел.

Согласно чл. 29 од ЗН, чуваникот и хранителот, посинокот и паштерката и очувот и маќеата, снаата и свекорот и свекрвата, зетот и тестот и тештата и лица кои се крвни роднини, кои живееле во трајна заедница, заемно се наследуваат под услов умрениот да не оставил брачен другар и други наследници од првиот наследен ред и родители и браќа и сестри. Во овој случај овие лица ја наследуваат целата оставина на еднакви делови. Кога на наследство е повикан брачниот другар, лицата од став 1 на овој член ја наследуваат на еднакви делови едната половина од делот од оставината што би го наследиле родителите односно браќата и сестрите на оставителот. Трајна заедница во смисла на одредбите од овој член е онаа заедница која траела најмалку пет години и тоа непрекинато од засновањето на односите од овој член па се до смртта на оставителот. Чуваникот во смисла на овој закон е дете што некое лице (хранител) го довело кај себе да го чува и одгледува како свое, а не го посвоило.

Подведувајќи ги цитираните законски одредби, под утврдените факти од понискиот суд, според наоѓањето на овој суд, првостепениот суд при донесувањето на обжалената пресуда погрешно го применил материјалното право, односно погрешно ги применил погоре наведените законски одредби. Имено, основани се жалбените наводи дека во нашето наследно право во рамките на првиот и третиот наследен ред е дозволена неограничена примена на правото на претставување, меѓутоа, според овој суд, во вториот наследен ред правото на претставување се ограничува само во однос на потомците на браќата и сестрите кога конкурираат на наследство со лицата кои живееле во трајна заедница кои ги исклучуваат потомците на браќата и сестрите на оставителот. Во конкретниот случај видно од списите во предметот, оставителот нема оставено брачен другар и наследници од првиот наследен ред, ниту пак има оставено браќа и сестри кои што го надживеале оставителот, така да се поставува прашањето дали тужителките кои се внуки од сестрата на оставителот би имале право да го наследат оставителот по право на претставување преку нивната мајка – сестра на оставителот и притоа би ја исклучиле од наследство тужената која што е снаа на оставителот и која живеела во трајна заедница со оставителот се до неговата смрт. Во тој контекст се поставува прашањето дали правото на претставување би можело да се примени и кај внуките на оставителот кои се деца на сестрата на оставителот. Во таа смисла, овој суд смета дека првостепениот суд погрешно го применил материјалното право, односно одредбата од чл. 29 од Законот за наследување.

Со оглед дека се укина пресудата во поглед на главната работа, следуваше да се укине и одлуката за процесните трошоци, при што со конечното разрешување на спорот, ќе се донесе образложена одлука и по однос на процесните трошоци.

Поради погоренаведеното, следуваше жалбата на тужената да се уважи, обжалената пресуда да се укине и предметот да се врати на првостепениот суд на повторно судење, согласно член 358 и 359 од ЗПП.

При повторно судење првостепениот суд ќе треба да ги отстрани констатираните суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, на начин што ќе донесе пресуда која ќе содржи јасна изрека и ќе бидат дадени доволно образложени причини за решителните факти, со цел истата да може со сигурност и во целост да се испита. Имено, судот ќе треба со сигурност да утврди дали тужената живеела во трајна заедница со оставителот А.Ј., а доколку утврди дека истата живеела во трајна заедница, судот да ја има предвид одредбата од чл. 29 од Законот за наследување. Воедно, судот со сигурност да утврди дали тужителките кои се внуци на оставителот од неговата сестра можат по право на претставување да се јавуваат како наследници на оставителот – кој им бил вујко, односно брат на нивната мајка, или пак според чл. 29 од ЗН во ситуација кога нема надживеан брачен другар и браќа и сестри на оставителот, тогаш како наследник се јавува лицето кое што живеело во трајна заедница со оставителот. Со други зборови судот со сигурност да утврди дали правото на претставување може да се примени и во овој случај, или пак според институтот наследување во трајна заедница од чл. 29 од ЗН овој круг се протегува само до браќата и сестрите на оставителот под услов да го надживеат оставителот, а не и на нивните потомци.

Откако ќе постапи согласно претходно изложените забелешки и укажувања, судот со преоценка на изведените докази, во смисла на чл. 7 и 8 од ЗПП, ќе биде во можност правилно и целосно да ја утврди фактичката состојба, а воедно и правилно да го примени материјалното право и да донесе законита и мериторна одлука која ќе може во целост и со сигурност да се испита.

Решение на АПЕЛАЦИОНЕН СУД ГОСТИВАР, ГЖ.бр. 719/18 од 27.12.2018 година

8. Против одлука на судот донесена во постапка за извршување ревизија не е дозволена, ниту пак повторување на постапката.

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР, во совет составен од судиите Рафис Идризи – претседател на советот, м-р Али Алиу и Изет Исмаили – членови на советот, во правната работа на доверителот Б.М. од село Н.С. К., против должникот А.М. од село Т.К., по приговорот на должникот за отстранување на незаконитости при спроведување на извршувањето во однос на Налогот за извршување И.бр.1820/2008 од 31.03.2017 година донесен од страна на Извршителот В.М. именуван за подрачјето на Основниот суд Гостивар и Кичево, а одлучувајќи по жалбата на должникот изјавена преку полномошникот Б.М. адвокат од К., против решението на Основниот суд Кичево ППНИ.бр.23/2017 од 18.04.2017 година, на нејавна седница на советот одржана на 22.06.2017 година, донесе

Р Е Ш Е Н И Е

ЖАЛБАТА на должникот А.М. од село Т. К., **СЕ ОДБИВА КАКО НЕОСНОВАНА.**

РЕШЕНИЕТО на Основниот суд Кичево ППНИ.бр.23/2017 од 18.04.2017 година, **СЕ ПОТВРДУВА.**

О б р а з л о ж е н и е

Основниот суд Кичево со обжаленото решение го одбил приговорот на должникот А.М. од село Т. – К., преку полномошникот адвокат Б.М. од К., против Налог за извршување И.бр.1820/2008 од 31.03.2017 година на Извршител В.М. од К., како неоснован.

Незадоволен од ваквото решение останал должникот кој со навремена жалба го побива истото по сите основи од чл. 342 ст. 1 од ЗПП, односно поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, со предлог жалбата да се уважи, обжаленото решение да се укине и предметот да се врати на првостепениот суд на повторно одлучување.

Одговор на жалба не е поднесен.

Апелациониот суд Гостивар, постапувајќи по жалбата, обжаленото решение и увид на списите во предметот, согласно член 351 став 1 и 354 став 1 од ЗПП в.в. со член 10 од Законот за извршување, најде:

Жалбата е неоснована.

Овој суд во смисла на одредбата од член 354 став 1 од ЗПП, го испитуваше обжаленото решение во границите на жалбените причини, по службена должност внимавајќи на сторени суштествени повреди на одредбите од парничната постапка од член 343 став 2 од ЗПП, во врска со член 10 од ЗИ, најде дека со донесувањето на обжаленото решение не е сторена ниту една од суштествените повреди на кои овој суд внимава по службена должност бидејќи обжаленото решение е јасно, разбирливо, неппротивречно со доволно образложени причини за решителните факти од кои се раководел првостепениот суд при одлучувањето поради што истото може со сигурност и во целост да се испита.

Имено, првостепениот суд утврдил дека во конкретниот случај од страна на доверителот М.Б. преку нејзиниот законски застапник, нејзината мајка М.Љ. на ден 20.10.2008 година е поднесено барање за извршување за наплата на издршка врз основа на извршна исправа пресуда на Основниот суд Кичево П.бр.802/97 од 13.02.1998 година со клаузула на извршност од 24.05.1998 година, односно барањето за извршување е поднесено по истото на 10 години и 5 месеци од извршноста на пресудата. Со наведената пресуда задолжен е должникот А.М. да плаќа издршка за неговото малолетно дете Б. во износ од по 6.000,00 денари, месечно почнувајќи од 13.02.1998 година се додека постојат законски услови за тоа. Со налог за извршување должникот е задолжен да ја плати неплатената издршка за малолетното дете сметано од 13.02.1998 година па се 17.01.2014 година (ден на полнолество на детето). Имено со налогот за извршување се определува забрана на 1/2 (една половина) од платата што должникот ја остварува кај работодавецот а.д. Е. С. Подружница Р.Е.К. О., при што му е наложено на работодавецот а.д. Е. С. Р.Е.К. О. забранетиот износ од платата на должникот да му го исплатува на доверителот Б.М.. Точно е дека согласно одредбите од чл.368 ст.1 од Законот за облигационите односи е регулирано дека сите побарувања утврдени со правосилна судска одлука или со одлука на друг надлежен орган или со порамнување пред суд или пред друг надлежен орган застаруваат за десет години па и оние за кои законот инаку предвидува пократок рок на застареност. Исто така согласно одредбите од чл.349 ст.1 од ЗОО со застареноста престанува правото да се бара присилно извршување на обврската односно доверителот можел да бара присилно извршување во рок од 10 години. Меѓутоа во конкретниот случај се работи за побарување на дете спрема родител за исплата на досудената издршка. Согласно одредбите од чл.370 ст.1 т.2 од Законот за облигационите односи е регулирано застојот на застарувањето на побарувања меѓу определени лица, па така согласно наведената законска одредба е регулирано помеѓу другото дека „Застарувањето не тече меѓу: Родители и деца додека трае родителскиот однос,“. Од оваа законска одредба

произлегува дека не може да се примени одредбата од чл.368 од ЗОО која предвидува десет годишен рок на застареност на побарување утврдено со правосилна пресуда, бидејќи има застој на застареност од причина што застарувањето не тече меѓу родители и деца а во случајот се работи за побарување помеѓу родител и дете. Тоа што бракот помеѓу должникот А. и законскиот застапник на доверителот, нејзината мајката Љ. е разведен со пресуда П.бр.802/97 од 13.02.1998 година, не значи дека престанал и родителскиот однос помеѓу должникот А. и неговото дете Б.. Родителскиот однос би бил престанат доколку на некој од родителите (овде таткото или должникот) му е одземено родителското право, меѓутоа должникот нема приложено таков доказ ниту истакнато таков навод дека му престанал родителскиот однос т.е. дека му е одземено родителското право спрема неговото дете Б. за кое што бил задолжен да ја плаќа издршката. Во секој случај должникот може во редовна граѓанска постапка да бара да се утврди дека по пресудата на Основниот суд Кичево П.бр.802/97 од 13.02.1998 година е настапена застареноста доколку докаже дека во случајот немало застој на застареност.

По мислење на советот на овој суд, ваквото образложение на првостепениот суд во обжаленото решение е целосно прифатливо, бидејќи првостепениот суд со сигурност утврдил дека при спроведување на извршувањето, извршителот не сторил незаконитости.

Во жалбата се наведува дека при донесувањето на налогот за извршување од страна на извршителот, се сторени незаконитости од причини што во случајот се работи за застарено побарување, односно смета дека издршката претставува повремено побарувања кое согласно чл. 361 ст. 1 од ЗОО застарува за три години од стасаноста на секое одделно давање. Наведува дека е донесен налог за застарено побарување по основ на издршка за месечно плаќање од 6.000,00 денари, почнувајќи од 13.02.1998 година се до 17.01.2014 година, односно до навршување на полнолетството на детето.

Овој суд ги ценеше ваквите жалбени наводи, но истите ги одби како неосновани, а поради следното:

Согласно чл. 360 од Законот за облигационите односи, побарувањата застаруваат за пет години, ако со закон не е определен некој друг рок на застареност.

Согласно чл. 361 ст. 1 од овој закон, побарувањата на повремени давања кои стасуваат годишно или во пократки определени временски периоди (повремени побарувања), па било да се работи за споредни повремени побарувања, како што е побарувањето на камати, било да се работи за такви повремени побарувања во кои се исцрпува самото право, како што е побарувањето на издржување, застаруваат за три години од стасаноста на секое одделно давање.

Согласно чл. 368 од овој закон, (1) Сите побарувања што се утврдени со правосилна судска одлука или со одлука на друг надлежен орган, или со порамнување пред суд или пред друг надлежен орган, застаруваат за десет години, па и оние за кои законот инаку предвидува пократок рок за застареност. (2) Меѓутоа, сите повремени побарувања што произлегуваат од такви одлуки или порамнувања и стасуваат во иднина, застаруваат во рокот предвиден за застареност на повремените побарувања.

Согласно чл. 370 од овој закон, Застарувањето не тече меѓу: 1) брачни другари; 2) родители и деца додека трае родителскиот однос; 3) штитеник и неговиот старател, како и органот на старателство, за време на траењето на старателството и додека не ќе бидат положени сметките и 4) две лица кои живеат во вонбрачна заедница додека постои таа заедница.

Согласно чл. 93 ст. 1 од Законот за семејство, родителското право престанува со полнолетство на детето, со стапување во брак на детето пред полнолетството и со посвојување.

Согласно член 2 став 1 од Законот за извршување – Основа за извршување претставува извршната исправа. Додека во став 2 од истиот член стои дека – Извршувањето започнува по барање на доверителот. Согласно чл. 3 ст. 2 од ЗИ, извршителот не смее да одбие спроведување на извршување. Согласно член 14 од ЗИ - судската одлука е извршна ако станала правосилна иако истекол рокот за доброволно исполнување на должниковата обврска. Согласно член 17 став 1 од ЗИ - Извршната исправа е подобна за извршување ако во неа се назначени доверителот и должникот, како и предметот, видот, обемот и времето на исполнувањето на обврската.

Имајќи ги предвид горенаведените законски одредби, овој суд е на стојалиште дека жалбените наводи на должникот се неосновани, од причини што во конкретниот случај со право првостепениот суд го одбил приговорот на должникот како неоснован. Имено, согласно горните одредби и одредбите од член 87 од ЗИ произлегува дека судот во постапката по приговорот внимава дали при преземањето на дејствијата од страна на извршителот е сторена некоја незаконитост или не, а не може да утврдува незаконитости во постапката од која потекнува извршната исправа, туку само внимава дали извршителот постапува по изреката на истата и дали има незаконитости при преземањето на дејствијата од негова страна. Во конкретниот случај пресудата на Основен суд Кичево П.бр.802/97 од 13.02.1998 година, претставува исправа подобна за извршување, бидејќи во неа се назначени доверителот и должникот, предметот, видот, обемот и времето на исполнување на обврската.

Според стојалиштето на овој суд, во конкретниов случај нема застареност на побарувањето на доверителот, бидејќи барањето за извршување за наплата на издршката врз основа на извршната исправа – пресуда на Основен суд Кичево П.бр.802/97 од 13.02.1998 година е поднесено на 20.10.2008 година т.е. пред да почне да тече рокот за застареност од 17.01.2014 година кога детето станало полнолетно. Со други зборови, пресудата на ОС Кичево П.бр. 802/97 од 13.02.1998 година е со клаузула на извршност од 24.05.1998 година, додека пак доверителот Б.М. станала полнолетна на ден 17.01.2014 година, што значи од 24.05.1998 година како ден кога пресудата станала извршна, па до 17.01.2014 година кога доверителот станала полнолетна и со тоа престанало родителското право помеѓу доверителот и должникот, помеѓу истите имало застој на застареноста на побарувањето на доверителот по основ на месечна издршка спрема должникот, односно застареноста воопшто не течела во овој период, туку истата почнала да тече по 17.01.2014 година. Следствено, со оглед дека доверителот барањето за извршување го поднел пред датумот на започнување на течење на застареноста, произлегува дека побарувањето на доверителот не е застарено, поради што жалбените наводи на должникот за застареност на побарувањето се јавуваат како неосновани.

При одлучувањето овој суд ги имаше предвид и останатите жалбени наводи, меѓутоа истите ги оцени како ирелевантни за поинакво одлучување, дотолку повеќе што должникот не изнесе било каков факт или доказ со кој би ги побил фактите и доказите на доверителот, ниту пак истиот докажа дека го намирил односниот долг, така да овој суд не можеше да извлече поинаков заклучок и донесе поповолна одлука за должникот.

Предвид на горното, овој суд одлучи како во изреката на оваа решение, согласно член 370 точка 2 од ЗПП в.в. со член 87 од ЗИ.

Решение на АПЕЛАЦИОНЕН СУД ГОСТИВАР, ГЖ.бр.747/17 од 22.06.2017 год.

(Оваа одлука е потврдена со решение на Врховниот суд на Република Македонија Рев2.бр.19/2018 од 05.12.2018 година.)

9. Облигациони односи - раскин на договор.

Согласно чл.545 од Законот за облигациони односи. Со склучен договор за заем, не може да се бара раскин на договор-предоговор за купородажба на недвижен имот, туку може да се бара од заемопримачот да му го врати по извесно време истиот износ пари, односно истото количество предмети од ист вид и квалитет или определено количество други заменливи предмети.

ВО ИМЕТО НА ГРАЃАНИТЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР, во совет составен од судиите Африм Јакупи-претседател на советот, Наташа Стефановска и Златко Анѓелкоски - членови на советот, во правната работа на тужителот Д. Ѓ. од с.В.Т., против тужениот А. У. од Г., како единствен законски наследник на покојниот тужен Ј. У. бивш од Г., за раскинување на договор, вредност 1.472.400,00 денари, одлучувајќи по жалбата на тужителот, изјавена преку полномошникот Р. Т., адвокат од Г., против Пресудата на Основниот суд Гостивар П1.бр.152/13 од 06.10.2014 година, на нејавна седница на советот одржана на ден 27.01.2016 година, ја донесе следната:

ПРЕСУДА

I

ЖАЛБАТА на тужителот, **ДЕЛУМНО СЕ УВАЖУВА.**

ПРЕСУДАТА на Основниот суд Гостивар П1.бр.152/13 од 06.10.2014 година, во делот со кое одбиено тужбеното барање за да се раскинуваат пред договорите за купопордажба на недвижен имот од година и година и анекс договорот кон пред договорот за купопродажба на недвижен имот склучени помеѓу тужителот како заемодавач односно купувач и правниот претходник на тужениот покојниот Ј. У. бивш од Г. како заемопримач односно продавач, и да се задолжува тужениот да на тужителот на име капар му исплати износ од 15.000 евра во денарска противвредност со казнена камата сметано од денот на поднесување на тужба, па се до конечната исплата, **СЕ ПОТВРДУВА.**

II.

ПРЕСУДАТА на Основниот суд Гостивар П1.бр.152/13 од 06.10.2014 година, во одбиениот дел на име долг - заем на пари во вкупен износ од 9.000 евра, во денарска противвредност, **СЕ ПРЕИНАЧУВА и СЕ ПРЕСУДУВА:**

СЕ ЗАДОЛЖУВА тужениот А. У. од Г., како единствен законски наследник на покојниот тужен Ј. У. бивш од Г., да му исплати на тужителот на име долг-заем, вкупен износ од 9.000 евра во денарска противвредност со законска казнена камата во висина на едномесечна стапка на Еурибор за евра што важела на последниот ден од полугодието што му претходело на тековното полугодие, зголемена за осум процентни поени, сметано од денот на поднесувањето на тужбата година, па се до конечната исплата.

III.

Секоја странка да ги сноси своите трошоци по постапката.

Образложение

Основниот суд во Гостивар, со обжалената пресуда се одбива тужбеното барање на тужителот Д. Ѓ. од с.В.-Т. за да се раскинуваат пред договорите за купопордажба на недвижен имот од година и година и анекс договорот кон пред договорот за купопродажба на недвижен имот склучени помеѓу тужителот како заемоодавач односно купувач и правниот претходник на тужениот покојниот Ј. У. бивш од Г. како заемопримач односно продавач, да се задолжува тужениот да на тужителот на име долг да му исплати во износ од 24.000 евра, и тоа 9.000 евра на име заем на пари и 15.000 евра на име капар во денарска против вредност со казнена камата сметано од денот на поднесување на тужба, па се до конечната исплата, како барање неосновано. Се задолжува тужителот да на тужениот му исплати на име трошоци по оваа постапка во износ од 37.600,00 денари, во рок од 15 дена по правосилноста на оваа пресуда.

Незадоволен од првостепената пресуда останал тужителот кој преку полномошникот Р. Т., адвокат од Г., изјавил навремена жалба побивајќи ја истата поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, со предлог жалбата да ја уважи, обжалената пресуда да ја укине во целост и предметот да го врати на повторно одлучување на првостепенот суд или пресудата да ја преиначи во корист на тужителот со што тужбеното барање ќе го усвои во целост.

Одговор на жалба не е поднесен.

Апелациониот суд во Гостивар, испитувајќи ја обжалената пресуда, согласно чл.351 и 354 ст.1 од ЗПП, ценејќи ја жалбата и списите во предметот, најде дека:

Жалбата е делумно основана.

Испитувајќи ја обжалената пресуда во границите на жалбените наводи, а внимавајќи по службена должност во смисла на чл.354 од ЗПП, на сторени суштествени

повреди на одредбите од чл.343 ст.2 од ЗПП, овој суд најде дека при донесувањето на пресудата од страна на првостепениот суд не е сторена ниту една суштествена повреда предвидена во претходно наведената законска одредба, од причина што првостепената пресуда е јасна, разбирлива, без противречности помеѓу образложението и изреката, со доволно причини за решителните факти, а утврдените факти произлегуваат од изведените докази, заради што истата може во целост да се испита. Па оттука неосновани се жалбените наводи на тужителот за сторена суштествена повреда на одредбите од чл.343 ст.2 т.14 од ЗПП.

Неоснован е жалбениот навод за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба.

Имено, со обжалената пресуда првостепениот суд утврдил дека тужителот Д. Ѓ. од с.В. – Т. од една страна како заемодавач со покојниот сопруг на тужената У. Ј. бивш од Г. од друга страна како заемопримач склучиле договор за заем на пари на ден година, заверен на нотар З. С. од Г. под бр.УЗП ... од ... година, предмет на овој договор е регулирање на меѓусебните права и обврски а во чл.2 од договорот стои: заемодавачот односно тужителот му дава на заем во износ од 9000 евра во денарска против вредност во моемот на склучувањето на договорот, а заемопримачот односно правниот претходник на туженот Ј. У. потврдува дека на ден година, примил парични средства во износ од 9000 евра во денарска против вредност, во чл.3 од договорот стои: заемопримачот односно туженот се обврзува да го врати заемениот износ на пари од чл.2 од договорот во вкупен износ најдоцна до година без при тоа да не му пресметува камата, а во случај на задоцнување или неплаќање на овој износ од овој рок на заемодавачот за неплатениот износ ќе му го отстапи недвижниот имот кој се состои од деловна просторија во површина од 70 м², кој се наоѓа на ул..... во Г.кој е во сопственост на заемопримачот односно тужениот, а за кој недвижен имот поседува документација и тоа: одобрение за градба од година и решение за услови за градба бр..... од година, и тоа за периодот од 4-години сметано од година, а износот од 9000 евра ќе се смета како платена кирија од напред за период од 4 години, произлегува дека со овој договор тужителот му дална заем на покојниот тужен Ј. У. парични средства во износ од 9.000 евра каде истиот се обврзува најдоцна до година, да го врати заемениот износ на пари, а во случај на невраќање на овој заем ќе му ја отстапи деловната просторија во сопственост на покојниот тужен, а позајмените парични средства во износ од 9.000 евра во денарска против вредност ќе се сметаат како платена кирија за период од 4-години по кој договор не се докажува дали тужениот не ја исполнил својата обврска на кој произлегува од договорот. Тужениот од една страна како продавач со тужителот од друга страна како купувач на ден година склучиле пред договор за купопродажба на недвижен имот, како предмет на овој договор и во чл.1 стои, е регулирање на

меѓусебните права и обврски, а во врска со купопродажбата на 1/3 идеален дел од недвижен имот кој се наоѓа на КП.бр..... на м.в. под објект во површина од, заверен во ПЛ.бр..... за КО Г., односно деловната просторија кој се наоѓа во склоп на тој објект во површина од 70 м², кој објект се наоѓа во приземје од јужна страна на стамбена зграда, во чл.3 од договорот стои цената на предметот на договорот изнесува 15.000 евра, купувачот односно тужителот се обврзува да му предаде на продавачот односно тужениот 15.000 евра со денот на потпишување на пред договорот на име капар преку У. Б., а остатокот на дел од договорената цена во износ од 15.000 евра, купувачот односно тужителот ќе го исплати на продавачот односно тужениот на денот на заверка на договорот за купопродажба пред нотар, односно по завршување на заведената постапка за физичка делба пред овој суд и тоа во рок од 10 месеци сметано од денот на потпишување на овој договор, а во случај да продавачот односно тужениот не го склучи договорот за купопродажба на недвижен имот капарот во износ од 15.000 евра се дуплира и му се враќа на купувачот, односно тужителот. Од овој договор не се докажува фактот дали договорните страни ги исполнувале обврските по кој произлегува од овој договор. Не е докажано фактот дали тужителот како купувач му исплатил на тужениот во износ од 150.000 евра, дали е завршена физичката делба што се водела пред овој суд од страна на тужениот, не се докажа виновното однесување и која договорна страна не ги исполнува обврските на кој произлегуваат од договор, и овој договор не е заверен во нотар. Тужителот од една страна како купувач со покојниот тужен на ден година склучиле пред договор за купопродажба на недвижен имот, како предмет на овој договор како во пред договорот склучени на ден година, во чл.3 од овој договор стои дека цената на предмет на договорот изнесува 24.000 евра, износот од 15.000 евра на име капар му се дадени на продавачот односно тужениот на ден година кога е склучен пред договорот за купопродажба, а остатокот од договорената цена во износ од 9.000 евра договорните странки се сложни да сметат дадените парични средства со договор за заем на пари склучен на ден година, на кој парични средства се уште не му се дадени на тужителот и се потврдува со овој договор дека цената во износ од 24.000 евра се исплатени во целост од страна на тужителот како купувач, со потпишувањето на овој пред договор, а договорот за купопродажба за погоре наведениот имот ќе биде склучен кога ќе биде обезбедена целокупната документација од продавачот односно покојниот Ј. како тужен најкасно до година, не се докажа виновното однесување и која договорна страна не ги исполнува обврските на кој произлегуваат од договор, и овој договор не е заверен во нотар. Покојниот тужен од една страна како продавач со тужителот од друга страна како купувач на ден година, склучиле анекс договор преддоговор за купопродажба на недвижен имот, во чл.1 од овој Анекс договор стои се дорегулира односите кој се регулирани со пред договор од година, а во врска со купопордажба на недвижен имот опишано во т.1 од пред договорот од година, а кој имот се состои од

1/3 идеален дел од КП.бр..... на м.в. под објект во површина од 33 м², заведен во ПЛ.бр..... за КО Г., односно деловната просторија која се наоѓа во склоп на наведениот објект во површина од 70 м², кој објект се наоѓа во приземјето на објектот од јужната страна, во чл.2 стои се изменува одредбата од чл.3 последен став од пред договорот од година каде што купувачот и продавач, се согласни, продавачот најдоцна до година да ја обезбеди целокупната документација потребна за склучување на главниот договор за купопродажба и за пренос на право на сопственост на недвижниот имот, а која документација ќе ја набавел од надлежните органи, а кој договор не се докажува дали договорните страни ја исполниле обврската од овој анекс договор, и овој договор не е заверен во нотар. Договор за заем на пари склучен на година, пред договорот за купопродажба на недвижен имот склучен на ден година, и анекс договор од година кон пред договорот за купопродажба на недвижен имот од година, како предмет на тужбено барање склучен помеѓу тужителот како заемодавач односно купувач и покојниот тужен Ј. како заемопримач односно продавач кој договори не ги содржат суштествените состојки за главниот договор, не се докажува која договорна страна не ја исполнил својата обврска по којобврски и ни под кој услови се предвидени во натамошните членови на тој договор по кој се бара да се раскине, тужителот со писмо или во усмена форма не му соопштил на тужениот дека го раскинува договорот или преддоговорот кој обврски не ги исполнува тужениот. Тужената У. А. е како единствен законски наследник на покојниот тужен У. Ј. бивш од Г. огласена со решение под О.бр.... и УДР.бр..... со клаузула на правосилност од година од нотар З. С. Г. каде истата е огласена за недвижен имот заведен во ИЛ.бр..за КО Г.1 и тоа 2/3 идеален дел од КП.бр..... дел 3, култура ДМ на место викано Г. во површина од 122 м², 2/3 идеален дел од КП.бр..... дел 3, катастарска култура ЗПЗ зграда 1 на место викано Г. во површина од 79 м², и 2/3 идеален дел од КП.бр..... дел 3 катастарска култура ЗПЗ зграда 2 на место викано Г. во површина од 131 м². Со имотен лист бр..... тужениот У. Ј. е сосопственик на 2/3 идеален дел на недвижниот имот опишано погоре заедно со Ј. М. која е сопственик на 1/3 идеален дел. Со имотен лист бр... за КО Г.1 издадена од Агениција на катастар на недвижности од 26.06.2014 година, горе опишаниот имот од име на покојниот тужен Ј. е запишано на име на сега тужената У. А. по иста катастарска парцела на 2/3 идеален дел. Предметните договори како анекс договорот не содржат суштествени состојки на договор односно не обврзува, а имајќи ја предвид фактот дека сега покојниот тужен Ј. У. не може да продава недвижен имот на кој што има право на идеален дел, а не на реален дел, предметните договори не се заверени во нотар, бидејќи предметниот имот е запишан како сосопственост на име покојниот тужен Ј. и Ј. М.. Во предметните договори не е опфатена купопродажна цена која е суштествена состојка на одреден договор. Од предметните договори тужителот не го докажува фактот дека ја исполнил својат обврска на која произлегува од преддоговорите и анексот, не е докажано и фактот во однос на

Анекс договорот склучен на ден .. година не е заверен во нотар, дали тужениот ја обезбедил целокупната документација потребна за склучување на главниот договор за купопродажба и за пренос на право на сопственост на недвижниот имот, дали тужениот е сопственик на деловниот простор и дека истиот има право да располага со таа недвижност, а која документација ќе ја набавел од надлежните органи, дали е склучен главниот договор за купопродажба, како и фактот тужителот не го известил тужениот во писмен форма или усмена дека го раскинува договорот.

По оценка и мислење на овој суд е дека ваквата фактичка состојба е целосно утврдена, но првостепениот суд извел погрешно заклучок за дел од основаноста на тужбеното барање, односно во делот на повраќај на заем, а со тоа во тој дел и погрешно го применил материјалното право.

Делумно е основан жалбениот навод на тужителот за погрешна примена на материјалното право.

Имено, овој суд смета дека првостепениот суд правилно ги применил одредбите од материјалното право, конкретно одредбите од Законот за облигационите односи, на што овој суд внимава и по службена должност, освен одредбите од ЗОО кои се однесуваат во делот на тужбеното барање за враќање на заемот.

Ценети се жалбените наводи на тужителот дека во чл.2 од договорот за заем на пари од година, јасно е наведено дека заемодавачот му дава на заем износ од 9.000 евра во денарска противвредност, а заемопримачот потврдува дека примил износ од 9.000 евра во денарска противвредност.

Имено, согласно чл.545 ст.1 и 2 од ЗОО кој гласи - "Со договорот за заем се обврзува заемодавецот да му предаде на заемопримачот определен износ пари или определено количество други заменливи предмети, а заемопримачот се обврзува да му го врати по извесно време истиот износ пари, односно истото количество предмети од ист вид и квалитет". "Врз примените предмети заемопримачот стекнува право на сопственост".

Согласно чл.266 ст.1 од ЗОО кој гласи - Должникот кој ќе задоцни со исполнувањето на парична обврска, покрај главнината долгува и казнена камата, утврдена со закон односно со договор.

Согласно чл.266-а ст.2 од ЗОО кој гласи - Кога паричната обврска е изразена или определена во странска валута, стапката на казнената камата се определува за секое полугодие и тоа во висина на едномесечна стапка на Еурибор за евра што важела на последниот ден од полугодието што му претходело на тековното полугодие, зголемена за

десет процентни поени во трговските договори и договорите меѓу трговци и лица на јавното право, односно зголемена за осум процентни поени во договорите во кои барем едното лице не е трговец (законска казнена камата).

Согласно член 313 став 1 од ЗОО - Должникот паѓа во задоцнување кога не ќе ја исполни обврската во рокот определен за исполнување.

Согласно цитираните законски одредби, по мислење и оценка на советот на овој суд, наведените жалбени наводи се основани, тоа од причини што видно од списите во предметот, пред се договорот за заем склучен на ден година, заверен, односно потпишан пред нотар под УЗП.бр... од година, и дадениот одговор на тужба од ... година, е дека сега покојниот (тужен) Ј. У.бивш од Г., од сега тужителот примил парични средства на заем во вкупен износ од 9.000 евра, со рок на враќање најдоцна до година, а ова нешто го признал и со поднесниот одговор на тужба.

Од тие причини, овој суд делумно ја уважи жалбата на тужителот по однос на заемот во вкупен износ од 9.000 евра во денарска противвредност, бидејќи неспорно произлегува од самиот договор за заем одгодина, и дадениот одговор на тужба, поради што во тој дел ја преиначил обжалената пресуда, доусудувајќи и камата од денот на поднесување на тужбата, а согласно цитираните одредби во делот на каматата.

Поради сето ова, по однос на пресудата под т.1 како во изреката, овој суд одлучи согласно одредбите од член 357 од ЗПП, и дадените образложени причини во тој дел од страна првостепениот суд се во целост прифатени и за овој суд, додека по однос пресудата под т.2 од изреката овој суд олучи согласно член 361 ст.1 точка 4 од ЗПП.

Во однос на одлуката за трошоците по постапката содржани под т.3 од изреката овој суд постапил во смисла на член 160 ст.2 в.в со чл.148 ст.2 од ЗПП, одлучи секоја странка да ги сноси своите трошоци, бидејќи тужителот успеал делумно во тужбеното барање, па судот може со оглед на постигнатиот успех да определи секоја странка да ги поднесува своите трошоци.

Пресуда на АПЕЛАЦИОНЕН СУД ГОСТИВАР, ГЖ.бр.798/15 од 27.01.2016 година

(Оваа пресуда е потврдена со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев2.бр.384/2016 од 25.01.2018 година)

10. Имотно - правни односи

Согласно член 161 став 1 од Законот за сопственост и други стварни права, сопственикот на недвижниот имот не може да претендира на вознемирување на право на сопственост, доколку трето лице или трети лица вршеле психички или физички притисок врз сопственикот на недвижниот имот, односно со тоа што настанала расправија, кавги помеѓу тужителот и тужените, а која резултирала и со повреда кон тужителот, не може да стане збор за вознемирување на сопственост, бидејќи вознемирувањето мора да биде од траен карактер и истата треба да биде насочена, поврзана кон сопственоста, а не кон физичко лице.

ВО ИМЕТО НА ГРАЃАНИТЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР, во совет составен од судиите Африм Јакупи-претседател на советот, Лидија Кузманоска Бачевска и Лилјана Ицкова - членови на советот, по правната работа на тужителот Ж.Ц. од С., против тужените Т. С. од С., К. С. од С. и А. С. од С., за вознемирување на сопственост, вредност 40.000,00 денари, одлучувајќи по жалбата на тужените изјавена преку полномошникот Н.Ј. адвокат од С., против пресудата на Основниот суд Кичево П1.бр.62/16 од 06.09.2016 година, на нејавна седница на советот одржана на ден 20.12.2016 година, донесе:

ПРЕСУДА

ЖАЛБАТА на тужените, **СЕ УВАЖУВА**.

ПРЕСУДАТА на Основниот суд Кичево П1.бр.62/16 од 06.09.2016 година, **СЕ ПРЕИНАЧУВА** и **СЕ ПРЕСУДУВА**:

ТУЖБЕНОТО БАРАЊЕ на тужителот Ж. Ц. од С., да се наложи на тужените Т. С., К. С., и А. С. сите од С., да престанат со вознемирување и ограничување на сопственоста на тужителката Ж. Ц. од С., на семејната куќа во с.С. евидентирана под куќен број опишана во ИЛ.бр... за КО С., на начин што повеќе нема неповикано и на своја рака да влегуваат во куќата, под закана на изрекување на парична казна или кривична одговорност за кривично дело самоволие, **СЕ ОДБИВА КАКО НЕОСНОВАНО**.

СЕ ЗАДОЛЖУВА тужителот да на тужените им ги надомести трошоците по постапката во износ од 91.680,00 денари, во рок од 15 дена од приемот на пресудата.

ПОГОЛЕМОТО БАРАЊЕ на тужените за надомест на трошоците за разликата од досудениот до побаруваниот износ, **СЕ ОДБИВА КАКО НЕОСНОВАНО.**

Образложение

Основниот суд Кичево со обжалената пресуда го усвоил тужбеното барање на тужителката Ж. Ц. од С., па се налага на тужените Т.С., К.С., и А. С. сите од С., да престанат со вознемирување и ограничување на сопственост на тужителката Ж. Ц. од С., на семејната куќа во с. С. евидентирана под куќен број 85 опишана во ИЛ.бр..... за КО С., на начин што повеќе нема неповикано и на своја рака да влегуваат во куќата, под закана на изрекување на парична казна или кривична одговорност за кривично дело самоволите, како и солидарно да и ги надоместат трошоците во оваа постапка во износ од 129.600,00 денари се во рок од 15 дена по приемот под закана на присилно исполнување.

Незадоволни од ваквата пресуда останале тужените кои изјавиле навремена жалба, со која ја побиваат истата во целост поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, неправилно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, со предлог жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се преиначи на начин што ќе се одбие тужбеното барање. Со трошковник за состав на жалба во износ од 5.850,00 денари + 18% ДДВ и за такса за жалба во износ од 2.400,00 денари.

Одговор на жалба е поднесен од страна на тужителот преку полномошник Ј. Т., адвокат од С. со кој се побиваат жалбените наводи во целост со предлог жалбата да се одбие како неоснована, а првостепената пресуда да се потврди. Со барање на трошоци за состав на одговор на жалба во износ од 7.020,00 денари со зголемување за второ и третотужени во износ од 3.510,00 денари и за судска такса за одговор на жалба во износ од 600,00 денари.

Апелациониот суд Гостивар, испитувајќи ја обжалената пресуда, согласно член 351 став 1 и 354 став 1 од ЗПП, ценејќи ја жалбата, одговорот на жалба и списите во предметот, најде дека:

Жалбата е основана.

Овој суд во смисла на одредбата од член 354 став 1 од ЗПП, ја испитуваше обжалената пресуда во границите на жалбените причини, а по службена должност внимавајќи на сторени суштествени повреди на одредбите на парничната постапка од член 343 став 2 од ЗПП најде дека со донесувањето на обжалената пресуда не е сторена ниту една од суштествените повреди на кои овој суд внимава по службена должност. Па

оттука неосновани се жалбените наводи дека е сторена суштествена повреда на одредбите од член 343 став 1 и 2 т.14 од ЗПП.

Неоснован е жалбениот навод за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба.

Имено, првостепениот суд од изведените докази утврдил дека тужителката е сопственик на недвижен имот кој се наоѓа во КО С., М.Б., опишан во ИЛ.бр.... Покрај другиот имот таа е сопственик и на индивидуална стамбена куќа со вкупно 140 м² која се наоѓа во с.С. со куќен број ... Тужителката е лице во подминати години од животот и со нарушено здравје, и како таква има потреба од неа од трето лице, и живее со ќерката Д. Ц. од С. и нејзиното семејство со кого има заклучено и договор за доживотна издршка. Првотужената е исто така ќерка на тужителката, второтужениот зет а третотужената и е внука од ќерка. Секогаш кога тужителката престојувала во куќата во с.С. тужените упаѓаат непоканети во куќа, ја вознемируваат тужителката, предизвикуваат кавги и тепачки со што на тужителката и попречуваат во користење на куќата која е нејзина сопственост. На ден ... година непоканети отишле во куќата на тужителката во с. С. и по расправија ја нападнале тужителката и истата ја повредиле. И покрај укажувањето и изречената забрана од ПС К. тужените ова повторно го сториле во С. .. кога во вечерните часови 23 часот, неповикани и неовластено упаднаа во куќата, и предизвикаа неред и тепачка со сестрата Д. и самата тужителка.

Според советот на овој суд вака утврдена фактичка состојба е правилна и целосна, бидејќи истата во целост произлегува од изведените докази во текот на постапката, но првостепениот суд извел погрешен заклучок од правилно утврдената фактичка состојба, а со тоа и погрешно го применил материјалното право.

Основани се жалбените наводи за погрешна примена на материјалното право.

Ценети беа жалбените наводи дека неспорно се докажало дека воопшто немало насилно влегување, а уште помалку попречување на тужителката во користење на куќата во с.С.. Натаму се наведува дека ако се погледне записникот при давање на исказот на тужената од година може да се види дека самата тужена наведува дека “после таа расправија никогаш немало расправија, ниту биле во с.С., ниту помислиле”.

Имено, согласно член 11 од ЗСДСП кој гласи - “Сопственикот на недвижност е должен при користењето на недвижноста да се воздржува од дејствија и да ги отстранува причините што потекнуваат од неговата недвижност, со кои се отежнува користењето на други недвижности (пренесување на чад, непријатни миризби, топлина, саѓи, потрес, бучава, истекување на отпадни води и слично), над мерката што е вообичаена со оглед на

природата и намената на недвижноста и на месните прилики или со кои се причинува позначителна штета, ако со закон поинаку не е определено”.

Согласно член 161 став 1 од ЗСДСП кој гласи - “Ако во остварувањето на правото трето лице го вознемирува сопственикот или претпоставениот сопственик на друг начин, а не со одземање на стварта, сопственикот, односно претпоставениот сопственик може со тужба да бара да престане со тоа вознемирување”, став 2 од истиот член, кој гласи - “Кога со вознемирувањето од став 1 на овој член е причинета штета, сопственикот има право да бара надоместок на штета според општите правила за надоместок на штета”.

Според овој суд со тужбата со која се бара престанување на вознемирувањето е позната како негаторна тужба. Оваа негаторна тужба може да се поднесе од сопственикот со која тужителот мора да докаже дека е сопственик, дека тужениот сторил неосновано вознемирување со кое се ограничува или спречува реализацијата на сопственичкоправните овластувања на стварта и дека тужениот е тој кој го извршил актот на вознемирување. Оттука, во конкретниов случај со тоа што настанала расправија, кавги помеѓу тужителот и тужените, а која резултирала и со повреда кон тужителот, по оценка и мислење на советот на овој суд не се работи за вознемирување на сопственост, бидејќи вознемирувањето мора да биде од траен карактер, и да биде насочена, поврзана кон сопственоста, а не кон физичко лице, а кое нешто не постои во овој случај. Во конкретниот случај погрешно првостепениот суд го применил материјалното право кога сметал дека биле исполнети условите за примена на член 161 став 1 од ЗСДСП.

Со оглед на наведеното, а согласно член 361 став 1 точка 4 од ЗПП, следуваше да се одлучи како во изреката на оваа пресуда.

Исто така овој суд согласно член 160 став 2 од ЗПП в.в. со член 148 од ЗПП в.в. со член 158 став 1 од ЗПП одлучи тужителот да им ги надомести на тужените трошоците по постапката кои се однесуваат: за состав на одговор на тужба во износ од 4.160,00 денари, за состав на две жалби во износ од 6.240,00 денари и износ од 7.020,00 денари, или вкупно за две жалби износ од 13.260,00 денари, за награда за застапување на седум расправи износ од по 4.992,00 денари или вкупно 34.944,00 денари, и за две расправи во износ од по 5.616,00 денари, или вкупно 11.232,00 денари, за состав на полномошно во износ од 1.300,00 денари или вкупно 64.896,00 денари и 11.681,00 денари на име 18% ДДВ на дусудените износи или вкупно 76.577,00 денари. За такса за две жалби во износ од по 1.400,00 денари или 2.800 денари, за вештачење во износ од 3.000,00 денари. За состав на жалба од 27.10.2016 година, во износ од 5.850,00 денари, како и 1.053,00 денари на име 18% ДДВ, за такса за жалба во износ од 2.400,00 денари, или се вкупно по сите основи на тужените им следуваат трошоци во износ од 91.680,00 денари.

Поголемото барање на тужените за надомест на трошоците за разликата од досудениот до бараниот износ е неосновано, бидејќи истото е во спротивност на член 149 ст.1 од ЗПП. Имено овој суд ги одбил барањето за трошоци и тоа за отсуство од канцеларија на девет расправи во износ од по 4.992,00 денари, за патни трошоци, за употреба на сопствено возило за девет патувања во износ од по 3.600,00 денари, за патарини за девет патувања во износ од по 280,00 денари или вкупно 79.848,00 денари, а според ставот на Врховниот суд на РМ, дека на полномошници адвокати која доаѓат надвор од подрачјето на судот не им следаат горенаведените побарани трошоци.

Пресуда на АПЕЛАЦИОНЕН СУД ГОСТИВАР, ГЖ бр.955/16 од 20.12.2016 година

(Оваа пресуда е потврдена со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев2.бр.351/2017 од 12.04.2018 година)

11. Облигациони односи (стекнување без основ)

Согласно член 208 од Законот за облигационите односи - Кога некој ќе употреби туѓ предмет во своја корист, имателот може да бара, независно од правото на надомест на штетата или во отсуство на таа, да му ја надомести овој користа што ја имал од употребата.

Претпоставки за настанување на стекнување без основа се зголемување на имотот (збогатување) на едната страна, намалување на имотот (осиромашување) на другата страна, корелација меѓу намалувањето и зголемувањето на имотот на тие лица и отсуство (непостоење) на правниот основ кој правно би го оправдал намалувањето и зголемувањето на имотот на тие лица.

До настанување на облигационен однос со стекнување без основ може да дојде со дејствие на осиромашениот, со дејствие на стекнувачот без основ или со дејствие на трето лице или надворешен настан. Цитираната одредба е всушност посоебен вид на стекнување без основ (збогатување) поради сопствено дејствие, односно дејствие на збогатеност. Во смисла на цитираната одредба, кога некој друг употребува туѓа ствар за своја корист, а притоа знаел или можел да знае дека стварта не е негова, настанува неовластена употреба на туѓа ствар за своја корист која има значење како стекнување без основ. Наведеното го овластува сопственикот на стварта да претендира од држателот на стварта за користа што ја имал со употреба на стварта, кое право може да биде остварено независно од правото на надомест на штета. Користа што е остварена со такавата употреба на стварта на имателот на стварта должен е да му ја надомести и совесниот стекнувач.

ВО ИМЕТО НА ГРАЃАНИТЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР, во совет составен од судиите: м-р Велко Страшевски – претседател на советот, Бежим Мехмеди и Лидија Кузманоска - Бачевска – членови на советот, во правната работа на тужителот а.д. за... С., против тужената Т.П. од Т., за стекнување без основ, вредност на спорот 279.891,00 денари, одлучувајќи по жалбата на тужителот изјавена преку генералниот директор Ш.Ц., против пресудата на Основниот суд Тетово П4.бр.238/2015 од 01.12.2015 година, на нејавна седница на советот одржана на ден 08.06.2016 година, ја донесе следната

ПРЕСУДА

ЖАЛБАТА на тужителот а.д. за... С., **СЕ УВАЖУВА.**

ПРЕСУДАТА на Основниот суд Тетово П4.бр.238/2015 од 01.12.2015 година, **СЕ ПРЕИНАЧУВА** и **СЕ ПРЕСУДУВА**:

ТУЖБЕНОТО БАРАЊЕ тужителот а.д. за... С., **СЕ УСВОЈУВА**.

СЕ ЗАДОЛЖУВА тужената Т.П. од Т. на име стекнување без основ, да му плати на тужителот главен долг во износ од 279.891,00 денари, за период од 01.11.2009 година заклучно со 31.10.2014 година, за користење на деловен простор во државна сопственост на ул.... во Т., содржан во имотен лист бр... на КО Т. КП.бр... со површина од 38 м², со законска казнена камата сметано од 26.11.2014 година во висина на референтната стапка на НБ на РМ што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодието што му претходело на тековното полугодие зголемена за 8 процентни поени па до исплатата, во рок од 15 дена по приемот на оваа пресуда.

СЕ ЗАДОЛЖУВА тужената да му ги надомести на тужителот трошоците по постапката во износ од 22.420,00 денари, сето тоа во рок од 15 дена по приемот на оваа пресуда.

Образложение

Основниот суд Тетово со обжалената пресуда тужбеното барање на тужителот а.д. за... С., со кое побарал да се задолжи тужената П.Т. од Т. , на име стекнување без основ , да му плати на тужителот главен долг во износ од 279.891,00 денари, за период од 01.11.2009 година заклучно со 31.10.2014 година, за користење на деловен простор во државна сопственост на ул... во Т., содржан во имотен лист бр... на КО Т. КП.бр... со површина од 38 м², со законска казнена камата сметано од 26.11.2014 година во висина на референтната стапка на НБ на РМ што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодието што му претходело на тековното полугодие зголемена за 8 процентни поени па до исплатата, го одбил како неосновано. Воедно го задолжил тужителот да на тужената и ги надомести трошоците во постапката во износ од 35.170,00 денари, во рок од 15 дена по приемот на пресудта, а под страв на присилно извршување.

Незадоволен од првостепената пресуда останал тужителот кој изјавил навремена жалба, со која ја побива истата поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, погрешно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, со предлог жалбата да се уважи, а првостепената пресуда да се преиначи на начин што тужбеното барање на тужителот ќе биде усвоено во целост, како и да се задолжи тужената со трошоците во постапката.

Одговор на жалбата е поднесен од страна на тужената преку полномошникот Г.Г., адвокат од Т. со кој се побиваат жалбените наводи истакнати во жалбата на тужителот во

целост, со предлог жалбата да се одбие како неоснована, а првостепената пресуда да се потврди. При тоа предјавува трошоци за состав на одговор на жалба во износ од 5.850,00 денари и за такса за одговор на жалба во износ од 2.800,00 денари.

Апелациониот суд во Гостивар, испитувајќи ја обжалената пресуда, согласно член 351 став 1 и 354 став 1 од ЗПП, ценејќи ги жалбата и одговорот на жалба и увид на списите во предметот, најде дека:

Жалбата е основана.

Испитувајќи ја обжалената пресуда во границите на жалбените наводи, а внимавајќи по службена должност во смисла на член 354 од ЗПП, на сторени суштествени повреди на одредбите од член 343 став 2 од ЗПП, овој суд најде дека при донесувањето на пресудата од страна на првостепениот суд не е сторена ниту една суштествена повреда предвидена во претходно наведената законска одредба, од причина што првостепената пресуда е јасна, разбирлива, без противречности помеѓу образложението и изреката, со доволно причини за решителните факти, а утврдените факти произлегуваат од изведените докази, заради што истата може во целост да се испита.

Неоснован е жалбениот навод за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба.

Со обжалената пресуда првостепениот суд утврдил дека недвижниот имот кој претставува КП.бр... на м.в Г. ..., намена А2, влез 1, приземје, намена деловна просторија во површина од 38 м² по Ил.бр... на КО Т., се води како сопственост на РМ. Со оваа деловна просторија стопанисува а.д. за... С. како правен следбеник на Ј.П. за... РМ. На ден 26.02.2002 година тужената Т.П. се вселила во оваа деловна просторија и ја преадаптирала во стамбена просторија. Претходно пред да се всели во оваа деловна просторија истата била празна, напуштена и целосно руинирана. Тужената со сопствени средства ја преадаптирала оваа деловна просторија во станбена просторија и во истата се вселила заедно со своето семејство. Пред да се всели во оваа деловна просторија тужената побарала од правниот следбеник на сега тужителот на Ј.П. за... да и биде доделена стамбена просторија за живеење со оглед да истата била социјален случај без средства за живеење и без станбен простор. Со оглед да од страна на претходникот на тужителот не и бил доделен станбен простор за живеење, истата се вселила во ова деловна просторија. Веднаш по вселувањето тужената ги известила вработените на тужителот дека е вселена во оваа просторија. Од страна на вработените на тужителот и било кажано дека може слободно да живее тука и дека нема да има никакви проблеми. Тужената во повеќе наврати се обраќала до тужителот да и биде решен статусот во врска со користењето на оваа деловна просторија која на лице место била преадаптирана во

стамбена просторија, меѓутоа на нејзиното барање не и било удоволено. При овие контакти на тужената и било усмено кажано дека нема пречки за користење на оваа деловна просторија. Од страна на вработени на тужителот во повеќе наврати при извршена теренска контрола било навраќано во деловната просторија која ја користела тужената Тодорка, меѓутоа само во два наврати бил сочинет записник од теренска контрола. При овие контроли на записник био констатирано дека деловната просторија се користи без правен основ, меѓутоа во тие прилики не било барано од тужената да ја испразни и предаде во владение просторијата на тужителот. Фактот дека од тужената не било барано да ја испразни деловната просторија и да ја предаде на тужителот и усмените ветувања од страна на вработените на тужителот дека нема пречки тужената да ја користи деловната просторија, кај неа создале заблуда за нејзиното право врз стварта што ја држи. Тужената не била свесна дека постои несогласност помеѓу нејзината фактичка власт на стварта и правната состојба на работите. Кај тужената постоела фактичко субјективно уведување во правото да ја користи деловната просторија кое објективно се оправдува од однесувањето на вработените на тужителот. На вработените на тужителот им било познато дека Т. е социјален случај. Во деловната просторија која на лице место ја користи тужената Т. било вградено броило за мерење на потрошена електрична енергија кое броило е евидентирано на нејзино име, а истовремено тужената ги плаќа и сметките за пружени комунални услуги кои сметки исто така се водат на нејзино име. Иако на тужителот му било познато дека тужената Т. ја користи оваа деловна просторија без правен основ, никогаш од негова страна не биле покренати и преземени правни средства за земање во владение на деловната просторија која Т. ја користи и ден денес почнувајќи од 26.02.2002 година кога влегла во владение и во овој период тужителот како друштво кое стопанисува со оваа деловна просторија никогаш не покажало намера оваа деловна просторија да ја земе во владение, ниту пак намера да остварува корист од издавање на истата под закуп или евентуално истата ја оттуѓи. Доколку во периодот од 01.11.2009 година заклучно со 31.10.2014 година тужителот би го издавал предметниот деловен простор под закуп истиот би остварил приход во износ од 279.891,00 денари.

По оценка на овој суд ваквата фактичка состојба е правилно и целосно утврдена, но на вака утврдена фактичка состојба првостепениот суд извел погрешен заклучок дека тужбеното барање на тужителот е неосновано, а со тоа погрешно ги применил одредбите од материјалното право.

Основани се жалбените наводи за погрешна примена на материјалното право. Во конкретниот случај првостепениот суд погрешно се повикал на одредбите од член 156, 157 и 179 од Законот за сопственост и други стварни права, како и член 6 и 178 од Законот за облигационите односи

Ценети беа жалбените наводи на тужителот дека тужената употребувајќи туѓ имот, без правен основ се збогатила, ги намалила своите трошоци со што го зголемила својот имот за сметка на тужителот кој бил оневозможен да остварува приходи.

Согласно член 199 став 1 од Законот за облигационите односи - Кога дел од имотот на едно лице премине на било кој начин во имотот на некое друго лице, а тоа преминување нема своја основа во некоја правна работа или во законот, стекнувачот е должен да го врати тој дел од имотот, ако тоа е можно, а инаку е должен да ја надомести вредноста на постигнатата корист. Под став 2 од истиот член е предвидено дека под премин на имотот се подразбира и стекнување на корист со извршено дејствие. Додека под став 3 од истиот член е предвидено дека обврската за враќање, односно за надомест на вредноста настанува и кога нешто ќе се прими со оглед на основот што не се остварил или кој подоцна отпаднал.

Согласно член 208 од Законот за облигационите односи – Кога некој ќе употреби туѓ предмет во своја корист, имателот може да бара, независно од правото на надомест на штета или во отсуство на таа, да му ја надомести овој користа што ја имал од употребата.

Претпоставки за настанување на стекнување без основа согласно член 199 од ЗОО, се зголемување на имотот (збогатување) на едната страна, намалување на имотот (осиромашување) на другата страна, корелација меѓу намалувањето и зголемувањето на имотот на тие лица и отсуство (непостоење) на правниот основ кој правно би го оправдал намалувањето и зголемувањето на имотот на тие лица, а во конкретниов случај станува збор за неосновано преминување на имотната корист на страна на тужената, односно истата ги намалила своите трошоци за станарина, додека пак на тужителот му било скратено правото да го издава деловниот простор под закуп односно да остварува приходи - корист од истиот.

Имено, сопственикот на недвижноста може да се одрече од своето право на сопственост, но недвижноста со тоа не станува ничија, туку со самото тоа по сила на Закон (ex lege) преоѓа во сопственост на РМ во смисла на член 135 од ЗСДСП.

Според овој суд статусот на деловниот простор не бил таков што станал ничиј, односно напуштена ствар, па не држи заклучокот на првостепениот суд дека тужителот сам се довел во ситуација да не ја издава под закуп деловната просторија. Впрочем, иако намалувањето на имотот во некои случаи е потешко забележливо, како што е во конкретниов случај, сепак Законот предвидува тужената да плати за користењето на деловниот простор на тужителот.

Имотот на едно лице може да се зголеми со правно неосновано користење на туѓа ствар или работа и кога со таа ствар односно работа не е создадена некоја нова материјална вредност.

Тужената во конкретниов случај неовластено го користела предметниот деловен простор и истиот го преадаптирала во стамбен, неосновано се збогатила односно ги намалила своите трошоци за станарина, додека пак на тужителот му било скратено правото да го издава деловниот простор под закуп односно да остварува приходи од истиот, па оттука произлегува основаноста на тужбеното барање на тужителот.

Висината на досудениот надомест овој суд ја утврди согласно наодот и мислењето СВ.IV 380/14 од 01.09.2014 година на Бирото за... С., како и дополнителното вештачење СВ.IV 380/14 од 04.11.2014 година на Бирото за ... С..

По однос на досудената камата според овој суд тужената паднала во задоцнување откако тужителот ја повикал да го врати стекнатото без основ, а тоа е денот на поднесување на тужбата па согласно член 266, 266-а и 313 од Законот за облигационите односи на досудениот износ од 279.891,00 денари овој суд досуди казнена камата од 26.11.2014 година.

Овој суд согласно член 160 став 2 од ЗПП одлучи дека на тужителот му следуваат трошоците по постапката согласно член 158 став 1 од ЗПП и тоа: за такса за тужба и одлука во износ од по 4.130,00 денари, за вештачење во износ од 5.900,00 денари и такса за жалба во износ од 8.260,00 денари или вкупно по сите основи во износ од 22.420,00 денари.

Со оглед на наведеното, а согласно член 361 точка 3 и 4 од ЗПП, следуваше да се одлучи како во изреката на оваа пресуда.

Пресуда на АПЕЛАЦИОНЕН СУД ГОСТИВАР, ГЖ.бр.167/2016 од 08.06.2016 година

(Оваа пресуда е потврдена со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев2.бр.56/2017 од 22.02.2018 година)

12. Наследно право (повреда на нужен дел) - Повреда на нужен наследен дел, според одредбата од член 38 став 2 од Законот за наследување, постои кога нужниот наследник уште за време на живот на оставителот и со тестаменталните располагања не примил од имотот на оставителот подароци и наследен дел во висина на вредноста на нужниот дел. Нужниот дел е повреден кога вкупната вредност на располагањата што оставителот им ги направил на своите законски наследници го надминуваат расположивиот дел од оставината, со кој оставителот можел да располага спред својата сопствена волја. Во случај на повреда на нужниот дел, Законот за наследување познава два начини на обезбедување на нужниот дел и тоа преку намалување на тестаменталните располагања и враќање на подароците. Согласно член 31 став 2 од Законот за наследување нужниот дел на потомците, посвоениците и нивните потомци и на брачниот другар изнесува една половина, а нужниот дел на другите наследници една третина од оној дел што на секој наследник би му припаднал според законскиот ред на наследувањето без оглед на тоа што некој од нужните наследници не бара дел од оставината, или пак е исклучен од наследство или е недостоен да наследи.

ВО ИМЕТО НА ГРАЃАНИТЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР, во совет составен од судиите: м-р Велко Страшевски – претседател на советот, Бежим Мехмеди и Лидија Кузманоска - Бачевска – членови на советот, во правната работа на тужителот М.Н. од Т., против тужената Б.Б. од Т. од Т., за повреда на нужен наследен дел, вредност на спорот 40.000,00 денари, одлучувајќи по жалбата на тужителот изјавена преку полномошникот Н.А.Б., адвокат од Т., против Пресудата на Основниот суд во Тетово П1.бр.357/15 од 19.10.2015 година, на нејавна седница на советот одржана на ден 15.09.2016 година, ја донесе следната:

П Р Е С У Д А

ЖАЛБАТА на тужителот М.Н. од Т. изјавена преку полномошникот Н.А.Б., адвокат од Т., **СЕ УВАЖУВА**.

ПРЕСУДАТА на Основниот суд во Тетово П1.бр.357/15 од 19.10.2015 година, **СЕ ПРЕИНАЧУВА** и **СЕ ПРЕСУДУВА**:

СЕ УСВОЈУВА тужбеното барање на тужителот М.Н. од Т., ул.....

Поради повреда на нужниот наследен дел се намалуваат располагањата со тестаментот на оставителот Д.Н. бивша од Т., така што по основ на нужно наследување на наследник на имотот на оставината на оставителот кој се состои од 1/4 (една идеална четвртина) од недвижниот имот по ИЛ.бр... на КО Р., и 1/2 (една идеална половина) од недвижниот имот по ИЛ.бр.... на КО Т., како и право на користење на 1/2 (една идеална половина) од недвижен имот по ИЛ.бр... на КО Т. и тоа на 1/4 (една идеална четвртина) се прогласува тужителот М.Н. од Т..

СЕ ЗАДОЛЖУВА тужената Б.Б. од Т. со ЕМБГ... со место на живеење на ул... да на тужителот М.Н. од Т. му го признае правото на сопственост на 1/4 (една идеална четвртина) од горе наведениот имот и правото да располага сразмерно со својот сосопственички дел, како и корисничкото право и да трпи промени во јавните книги на име на тужителот, во рок од 15 дена по приемот на оваа пресудата под страв на присилно извршување.

СЕ ЗАДОЛЖУВА тужената Б.Б. од Т. на тужителот М.Н. од Т. да му ги надомести трошоците по постапката на сума во износ од 32.960,00 денари, а се во рок од 15 дена по приемот на оваа пресудата под страв на присилно извршување.

Поголемото барање на тужителот во однос на трошоците по постапката за разликата од досудениот износ со оваа пресуда од 32.960,00 денари, до износот побаруван од тужителот од 36.660,00 денари, **СЕ ОДБИВА КАКО НЕОСНОВАНО.**

Образложение

Основниот суд Тетово, со обжалената пресуда тужбеното барање на тужителот Н.М. од Т. со ЕМБГ... со место на живеење ул..., поради повреда на нужниот наследен дел да се намалат располагањата со тестаментот на оставителот Д.Н. бивша од Т., така што по основ на нужно наследување на наследник на имотот на оставината оставителот кој се состои од 1/4 (една идеална четвртина) од недвижниот имот по ИЛ.бр... на КО Р., и 1/2 (една идеална половина) од недвижниот имот по ИЛ.бр... на КО Т., како и право на користење на 1/2 (една идеална половина) од недвижен имот по ИЛ.бр... на КО Т. и тоа 1/4 (една идеална четвртина) се прогласува тужителот Н.М., па да се задолжи тужената Б.Б. од Т. со ЕМБГ... со место на живеење на ул.... да на тужителот му го признае правото на сопственост на 1/4 (една идеална четвртина) од горе наведениот имот правото да располага сразмерно со својот сосопственички дел, како и корисничкото право и да трпи промени во јавните книги на име на тужителот, го одбил како неосновано. Воедно, одлучил секоја страна сама да ги сноси своите процесни трошоци.

Незадоволен од првостепената пресуда останал тужителот кој преку својот полномошник Н.А.Б., адвокат од Т. изјавил навремена жалба, со која ја побива истата

поради суштествена повреда на одредбите од парничната постапка согласно член 343 став 2 т.14 од ЗПП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба согласно член 344 од ЗПП и поради погрешна примена на материјалното право согласно член 345 од ЗПП, со предлог жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се преиначи во корист на тужителот на начин што ќе се уважи тужбеното барање на тужителот како основано или обжалената пресуда да се укине во целост и предметот да се врати првостепениот суд на повторно судење.

Одговор на жалба не е поднесен.

Апелациониот суд во Гостивар, испитувајќи ја обжалената пресуда, согласно член 351 став 1 и 354 став 1 од ЗПП, ценејќи ја жалбата и увид на списите во предметот, најде дека:

Жалбата е основана.

Испитувајќи ја обжалената пресуда во границите на жалбените наводи, а внимавајќи по службена должност во смисла на член 354 од ЗПП, на сторени суштествени повреди на одредбите од член 343 став 2 од ЗПП, овој суд најде дека при донесувањето на пресудата од страна на првостепениот суд не е сторена ниту една суштествена повреда предвидена во претходно наведената законска одредба, од причина што првостепената пресуда е јасна, разбирлива, без противречности помеѓу образложението и изреката, со доволно причини за решителните факти, а утврдените факти произлегуваат од изведените докази, заради што истата може во целост да се испита.

Имено, првостепениот суд со обжалената пресуда зел за утврдено дека не било спорно помеѓу странките дека била покрената оставинска постапка по смртта на сега покојната Д.Н. бивша од Т., која постапка била прекината со решение на нотар С.Ѓ.В. од Т. О.бр.1165/12 УДР.бр.556/12 од 26.11.2013 година. Тужителот како учесник во таа постапка Н.М. бил задолжен да поведе парнична постапка во рок од 30 дена од приемот на тоа решение, од причини што истиот го оспорил тестаментот со кој изјавил дека не го признава како полноможен и вистинит тестаментот ОДУ.бр.212/12 и ИРС 1/12 сочинет кај нотар И.С. за подрачјето на Основен суд Тетово. Не било спорно дека пред овој суд била водена постапка по тужба на тужителот М.Н. од Т. која постапка била заведена под деловен број П.бр.219/05 од 08.05.2007 година со основ утврдување на сопственост по основ на градба и придонес во една семејна и куќна заедница, а тужени во таа постапка биле Л. и Д.Н. сега бивши од Т., и дека со пресуда на Апелациониот суд во Скопје ГЖ.бр.6513/07 од 21.02.2008 година тужбеното барање во таа постапка на тужителот М.Н. од Т. било усвоено, и било утврдено дека истиот бил сопственик на 1/2 - на една идеална половина по основ на градба и придонес во една куќна и семејна заедница од катот, на

стамбениот објект-куќата изградена на КП.бр... на м.в. ... по ПЛ.бр... на КО Т., која се состои од ходник 8,0м², салон 33,78м², кујна од 18,80м², спална соба од 25.85м², бања од 4,85м² и два балкони од 12.18м² и 16м² или вкупна површина од 119.46м² како и на 1/2 една идеална половина од таванскиот простор на стамбениот објект. Од распитот на тужителот Н.М. во својство на странка даден на записник од одржана расправа од 19.10.2015 година судот утврдил дека останува во се како во изјавата дадена на записник од 15.12.2014 година дека не бил во добри односи со тужената Б. која му била сестра и пред судот изјавил дека додека биле живи неговите родители живееле во куќата и дека никогаш не бил делен од нив, дека прво починал неговиот татко, а потоа и неговата мајка и дека тој се грижел за неговите родители исто така и неговата сопруга и деца. Тужителот навел точно дека неговите родители Д. и Л. ги имал тужено затоа што истиот учествувал во надградбата на катот кој се наоѓа на ул.. во Т.. Тужителот навел дека неговата мајка била болна за време на животот и дека имотот бил препишан на неговата сестра три месеци пред нејзината смрт. Од тие причини побарал од судот да истиот се поништи бидејќи бил повреден во целост неговиот нужен наследен дел. Од распитот на тужената Б.Б. даден на записник од одржана расправа од 19.10.2015 година судот утврдил дека нивните родители за време на животот имале куќа со дворно место кој се наоѓала на ул... и нива во село Р. и надградба од катот на куќата го направиле родителите со свои средства и дека родителите се до нивната смрт живееле делени од нејзиниот брат М. повеќе од 15 години бидејќи истиот не бил во добри односи со родителите. Тужената Б. навела дека за својата мајка се грижела лично таа, се до последен момент односно до нејзината смрт од причини што истата подолг временски период боледувала од тешка болест и бил извршен оперативен зафат и била лекувана како во Т., така и во С.. Со читање на пресуда У1.бр.689/12 од 13.03.2014 година судот утврдил дека Управниот суд на РМ ја одбил како неоснована тужбата на тужителот Н.М. од Т., поднесена против потврдата на Агенцијата за..., Одделение за... Т. број ... од 05.10.2012 година. Со читање на пресуда на Вишиот Управен суд на РМ УЖ1.бр.163/15 донесена на 26.02.2015 година судот утврдил дека жалбата на тужителот и во таа постапка М.Н. била одбиена како неосновна, а во став 2 пресудата на Управниот суд У1.бр.689/12 од 13.03.2014 година била потврдена. Имено, пред Управниот суд на РМ во постапка заведена под У1.бр.689/12 од 13.03.2014 година, тужителот М.Н. од Т. ја тужел Агенцијата за... од Т.. Во таа постапка тужениот орган Агенцијата за... од Т., Одделение за... Т. со оспорената потврда бр.... од 05.10.2012 година ја одбил пријавата на тужителот за запишување на промена во Катастарот на недвижности согласно член 171 став 1 од Законот за катастар на недвижности поради несовпаѓање, односно несоодветност на податоците, со образложение дека податоците од наведената пресуда не одговараат на податоците од геодетскиот елаборат.

По мислење на советот на овој суд вака утврдената фактичка состојба е правилна и целосно утврдена и истата произлегува од изведените и правилно ценети докази. Врз

основа на правилно и целосно утврдена фактичка состојба, првостепениот суд погрешно од изведените докази извел заклучок дека не е повредено правото на нужен наследен дел на тужителот, на кој се повикува тужителот со тужбата со составувањето на тестаментот од страна на оставителот Д.Н. бивша од Т., а воедно погрешно го применил и материјалното право.

За време на животот на оставителот Д.Н. бивша од Т., тужителот како законски наследник, односно нејзин син немал примено од оставителот никакви подароди, ниту пак со тетстемантални располагања имал примено во наследство дел во висина на вредноста на нужен наследен дел.

По мислење на советот на овој суд во конкретниот случај тужителот согласно член 30 од Законот за наследување како нужен наследник има право на дел од оставината со која располагала оставителката Д.Н. бивша од Т. со тестаментот согласно член 31 од Законот за наследување и дека неговиот нужен дел е повреден од причини што тужителот како нужен наследник уште за живот на оставителката Д.Н. не примил ништо од нејзиниот имот односно не примил никакви подароци, ниту пак со тестаментални располагања имал примено во наследство дел во висина од вредноста на нужен наследен дел, согласно член 38 од Законот за наследување.

Согласно член 30 став 1 од Законот за наследување - Нужни наследници се: децата на оставителот, неговите посвоеници и неговиот брачен другар. Под став 2 од истиот член е предвидено дека потомците на децата на оставителот и на неговиот посвоеник се нужни наследници само ако во моментот на смртта на оставителот живееле во заедница со него или ако тој ги издржувал или ако се трајно неспособни за работа и немаат нужни средства за живот.

Согласно член 31 став 1 од Законот за наследување - Нужните наследници имаат право на дел од оставината кој се вика нужен дел и кој им припаѓа во случај кога оставителот располагал со оставината. Под став 2 од истиот член е предвидено дека нужниот дел на потомците, посвоениците и нивните потомци и на брачниот другар изнесува една половина, а нужниот дел на другите наследници една третина од оној дел што на секој наследник би му припаднал според законскиот ред на наследувањето без оглед на тоа што некој од нужните наследници не бара дел од оставината, или пак е исклучен од наследство или е недостоен да наследи. Притоа, не се применуваат одредбите од овој закон за зголемување, односно намалување на наследниот дел на брачниот другар, односно на родителите.

Согласно член 38 ст.1 од Законот за наследување - Кога е повреден нужниот дел, располагањата со тестаментот ќе се намалат, а подароците сторени во последните 90

дена од животот на оставителот ќе се вратат колку што е потребно, за да се дополни нужниот дел. Со став 2 е предвидено дека нужниот дел е повреден кога нужниот наследник уште за животот на оставителот и со тестаменталните располагања не примил од имотот на оставителот подароци и наследен дел во висина на вредноста на нужниот дел.

Тоа значи дека во овој случај правниот претходник на странките сега покојната Д.Н. бивша од Т., како поединец можела да располага со предмети и права што и припаѓале, помеѓу другото и да овозможи да биде наследена врз основа на тестамент. Правото на нужен дел е наследно право, така што на нужниот наследник му припаѓа определен дел од секој предмет и од секое право, што ја сочинуваат оставината. Во конкретниот случај, помеѓу странките не е спорен решителниот факт, кој приозлезе од сите изведени докази, дека со правосилна и извршна пресуда на тужителот му било утврдено право на сопственост на 1/2 (една идеална половина) по основа на градба и придонес во една куќна и семејна заедница од катот, на стамбениот објект-куќата изградена на КП.бр... стар број на м.в...., КО Т. (а сега по нова катастарска евиденција број КП.бр... предметниот имот во оставина). Не е спорен исто така и решителниот факт дека покојната Д.Н. бивша од Т. непосредно пред својата смрт сочинила тестамент за нејзиниот имот, а која се состои од 1/4 една идеална четвртина од недвижниот имот по ИЛ.бр... на КО Р. и 1/2 една идеална половина од недвижниот имот по ИЛ.бр... на КО Т. како и право на користење на 1/2 една идеална половина од недвижниот имот по ИЛ.бр... на КО Т., по кој како единствен универзален наследник ја именувала својата ќерка-сега тужената Б.Б. од Т.. Во вакви услови произлегува дека за време на живот на оставителката тужителот како законски наследник, односно син на оставителката не примил од имотот на оставителката подароци и тестаменталните располагања - наследен дел во висина на вредноста на нужниот дел.

Во конкретниот случај тужителот не примил ништо од имотот на оставителката, поради што со составениот тестамент, е повреден нужниот дел на тужителот и согласно член 39 од Законот за наследување се намалуваат располагањата на оставителот за имотот и тоа 1/4 една идеална четвртина од недвижниот имот по ИЛ.бр... на КО Р. и 1/2 една идеална половина од недвижниот имот по ИЛ.бр... на КО Т. како и право на користење на 1/2 една идеална половина од недвижниот имот по ИЛ.бр... на КО Т., за 1/4 една идеална четвртина односно 1/4 една идеална четвртина од законскиот дел што на тужителот би му припаднал според законскиот ред на наследување.

Со оглед да тужителот во целост успеа во овој спор по тужбата и поставеното тужбено барање, па согласно член 148 и член 158 од ЗПП, а како еднаш е укината првостепената пресуда овој суд утврди дека на тужителот согласно трошковникот од

20.10.2015 година би му следувале трошоци во вкупен износ од 32.960,00 денари и тоа: за состав на полномошно износ од 1.300,00 денари, за судска такса за тужба износ од 1.200,00 денари, за судска такса за одлука износ од 1.200,00 денари, за застапување на осум рочишта износ од по 3.120,00 денари за едно рочиште или по овој осноив вкупен износ од 24.960,00 денари, за состав на трошковник од 20.10.2015 година износ од 1.300,00 денари, зголемени за трошоците по жалбена постапка и тоа за состав на жалба износ од 3.000,00 денари, што значи вкупно износ од 32.960,00 денари. Додека пак барањето за надомест на судски такси за жалба овој суд го одби како неосновано од причини што за бараниот износ нема приложено доказ дека е уплатена судска такса, а исто така го одби и барање за надомест на трошоци за состав за трошковник од 19.12.2014 во износ од 1.300,00 денари, бидејќи ова не е трошок кој бил потребен и нужен за водење на постапката`.

Имено, согласно член 148 став 1 од ЗПП – Странката која во целост ќе ја загуби парницата е должна на противната странка и на нејзиниот замешувач да им ги надомести трошоците. Согласно став 2 од истиот член – Ако странката делумно успее во парницата, судот може со оглед на постигнатиот успех да определи секоја странка да ги поднесува своите трошоци или едната странка да и надомести на другата и на замешувачот сразмерен дел од трошоците.

Согласно член 149 став 1 од ЗПП - При одлучувањето кои трошоци ќе и се надоместат на странката судот ќе ги земе предвид само оние трошоци што биле потребни за водење на парницата. За тоа кои трошоци биле потребни, како и за висината на трошоците одлучува судот, оценувајќи ги грижливо сите околности. Согласно став 2 - Наградата и другите трошоци на адвокатите се одмеруваат според тарифата за надоместок на трошоците на адвокатите.

Согласно член 158 став 1 од ЗПП - За надоместок на трошоците одлучува судот на определено барање од странката, без расправање. Според став 2 од истиот член - Странката е должна во барањето определено да ги наведе трошоците за кои бара надоместок. Според став 3 од истиот член - Барањето за надоместок на трошоците, странката е должна да го истакне најдоцна до завршувањето на расправањето кое му претходи на одлучувањето за трошоците, а ако се работи за донесување на одлука без претходно расправање, странката е должна барањето за надоместок на трошоците да го истакне во предлогот за кој треба да одлучи судот. Според став 4 од истиот член - За барањето за надоместок на трошоците, судот ќе одлучи во пресудата или решението со кое се завршува постапката пред тој суд.

Согласно член 160 став 2 од ЗПП - Кога судот ќе ја преиначи одлуката против која е поднесен правен лек или ќе ја укине таа одлука и ќе ја отфрли тужбата, ќе одлучи за трошоците на целата постапка.

Овој суд смета дека вака досудените трошоци се согласно одредбите од член 148 став 1, член 149 став 1 и 2, член 158 и 160 став 2 од ЗПП, како и одредбите од Тарифата за наградата и надоместок на трошоците за работа на адвокатите и Законот за судски такси.

Поради сето ова, согласно одредбите од член 361 став 3 и 4 од ЗПП, следуваше да се одлучи како во изреката на истата.

Пресуда на АПЕЛАЦИОНЕН СУД ГОСТИВАР, ГЖ.бр.362/2016 од 15.09.2016 г.

(Оваа пресуда е потврдена со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев2.бр.52/2017 од 15.02.2018 година)

13. **Имотни односи (ништовност на договор за физичка делба) – Фактот што со договор за делба на недвижен имот потврден со солемнизација – потврда на приватна исправа, поголем дел од имотот му припаднал на една од странките, не претставува индиција дека кај договорните странки постоела измама и заблуда односно постоење на несразмерност во заемните давања на странките кои како такви дале можност од настанување на штета на содоговарачите. Самиот факт што во моментот на склучување на предметниот договор била изразена слободната волја на странките за склучување на предметниот договор, а кое нешто произлегува од изведените докази, изјавата на нотарката која им укажала на странките и на вредноста на предметниот имот и кој од странките колку добива од истиот и колкава е вредноста на секој дел, како и присуството на двајца сведоци при солемнизацијата укажува на тоа дека странките согласно сопствената волја ја направиле физичка делба на заедничкиот имот. Согласно член 8 од ЗСДДСП секој има право слободно да располага со својот имот на начин согласно својата волја, а се разбира истото да не е спротивно на уставот, законите и добрите обичаи или на некое право на друго лице.**

ВО ИМЕТО НА ГРАЃАНИТЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР, во совет составен од судиите: м-р Велко Страшевски – претседател на советот, Бежим Мехмеди и м-р Али Алиу – членови на советот, по правната работа на тужителката А.Н. од село Ж., против тужениот Џ.А. од село Ж., за поништување на договор, вредност на спорот 600.000,00 денари, одлучувајќи по жалбата на тужениот, изјавена преку полномошникот Ф.М., адвокат од Г., против пресудата на Основниот суд во Гостивар П4.бр.9/15 (6/2014) од 18.05.2015 година, на нејавна седница на советот одржана на ден 22.09.2016 година, ја донесе следната:

П Р Е С У Д А

ЖАЛБАТА на тужениот Џ.А. од село Ж., изјавена преку полномошникот Ф.М., адвокат од Г., **СЕ УВАЖУВА.**

ПРЕСУДАТА на Основниот суд во Гостивар П4.бр.9/15 (6/2014) од 18.05.2015 година, **СЕ ПРЕИНАЧУВА и СЕ ПРЕСУДУВА :**

Тужбеното барање на тужителката А.Н. од село Ж., со кое бара да се поништи Солемнизацијата-потврдата на приватната исправа Договор за физичка делба на недвижен имот под ОДУ број ... од 20.09.2013 година, при Нотар В.В. именувана за подрачјето на Основниот суд Гостивар, склучен помеѓу М.Ј. од село Ж. и Џ.А. од село Ж.

Општина М. и Р. и оваа пресуда да претставува правен основ за упис во Агенцијата за... Г., односно имотот предмет на овој Договор за физичка делба да се врати во првобитна состојба на упис каков што бил пред да се склучи овој договор за физичка делба, односно на по 1/2 идеален дел на сосопствениците М.Ј. и Џ.А. двајцата од село Ж., **СЕ ОДБИВА КАКО НЕОСНОВАНО.**

СЕ ЗАДОЛЖУВА тужителката да му ги надомести на тужениот трошоците по постапката во износ од 38.360,00 денари во рок од 15 дена од приемот на пресудата.

Образложение

Основниот суд во Гостивар, со обжалената пресуда го усвоил тужбеното барање на тужителката А.Н. од село Ж. и ја поништил Солеминизацијата-потврдата на приватната исправа Договор за физичка делба на недвижен имот под ОДУ број ... од 20.09.2013 година, при Нотар В.В. именувана за подрачјето на Основниот суд Гостивар, склучен помеѓу М.Ј. од село Ж. и Џ.А. од село Ж. Општина М. и Р. и оваа пресуда да претставува правен основ за упис во Агенцијата за... Г., односно имотот предмет на овој Договор за физичка делба да се врати во првобитна состојба на упис каков што бил пред да се склучи овој договор за физичка делба, односно на по 1/2 идеален дел на сосопствениците М.Ј. и Џ.А. двајцата од село Ж.. Воедно, го задолжил тужениот да и ги надомести трошоците по постапката на тужителката во износ од 91.160,00 денари. Со решение П4.бр.9/2015 (6/2014) од 01.12.2015 година извршил исправка во образложението на обжалената пресуда под П4.бр.9/2015 (6/2014) од 18.05.2015 година, на начин што - Во став 24 ред 6 по зборовите „за состав на жалба во износ од 3.900,00 денари“ треба да стојат и зборовите „за такса за жалба во износ од 24.000,00 денари. Исто така одлучил во преостанатиот дел Пресудата под П4.бр.9/2015 (6/2014) од 18.05.2015 година, да остане непроменета.

Незадоволен од ваквата пресуда останал тужениот и преку полномошникот Ф.М., адвокат од Г., изјавил навремена жалба, со која ја побива истата поради суштествени повреди на одредбите од член 343 став 2 т.14 од ЗПП, нецелосно и погрешно утврдена фактичка состојба по член 344 од ЗПП, погрешна примена на материјалното право по член 345 од ЗПП и поради одлуката за трошоците, со предлог жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се преиначи на начин што тужбеното барање ќе се одбие како неосновано, или пак истото да се укине и предметот да се врати на повторно разгледување и одлучување пред првостепениот суд.

Во одговор на жалба тужителката преку полномошникот С.Ѓ., адвокат од С., во целост ги побива жалбените наводи истакнати во жалбата на тужениот, со предлог жалбата да се одбие како неоснована, а при тоа да се задолжи тужениот да и ги

надомести трошоците по овој писмен одговор на жалба и такса за истиот согласно со АТ и Законот за судски такси.

Апелациониот суд во Гостивар, испитувајќи ја обжалената пресуда, согласно член 351 став 1 и 354 став 1 од ЗПП, ценејќи ја жалбата, одговорот на жалба и увид на списите во предметот, најде дека:

Жалбата е основана.

Испитувајќи ја обжалената пресуда во границите на жалбените наводи, а внимавајќи по службена должност во смисла на член 354 од ЗПП, на сторени суштествени повреди на одредбите од член 343 став 2 од ЗПП, овој суд најде дека при донесувањето на пресудата од страна на првостепениот суд не е сторена ниту една суштествена повреда предвидена во претходно наведената законска одредба, од причина што првостепената пресуда е јасна, разбирлива, без противречности помеѓу образложението и изреката, со доволно причини за решителните факти, а утврдените факти произлегуваат од изведените докази, заради што истата може во целост да се испита.

Неосновани се жалбените наводи за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба.

Имено, со обжалената пресуда првостепениот суд утврдил дека тужителката и тужениот се први братучеди од две сестри деца. Со договор за физичка делба од 20.06.2013 година склучен помеѓу Џ.А. од село Ж. како сопственик на 1/2 идеален дел на недвижниот имот запишан во Имотен лист број ... за КО Ж. и Ј.М. од село Ж. како сопственик на 1/2 идеален дел од недвижниот имот запишан во Имотен лист број ... за КО Ж., во член 1 од истиот договор е наведено дека делничарите се сопственици на по 1/2 идеален дел од следниот недвижен имот и тоа на КП.бр... дел 1 на м.в. ... под катастарска култура дм, со површина од 57 м², на КП.бр... дел 1 на м.в. ... под катастарска култура зпз 1, со површина од 63 м², на КП.бр... дел 4 на м.в. ... под катастарска култура пс, под катастарска класа 3 во површина од 2512 м² на КП.бр... дел 1 на м.в. ... под катастарска култура н, под катастарска култура ш, под катастарска класа 4 во површина од 1582 м², на КП.бр... дел 1 на м.в. ... под катастарска култура н, под катастарска класа 5 во површина од 193 м², на КП.бр... дел 1 на м.в. ... под катастарска култура ш, под катастарска класа 4 во површина од 1058 м² и на КП.бр... на м.в. ... под катастарска култура л, под катастарска класа 6 во површина од 848 м², сите заведени во Имотен лист број ... за КО Ж.. Во член 2 од истиот договор е наведено дека договорните страни се согласни недвижниот имот опишан во член 1 од овој договор да го поделат на следниот начин и тоа на прводелничарот Џ.А. цела КП.бр... дел 1 на м.в... под катастарска култура дм, со површина од 57 м², на КП.бр... дел 1 на м.в. ... под катастарска култура зпз 1, со површина од 63 м²,

цела на КП.бр... дел 4 на м.в... под катастарска култура пс, под катастарска класа 3 во површина од 2512 м² цела КП.бр... дел 1 на м.в. ... под катастарска култура н, под катастарска класа 5 во површина од 227 м², цела КП.бр... на м.в... под катастарска култура ш, под катастарска класа 4 во површина од 1582 м², цела КП.бр.... дел 1 на м.в. ... под катастарска култура ш, под катастарска класа 4 во површина од 1058 м² и цела КП.бр.... на м.в. ... под катастарска култура л, под катастарска класа 6 во површина од 848 м², додека на второделничарот М.Ј. цела КП.бр... дел 1 на м.в. ... под катастарска култура н, под катастарска класа 5 во површина од 193 м². Во член 3 од истиот договор е наведено дека договорните странки се согласиле веднаш по потпишувањето на овој договор да влезат во посед на својот реален физички дел како исклучиви сопственици, со што ќе се овозможи непречено користење на имотот од страна на сосопствениците. Со Солемнизација-Потврда на приватна исправа-Договор за делба на недвижен имот под ОДУ број ... од 20.09.2013 година, при нотар В.В. од Г., потврден е Договорот за физичка делба на недвижен имот од 20.06.2013 година. Овој договор е спроведен во катастарската евиденција. Со решение под О.бр.629/13 УДР.бр.196/13 од 05.12.2013 година на Нотарот Т. С. од Г., за единствен законски наследник на оставината на М.Ј. бивша од село Ж. М. и Р. на недвижниот имот на КП.бр... дел 1 на м.в. ... под катастарска култура н, под катастарска класа 5 во површина од 193 м², заведен во Имотен лист број ... за КО Ж., се огласува денес тужителката А.Н. од село Ж..

Според овој суд вака утврдената фактичка состојба е правилна и целосна, бидејќи истата во целост произлегува од изведените и правилно ценети факти и докази во текот на постапката, а воедно претставува и доволна основа за правилна примена на материјалното право, меѓутоа првостепениот суд од фактите што ги утврдил извел неправилен заклучок за постоењето на други факти, а врз тие факти е заснована пресудата. Поточно истиот извел погрешен заклучок дека предметниот договор е во спротивност со повеќе одредби од Законот за облигационите односи (ЗОО), дека во конкретниот случај при потпишување и солемнизација на приватната исправа-договорот за физичка делба сега покојната М. била доведена во заблуда и измамена бидејќи истата не била свесна дека требало да се подели имотот кој таа го поседувала. Понатаму, извел погрешен заклучок дека тужениот со оспорениот договор за физичка делба, успеал да договори за себе делба кој била во очигледна несразмерност, доведувајќи ја во заблуда и измамувајќи ја покојната М.. Па оттука погрешен е и заклучокот на првостепениот суд дека се ништовни одредбите на Солемнизацијата-Потврдата на приватната исправа-Договор за делба на недвижен имот под ОДУ број 568/13 од 20.09.2013 година, при Нотар В.В. од Г., бидејќи општите услови на договорот иако одобрени од надлежен орган, се во спротивност на начелото на совесност и чесност и овозможиле очигледна несразмерност во заемните давања на странките и како такви создале можност од настанување на штета

на содоговарачот односно на правниот претходник на тужителката сега покојната М. односно го загрозиле постигнувањето на целите на склучениот договор за физичка делба.

Овој суд согласно овластувањата предвидени во одредбите од член 354 став 1 од ЗПП внимаваше и на правилна примена на материјалното право.

Овој суд ги оцени како основани жалбените наводи дека погрешен е заклучокот на првостепениот суд дека предметниот договор е спротивен на повеќе одредби, дека истиот е спротивен на одредбите од член 95 став 1 од ЗОО односно дека се ништовни одредбите на предметниот договор, при што првостепениот суд не објаснува со што утврдил, со кој факт или доказ е повреден Уставот, законот или добрите обичаи или кое правило е повередно за да не упатува на друга санкција. Понатаму првостепениот суд погрешно ги применил и одредбите од член 128 од ЗОО, затоа што од изјавата на нотарката која ја солемнизирала приватната исправа – договорот за физичка делба, видно е дека истата ја прашала пок.М., да не си во заблуда, знаеш дека во овој договор скоро целиот имот му го даваш на А.Џ., а тебе ти останува само 193 м², а истата рекла да така сака бидејќи тој ја гледал, што значи дека пок.М. во времето на склучувањето на договорот знаела за вистинската вредност, а која според овој член претставува услов за поништување на договор, а кој договор првостепениот суд го поништил повикувајќи се на оваа законска одредба. Исто така првостепениот суд погрешно ги применил одредбите од член 129 став 1 и 2 од причини што овде апсолутно не станува збор за лихварски договор ниту тужителката ниту друг сведок не споменал во целата постапка дека ова е лихварски договор конкретно дека тужителот ја користел состојбата на нужда, тешка материјална положба, недоволно искуство, лекомисленост или зависност (по кажување на само тужителката истата се грижела за својата мајка и овие елементи кои се наведени во овој член не може да најдат примена во конкретниот случај односно истите ги немала сега пок.М.) па оттука сосема е нејасно како судот дошол до сознание за да може да го примени овој член од ЗОО, како и тоа дека погрешно ги применил одредбите од член 131 став 1 од ЗОО без притоа да го примени став 3 од истиот член, на кое нешто основано се укажува во жалбата на тужениот.

Имено, основаноста на горенаведените жалбени наводи произлегува од таму што во конкретниот случај со ништо не се докажа дека при склучување на предметниот договор сега пок.М. била доведена во заблуда и измамена и дека при склучување на договорот за физичка дела постоела очигледна несразмерност во заемните давања на страните, а за виситнската вредност пок.М. не знаела, оттука и дека предметниот договор е спротивен на начелото на совесност и чесност, поради што и не може да дојде до примена на одредбите од член 95, 128 став 1 и 2, 129 став 1 и 2 и 131 став 1 од ЗОО. Имено, фактот што со предметниот договор за делба на недвижен имот потврден со

Солемнизација-Потврда на приватна исправа под ОДУ број 568/13 од 20.09.2013 година, поголем дел од имотот му припаднал на сега тужениот, освен една нива во површина од 193 м² која и припаднала на сега покојната Минире не претставува индикација дека кај договорните страни постоела измама и заблуда односно постоење на несразмерност во заемните давања на странките и како такви дале можност од настанување на штета на содоговарачите односно на правниот претходник на тужителката. Ова дотолку повеќе што во моментот на склучување на предметниот договор била изразена слободна волја на странките за склучување на предметниот договор која околност неспорно произлегува од изведените вербални докази, односно во оспорениот договор за физичка делба, била спроведена волјата на правниот претходник на тужителката сега пок.М., а наводот дека правниот претходник на тужителката била во заблуда во однос на актот што го потпишал е неоснован затоа што со ниеден доказ не се докажа истот. Што се однесува пак до жалбените наводи кои се однесуваат на заклучокот на првостепениот суд дека со предметниот договор постои несразмерност, овој суд ги оцени исто така како основани, бидејќи и во однос на истото иако првостепениот суд смета дека со предметниот договор овозможиле очигледна несразмерност во заемните давања на странките и како такви создале можност од настанување на штета на содоговарачот односно на правниот претходник на тужителката, во текот на постапката од изведените докази поточно од изјавата на нотарката која го солемнизирала предметниот договор неспорно произлегува дека сега пок. М. во времето на склучувањето на договорот знаела за вистинската вредност на предметниот имот и нејзината волја била да целиот овој имот му го отстапи на сега тужениот, а ова дотолку повеќе што предметниот договор што покојната го склучила се однесува на имот во нејзина сопственост со која истата согласно член 8 од ЗСДСП имала право слободно да располага на начин согласно нејзината волја, а истото не е спротивно на закон или на некое право на друго лице, од каде пак произлегува и дека предметниот договор не е спротивен на устав, законите и добрите обичаи, од каде произлегува дека првостепениот суд погрешно ги применил членовите 95, 128 став 1 и 2, 129 став 1 и 2 и 131 став 1 од Законот за облигационите односи.

Во однос на одлуката за трошоците по постапката овој суд одлучи во смисла на член 148 од ЗПП, а имајќи го предвид и поднесеното барање за надомест на трошоците, ја задолжи тужителката да му ги надомести на тужениот трошоците по постапката во вкупен износ од 38.360,00 денари, а кои се однесуваат за состав на полномошно износ од 1.300,00 денари, состав на одговор на тужба износ од 3.000,00 денари, за застапување на 5 одржани рочишта во износ од по 4.680,00 денари или вкупно 23.400,00 денари, за состав на трошковник износ од 1.300,00 денари, како и за 2 одржани рочишта по жалбата износ од по 4.680,00 денари или вкупно 9.360,00 денари.

Со оглед на наведеното, а согласно член 361 точка 3 и 4 од ЗПП, следуваше да се одлучи како во изреката на оваа пресуда.

Пресуда на АПЕЛАЦИОНЕН СУД ГОСТИВАР, ГЖ.бр.541/2016 од 22.09.2016 г.

(Оваа пресуда е потврдена со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев2.бр.540/2017 од 25.10.2018 година)

2.2 *Спорови од работни односи*

1. Настапена е застареност на давањето отказ на договорот за вработување на тужителката, од причини што решението за откажување на договорот за вработување без отказан рок е донесено на ден 29.05.2014 год., а причина за неговото донесување е кршењето на работниот ред и дисциплина, односно од крајно невнимание предизвикана штета на работодавачот од страна на тужителката, со тоа што тужителката паричните средства уплатени од корисникот по фактури воопшто не ги внесла во сметководството на тужениот на ден 22.03.2012 год. и 30.10.2012 год., кога корисникот извршил уплата на сумите по наведените фактури. За овие повреди на работниот ред и дисциплина тужениот дознал од записникот на Комисијата за утврдување на извршените наплати од страна на инкасанти од одредени реони, кои не биле раздолжени од страна на благајната од 20.05.2014 год., а решението за откажување на договорот за вработување без отказан рок поради истите кршења на работниот ред и дисциплина е донесено на ден 29.05.2014 год., односно околу две години после сторувањето на овие кршења на работниот ред и дисциплина, поради што е настапена застареност на давањето отказ на договорот за вработување. Тужениот не докажал дека во врска со истите повреди на работниот ред и дисциплина против тужителката е донесена правосилна пресуда со која таа е огласена за виновна за сторено кривично дело. Поради тоа, во случајот не може да се примени одредбата од чл.94 ст.2 од ЗРО, според која, работодавачот може да му даде отказ на договорот за вработување на работникот поради сторено кривично дело во работата или во врска со работата најдоцна до истекот на рокот за застареност утврден во закон на кривичното дело. Според чл.48 од Законот за јавните службеници (Сл. вес. на РМ бр.52/2010), дисциплинската постапка не може да се поведе ако поминале 12 месеци од денот кога е сторена повредата на работната дисциплина, неизвршување, несовесно и ненавремено извршување на работите и работните задачи. Отказ на договорот за вработување од лични причини на страна на работникот, без оглед на денот на дознавање за фактите кои се основа за давање на отказот, работодавачот не може да му даде на работникот по истекот на објективниот рок од 12 месеци од денот кога е сторена повредата на работната дисциплина, неизвршување, несовесно и ненавремено извршување на работите и работните задачи, освен ако не станува збор за отказ на договорот за вработување поради сторено кривично дело на работа или во врска со работата, во кој случај отказ може да

се даде најдоцна до истекот на рокот за застареност утврден во закон за стореното кривично дело.

ВО ИМЕТО НА ГРАЃАНИТЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР, во совет составен од судиите Рафис Идризи-претседател на советот, Златко Ангелкоски и Изет Исмаили - членови на советот, во правната работа на тужителката М.И.од с.В., против тужениот ЈП К. ЦО Г., за работен однос - поништување на решение, вредност на спорот 40.000,00 ден., одлучувајќи по жалбата на тужениот, изјавена преку полномошникот, адвокатот Ф. Џ. од Г., против пресудата на Основниот суд Гостивар РО.бр.53/15 од 17.09. 2015 год., на нејавната седница одржана на ден 09.02.2016 год., ја донесе следната,

ПРЕСУДА

ЖАЛБАТА на тужениот ЈП К. ЦО Г., изјавена преку полномошникот, адвокатот адвокатот Ф. Џ. од Г., **СЕ ОДБИВА КАКО НЕОСНОВАНА.**

ПРЕСУДАТА на Основниот суд Гостивар РО.бр.53/15 од 17.09.2015 год. **СЕ ПОТВРДУВА.**

Образложение

Со обжалената пресуда, се усвојува тужбеното барање на тужителката. Се поништуваат решението бр.... од ... год. и одлуката на Управниот одбор бр.... од год. донесени од страна на тужениот. Се задолжува тужениот да ја врати тужителката на работно место каде што била определена со решение, во рок од 8 дена по правосилноста на пресудата. Се задолжува тужениот на тужителката да и исплати на име трошоци по постапката износ од 28.900,00 ден., во рок од 8 дена по правосилноста на пресудата. Поголемото барање на тужителката за трошоци по постапката од досудениот износ до побараниот износ од 43.540,00 ден., се одбива како неосновано.

Против ваквата пресуда, навремено, жалба поднесе тужителката, преку нејзиниот полномошник, поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка од чл.343 ст.1 и ст.2 т.14 од ЗПП, погрешно или нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, со предлог, жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се преиначи така што ќе се одбие тужбеното барање на тужителката како неосновано и ќе се задолжи тужителката да му ги надомести на тужениот трошоците на постапката, како и трошоците за жалбата.

Одговор на жалба не е поднесен.

Апелациониот суд Гостивар, испитувајќи ја обжалената пресуда, согласно чл.351 и 354 од ЗПП, ценејќи ја жалбата и списите во предметот, најде дека:

Жалбата на тужениот е неоснована.

Неоснован е жалбениот навод за сторена суштествена повреда на одредбите на парничната постапка од чл.343 ст.2 т.14 од ЗПП, во обжалената пресуда. Пресудата нема недостатоци поради кои не може да се испита. Изреката на пресудата е разбирлива, не противречи самата на себеси и на причините за пресудата. Во пресудата се дадени причините за решителните факти, кои се јасни и непротивречни.

Имено, врз основа на изведените докази, првостепениот суд утврдил дека тужителката била вработена на неопределено време кај тужениот, а со решение год. се стекнала со статус на јавен службеник и била распоредена на работно место благајник. Со решение на тужениот од год. тужителката била распоредена на работно место администратор за техничка обработка на документација во РЕ Заеднички служби, Служба за правни и општи работи. Тужениот на ден год. формирал временна комисија од три члена со задача да ги утврди извршените наплати од страна на инкасантите од одредените реони, кои не биле раздолжени од страна на благајната, и со записник бр..... од год. оваа комисија констатирала дека корисникот со средства на фактури во износ од 1.522,00 ден. не е раздолжен во сметководството на ЈП К..... Г.. На ден год. е донесено сега оспореното решение за откажување на договорот за вработување на тужителката без отказан рок, поради кршење на работниот ред и дисциплина, со крајно невнимание предизвикана штета на работодавачот, врз основа на чл.74 и чл.82 ст.1 т.5 од ЗРО и чл.40 ст.1 т.5 од Колективниот договор за комунални дејности на РМ, бидејќи со записник од год. е констатирано дека се извршени наплати од страна на инкасантите од одредените реони кои не биле раздолжени од страна на благајната. Тужителката поднесла приговор против решението од год., кој со решение на Управниот одбор на тужениот год. е одбиен како неоснован и е потврдено решението за откажување на договорот за вработување, поради што тужителката го повела сега предметниот спор. Според првостепениот суд, во конкретниот случај, невнесувањето на парични средства во сметководството на тужениот се однесува на парични средства кои се уплатени од корисник по фактури на ден год. и год., со што и повредата на работниот ред и дисциплина од страна на тужителката е сторена на ден год. и год., без оглед на тоа што тужениот дознал за ваквите повреди од записникот на комисијата за утврдување на извршените наплати од страна на инкасантите од одредени реони кои не биле раздолжени од страна на благајната од год., а решението за откажување на договорот за вработување е донесено на ден год., околу две години после сторувањето на

кршењето на работниот ред и дисциплина, од што произлегува застареност на донесувањето на предметното решение.

Неоснован е жалбениот навод дека првостепениот суд во пресудата погрешно го утврдил моментот од кога треба да се смета времето на дознавањето за фактите кои се основа за давање за отказ, односно моментот на настапувањето на фактите кои се основа за давање на отказ. Според жалбата, во случајот тужениот дознал за фактите кои се основа за давање на отказ со пријавувањето од страна на корисникот З. П., која при плаќањето на заостанатите неплатени фактури на ден год., по втор пат ги исплатила спорните фактури, и истата тој ден се обратила до тужениот со укажување дека два пати извршила уплата по исти фактури, со што тужениот за прв пат дознал дека тужителката воопшто не ги укнижила во сметководството на тужениот овие уплати, по што директорот на ЈП К. Г. формирал комисија, која на записник од год. утврдила дека во благајната каде што во одредениот временски период, и тоа год. и год. задолжена и одговорна била тужителката, истата не се раздолжила, односно не ги внесла исплатените парични средства по фактурите во сметководствената евиденција на тужениот, по што тужениот го донесол решението за откажување на договорот за вработување поради кршење на работниот ред и дисциплина од страна на тужителката. Според тоа, момент на дознавање на фактите кои се основа за давање на отказ е датумот год., а не датумите кога тужителката требала да ги внесе како уплатени сметки во сметководствената евиденција кај тужениот, бидејќи работодавачот поради природата на работата, бидејќи има голем број на корисници на нивните услуги, не може да дознае дека уплатата на фактури воопшто не е внесена во сметководствената евиденција како уплатени сметки и врз основа на тоа да покрене дисциплинска постапка, ако самите корисници не пријавуваат забелешки и приговори по однос на фактурирањето и доспеаните фактури, за кои задолжените вработени во благајна и во сметководство не внесуваат податоци за уплата во картиците на корисниците со што во комјутерскиот систем би имало трага. Во конкретниот случај, од страна на тужителката уплатата на спорните фактури воопшто не била внесена во сметководствената евиденција како уплатени сметки, па единствен доказ да се дознае дека истата или пак одреден вработен вршел злоупотреба на службената положба и овластување е само преку пријава на самите корисници. Заради тоа, момент на дознавање на решителниот факт е год., бидејќи тогаш е создаено дека е сторена повредата на работната дисциплина неизвршување, несовесно и ненавремено извршување на работите и работните задачи, а не датумите ... год. и год.

Правилно првостепениот суд утврдил дека во конкретниот случај настапила застареност на давањето отказ на договорот за вработување на тужителката. Имено, решението за откажување на договорот за вработување без отказан рок е донесено на ден год., а причина за неговото донесување е кршењето на работниот ред и дисциплина, односно од крајно невнимание предизвикана штета на работодавачот од

страна на сега тужителката, кое било констатирано со записник од год. од страна на Комисијата за утврдување на извршените наплати од страна на инкасантите од одредени реони, кои не биле раздолжени од страна на благајната. Во записникот е утврдено дека сега во картицата на корисникот З. П., фактурата бр..... во износ од 767,00 ден. за месец 10/2011 не е платена, и фактурата бр.....во износ од 767,00 ден. за месец 06/2012 год. исто така не е платена, а на ден год. истиот корисник во благајната на ЈП К... Г. со каса прими бр.. уплатил 8.000,00 ден., со кои платил повеќе фактури, меѓу кои и горенаведените фактури. Ова, иако корисникот фактурата бр..... во износ од 767,00 ден. за месец веќе ја имал платено на ден ... год., што било потврдено со печат бр.. кој се водел на име на М. И., а фактурата бр..... во износ од 767,00 ден. за месец ... год. била веќе платена на ден год., што било потврдено со печат бр... кој се водел на Ѓ. Б., кој бил оставен кај М. . Работничката М. И. паричните средства за овие две фактури воопшто не ги внесла во сметководството на ЈП К. Г.. Предметните кршења на работниот ред и дисциплина со невнесување во сметководството на ЈП К. Г. на паричните средства уплатени од корисникот по фактури, се сторени на ден ... год. и год., кога корисникот извршил уплата на сумите по наведените фактури, а со повторната уплата од страна на корисникот по овие фактури, извршена на ден год., повторно е платен еден ист долг и тие средства треба да му се вратат на корисникот. За овие повреди на работниот ред и дисциплина, кои се сторени од страна на тужителката на ден год. и год., тужениот дознал од записникот на Комисијата за утврдување на извршените наплати од страна на инкасантите од одредени реони, кои не биле раздолжени од страна на благајната од год., а решението за откажување на договорот за вработување без отказан рок поради истите кршења на работниот ред и дисциплина е донесено на ден год., односно околу две години после сторувањето на овие кршења на работниот ред и дисциплина, поради што е настапена застареност на давањето отказ на договорот за вработување. Тужениот не докажал дека во врска со истите повреди на работниот ред и дисциплина против тужителката е донесена правосилна пресуда со која таа е огласена за виновна за сторено кривично дело. Поради тоа, во случајот не може да се примени одредбата од чл.94 ст.2 од ЗРО, според која, работодавачот може да му даде отказ на договорот за вработување на работникот поради сторено кривично дело во работата или во врска со работата најдоцна до истекот на рокот за застареност утврден во закон на кривичното дело.

Според чл.3 ст.2 од Законот за работните односи, работниот однос може да престане само на начин и под услови утврдени со закон и колективен договор. Според чл.12 ст.1 од истиот закон, при склучувањето и престанувањето на договорот за вработување и во времетраењето на работниот однос, работодавачот и работникот се должни да ги почитуваат одредбите на овој и други закони, меѓународните договори што ја обврзуваат Република Македонија и другите прописи, колективните договори и актите на работодавачот. (4) Правата од работен однос утврдени со Уставот, закон и колективен

договор не можат да се одземаат или ограничат со акти и дејствија на работодавачот. Според чл.72 од ЗРО, ако работодавачот го откажува договорот за вработување, е должен да го наведе основот за отказот, утврден со закон, колективен договор и акт на работодавачот, да ја докаже основаноста на причината која го оправдува отказот и истите да ги наведе во образложението. Според чл.74 од ЗРО, отказот на договорот за вработување задолжително се изрекува во писмена форма. Работодавачот е должен писмено да го образложи откажувањето на договорот, како и да му укаже на работникот на правната заштита и да го запознае со неговите права од осигурување во случај на невработеност, согласно со закон. Според чл.79 од ЗРО, работодавачот може да му го откаже договорот за вработување од лични причини на страна на работникот, ако работникот не ги извршува работните обврски утврдени со закон, колективен договор, акт на работодавачот и договорот за вработување, или ако ги крши работниот ред и дисциплина. Според чл.82 од ЗРО, како и чл.40 т.5 Колективниот договор за комуналните дејности на Република Македонија (Сл.в. на РМ бр.107/2006), (1) Работодавачот може на работникот да му го откаже договорот за вработување без отказан рок во случаите на кршење на работниот ред и дисциплина или неисполнување на работните обврски утврдени со овој или друг закон, колективен договор, правилата за работниот ред и дисциплина и договорот за вработување, а особено ако работникот: 5) стори кражба или во врска со работата намерно или од крајно невнимание предизвика штета на работодавачот. Според чл.85 од ЗРО, одлуката за откажување на договорот за вработување задолжително се дава во писмена форма, со образложение на основот и причината за откажување на договорот за вработување, со правна поука. Според чл.94 од ЗРО, како и чл.37 од Колективниот договор за комуналните дејности на РМ, (1) Отказ на договорот за вработување од лични причини на страна на работникот, работодавачот може да му даде на работникот во рок од три месеца од денот на дознавањето за фактите кои се основа за давање на отказот, односно во рок од шест месеца од денот на настапувањето на фактите кои се основа за давање на отказот. (2) Отказ на договорот за вработување, работодавачот може да му даде на работникот поради сторено кривично дело на работа или во врска со работата, најдоцна до истекот на рокот за застареност утврден во закон за стореното кривично дело. Според чл.48 од Законот за јавните службеници (Сл.в. на РМ бр.52/2010), дисциплинската постапка не може да се поведе ако поминале 12 месеци од денот кога е сторена повредата на работната дисциплина, неизвршување, несовесно и ненавремено извршување на работите и работните задачи.

Имајќи ги предвид горенаведените одредби во конкретниот случај, отказ на договорот за вработување од лични причини на страна на работникот, без оглед на денот на дознавање за фактите кои се основа за давање на отказот, работодавачот не може да му даде на работникот по истекот на објективниот рок од 12 месеци од денот кога е сторена повредата на работната дисциплина, неизвршување, несовесно и ненавремено

извршување на работите и работните задачи, освен ако не станува збор за отказ на договорот за вработување поради сторено кривично дело на работа или во врска со работата, во кој случај отказ може да се даде најдоцна до истекот на рокот за застареност утврден во закон за стореното кривично дело. Во конкретниот случај, оспореното решение на тужениот е донесено на ден год., а се однесува на кршења на работниот ред и дисциплина со невнесување во сметководството на ЈП К.Г. на паричните средства уплатени од корисникот по фактури, кои се сторени на ден год. и год., кога корисникот извршил уплата на сумите по наведените фактури, односно околу две години после сторувањето на овие кршења на работниот ред и дисциплина, поради што е настапена застареност на давањето отказ на договорот за вработување. Тужениот не докажал дека во врска со истите повреди на работниот ред и дисциплина против тужителката е донесена правосилна пресуда со која таа е огласена за виновна за сторено кривично дело.

Со оглед на горенаведеното, неоснован е и жалбениот навод за погрешна примена на материјалното право во обжалената пресуда. Според овој суд, првостепениот суд на правилно утврдената фактичка состојба правилно го применил материјалното право, кога одлучил на начин како во изреката на пресудата.

Од овие причини, согласно чл.357 од ЗПП, следуваше да се одлучи како во изреката.

Пресуда на Апелациониот суд Гостивар, под РОЖ.бр.644/15 од 09.02.2016 год.

2. **Работни спорови - Одлуката со која му е откажен договорот за вработување на тужителот согласно член 82 став 1 точка 5 и став 2 од ЗРО е правилна и на закон донесена од причини што судот во постапката утврдил дека тужителот при извршување на работните задачи извршил кражба и предизвикал штета на тужениот.**

ВО ИМЕТО НА ГРАЃАНИТЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР, во совет составен од судиите Рафис Идризи– претседател на советот, Изет Исмаили и Златко Анѓелкоски – членови на советот, во правната работа на тужителот А.Л. од с. Д., против туженото А.Д. Т. од К., за поништување на одлука за престанок од работен однос, вредност на спрот 20.000,00 денари, одлучувајќи по жалбата на тужителот изјавена преку полномошникот Ј.Н. адвокат од К., против Пресудата на Основниот суд во Кичево РО.бр.251/15 од 16.12.2015 година, на нејавна седница на советот одржана на ден 04.07.2016 година ја донесе следната:

ПРЕСУДА

ЖАЛБАТА на тужителот А. Л. од с. Д. изјавена преку полномошникот Ј.Н. адвокат од К., **СЕ ОДБИВА КАКО НЕОСНОВАНА.**

ПРЕСУДАТА на Основниот суд во Кичево РО.бр.251/15 од 16.12.2015 година, **СЕ ПОТВРДУВА.**

Образложение

Основниот суд во Кичево со обжалената пресуда го одбил тужбеното барање на тужителот со кое бара да се поништи одлуката за престанок на работниот однос бр.02-366 од 21.08.2015 година, како и да се задолжи туженото да го врати на работа тужителот, соодветно на стручната спрема како и да му ги надомести трошоците а се во рок од 8 дена по приемот на пресудата под страв на присилно извршување како барање неосновано. Воедно судот одлучил секоја странка сама си ги сноси своите трошоци.

Незадоволен од првостепената пресуда останал тужителот кој преку полномошникот изјавил навремена жалба поради суштествени повреди на одредбите од ЗПП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право со предлог жалбата да уважи обжалената пресуда се укине и предметот се врати на повторно разгледување и одлучување.

Во одговор на жалба тужениот предлага жалбата се одбие како неоснована а првостепената пресуда се потврди.

Апелациониот суд во Гостивар, испитувајќи ја обжалената пресуда, согласно чл. 351 и 354 од ЗПП, ценејќи ја жалбата, одговорот на жалба и списите во предметот, најде дека:

Жалбата на тужителот е неоснована.

Неосновани се жалбените наводи за суштествена поврда на одредбите на парничната постапка.

Испитувајќи ја обжалената пресуда во границите на жалбените наводи, а внимавајќи по службена должност во смисла на чл.354 од ЗПП, на сторени суштествени повреди на одредбите од чл. 343 ст.2 т.1, 2, 3, 5, 10, 11, 13 и 14 од ЗПП, овој суд најде дека при донесувањето на пресудата од страна на првостепениот суд не е сторена ниту една суштествена повреда предвидена во претходно наведената законска одредба, од причина што првостепената пресуда е јасна, разбирлива, без противречности помеѓу образложението и изреката, со доволно причини за решителните факти, а утврдените факти произлегуваат од изведените докази, заради што истата може во целост да се испита.

Неосновано се повикува тужителот во жалбата дека при одлучување првостепениот суд сторил суштествена повреда на одредбите од ЗПП дека постои противречност помеѓу причините на пресудата и содржината на исправите, а кои се на штета на тужителот односно истата е донесена само врз основа на претпоставки на сослушаните сведоци од кои не може да се утврди каде, кога и на кој начин е утврден недостиг на бакар.

Имено, според чл.7 од Законот за парничната постапка, странките се должни да ги изнесат сите факти врз кои ги засноваат своите барања и да предложат докази со кои се утврдуваат тие факти. Судот е овластен да ги утврди и фактите што странките не ги изнеле и да ги изведе и докажете што странките не ги предложиле, ако од резултатите од расправата и од докажувањето произлегува дека странките одат кон тоа да располагаат со барања со кои не можат да располагаат, но својата одлука не може да ја заснова врз факти и докази за кои на странките не им е дадена можност да се изјаснат.

Според чл.8 од истиот закон, кои факти ќе ги земе како докажани одлучува судот по свое убедување врз основа на совесна и грижлива оценка на секој доказ посебно и на сите докази заедно, како и врз основа на резултатите од целокупната постапка.

Ваквите наводи овој суд смета дека се неосновани од причина што видно од списите во предметот и од обжалената пресуда, е дека судот ги извел сите докази кои што во текот на првостепената постапка биле предложени од странките во спорот, истите ги ценел во контекст на поставеното тужбено барање и со грижлива анализа согласно член 7 и 8 од ЗПП извел правилен заклучок по однос на фактите кои што ги утврдил од истите, што довело и до тоа судот правилно да го примени материјалното право. Овој суд исто така смета дека согласно чл.205 од ЗПП став 1, секоја странка е должна да ги изнесе фактите и да предложи докази врз кои го заснова своето барање или со кои ги побива наводите и доказите на противникот, при што тужителот не ги поткрепи своите наводи со материјални докази од кои би можело да се утврди дека одлуката за престанок на работниот однос бр.02-366 од 21.08.2015 година е неоснована и дека истата е спротивна на одредбите од Законот за работни односи.

Неоснован е жалбениот навод за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба.

Имено, со обжалената пресуда првостепениот суд утврдил дека тужителот бил во редовен работен однос, на работно место работник на преси во работна единица PE M. во сопственост на туженот. На ден 11.08.2015 година извршувајќи ги своите работни задачи како работник на преси во PE M. предизвикал штета односно сторил кражба со одземање дел од имотот на туженото, односно на ден 11.08.2015 година во 15,05 часот по завршување на работното време при излез од капијата од кругот на мерална при туженото, при контрола од страна на чуварот – обезбедување по име Д.С., пронајден му бил отпаден бакар кој не го пријавил и немал намера да го пријави бидејќи тужителот го носел во кеса, а во таа кеса имало едно палто, а во палтото бил скриен бакарот, при што истиот му бил одземен од страна на чуварот, а потоа измерен и неговата тежина и изнесувала 2 килограми, а за што му била поднесена при туженото дисциплинска пријава-предлог за утврдување на дисциплинска одговорност односно повреда на работниот ред и дисциплина и работни обврски за утврдување, поднесена од страна на непосредниот раководител Г.А., при што се потврдила кражбата, а и во дисциплинската пријава констатирано било истото и исто така сторил штета која се состоела во недостиг на 2 килограми отпаден бакар а истото туженото го утврдило и врз основа на погоренаведенот и како записникот, писмената изјава начуварот и самиот тужител при што сторил кршење на работниот ред и дисциплина. Поради горенаведеното била поднесена дисциплинска пријава од раководителот на PE M. по име Г.А. при што дал писмена изјава, бил сочинет записник број 1 од страна на раководителот на А.Ј. и Ш.Б. како комисија при туженото а за извршениот увид била даден и писмена изјава од страна на чуварот Д. С. и на самиот тужен при што тужителот привремено бил отстранет од работното место до донесување на

конечна дисциплинска одлука. При ваква состојба на работите тужбеното барање на тужителот е неосновано.

По мислење на овој суд вака утврдената фактичка состојба е целосно и правилно утврдена, истата во целост произлегува од предложените и изведени докази во текот на постапката, а која воедно претставува доволна основа за донесување на правилна и на закон заснована одлука од страна на првостепениот суд.

Предмет на оценка беа жалбените наводи на тужителот дека првостепениот суд погрешно ја утврдил фактичката состојба односно од приложената документација од страна на тужениот од која може да се увиди дека пред да му биде изречена одлуката за престанок на работниот однос на тужителот не е запазена законската процедура во поглед на спроведената постапка односно непосредно сослушување на сведоците на денот на настанот, изготвување на записник за констатираната состојба на денот на настанот односно донесената одлука се темели врз основа на паушални оценки и претпоставки за кое нешто сега на товар му се става на тужителот за да му се изрече мерка соодвета на условите, без предходно да се има во предвид однесувањето на работникот, неговиот работен век неговото однесување во поглед на неизвршувањето на работните задачи. Имајќи во предвид сето оваа првостепениот суд не бил во можност ниту правилно да ги примени одредбите од ЗРО во поглед на начинот на престанокот на работниот однос а потоа имајќи ги во предвид тенденциозните сведоци а особено изјавата на сведокот С.Д. кој при поставување на прашањата како од страна на судот така и од страна на полномошникот на тужителот почна да ја менува односно изјавата беше нејасна и протвречна, а на која изјава судот ја донесе одлуката на штета на тужителот.

Овој суд ги ценеше ваквите жалбени наводи на тужениот, но смета дека се неосновани, оваа од причина што видно од списите во предметот и дадените причини во образложението на обжалената пресуда произлегува дека првостепениот суд правилно постапил кога го одбил тужбеното барање на тужителот бидејќи од изведените докази и од изјавите на сведоците неспорно утврдил дека во дејствијата на тужителот се содржани елементи на кршење на работниот ред и дисциплина и неисполнување на обврските предвидени во Законот за работни односи и колективниот договор на тужениот бидејќи истиот на ден 11.08.2015 година извршувајќи иако од 28.04.2009 година своите работни задачи како работник на преси во РЕ М. предизвикал штета односно сторил кражба со одземање дел од имотот на туженото, по завршување на работното време при излез од капијата од кругот на мерална при туженото, при контрола од страна на чуварот—обезбедување му бил пронајден отпаден бакар кој не го пријавил и немал намера да го пријави, бидејќи бакарот бил скриен во палтото во кесата која ја носел тужителот, при што истиот му бил одземен од страна на чуварот а потоа измерен и неговата тежина која изнесувала 2 килограми. Имајќи го во предвид сето ова произлегува дека тужителот при извршување на работните задачи со самата кражба му предизвикал штета на тужителот

врз основа на што е донесената одлуката за откажување на договорот за вработување поради кршење на редот и дисциплината заклучно со 17.08.2009 година која одлука е во согласност со чл.82 ст.1 т.5 и ст.2 од ЗРО каде е предвидено дека работодавачот може на работникот да му го откаже договорот за вработување без отказан рок во случаите на кршење на работниот ред и дисциплина или неисполнување на работните обврски утврдени со овој или друг закон, колективен договор, правилата за работниот ред и дисциплина и договорот за вработување, а особено ако работникот: стори кражба или во врска со работата намерно или од крајно невнимание предизвика штета на работодавачот и ако со закон и колективен договор може да се утврдат и други случаи на кршење на работниот ред и дисциплина и на работните обврски за кои работодавачот го откажува договорот за вработување без отказан рок, односно од материјалните и вербалните докази произлегува дека тужителот сторил кражба и предизвикал штета при вршење на работните обврски. Па оттука неосновано се повикува тужителот во жалбата дека од страна на тужениот не е запазена законската порцедура за донесување на одлуката за престанок на работниот однос без отказан рок, а оваа од причина што од страна на тужениот е водена дисциплинска постапка, бил сочинет записник број 1 од страна на раководителот како и комисијата составена од двајца челнови при туженото при увид на лице место била дадена писмена изјава од страна на чуварот и самиот тужител односно дисциплинската постапка е водена согласно ЗРО и Колективниот договор на тужениот. Имајќи го сето оваа, според овој суд првостепениот суд правилно постапил кога донел одлука онака како што е наведено во диспозитивот на обжалената пресуда.

Врз основа на сето ова основани се жалбените наводи за погрешна примена на материјалното право.

При непостоење на суштествени повреди на одредбите од парничната постапка првостепениот суд правилно го применил и материјалното право, на што овој суд внимава по службена должност.

Поради сето ова, согласно одредбите од член 357 од ЗПП се донесе оваа пресуда како во диспозитивот на истата.

Пресуда на АПЕЛАЦИОНЕН СУД ГОСТИВАР, РОЖ.бр. 101/16 од 04.07.2016 година

3. Незаконита е одлуката на работодавачот за престанок на работниот однос поради злоупотреба на боледување, ако претходно во соодветна постапка не се докажува злоупотребата на боледувањето сторена од страна на работникот.

ВО ИМЕТО НА ГРАЃАНИТЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР, во совет составен од судиите Рафис Идризи – претседател на советот, Изет Исмаили и Златко Ангелкоски – членови на советот, во правната работа на тужителот Б.М. од с.З., против тужениот Ц.О.У Р.Р.З. с. З., за поништување на решение за престанок на работен однос, вредност на спорот 20.000,00 денари, одлучувајќи по жалбата на тужениот, изјавена преку полномошникот А. Д. адвокат од К., против пресудата на Основниот суд Кичево, РО.бр. 201/15 од 09.11.2015 година, на нејавна седница одржана на ден 28.04.2016 година, ја донесе следната:

ПРЕСУДА

ЖАЛБАТА на тужениот Ц.О.У Р.Р.З. с. З.. изјавена преку полномошникот А.Д. адвокат од К., **СЕ ОДБИВА КАКО НЕОСНОВАНА.**

ПРЕСУДАТА на Основниот суд Кичево, РО.бр. 201/15 од 09.11.2015 година, **СЕ ПОТВРДУВА.**

Образложение

Со обжалената пресуда на Основниот суд Кичево, се усвојува тужбеното барање на тужителот Б. М. од с. З., К., Се поништува решението за престанок на работниот однос на Ц.О.У. Р.Р.З. с. З., бр. 04-207/1 од 25.06.2015 година, како незаконито. Се задолжува тужениот Ц.О.У. Р.Р.З. с. З. – К., да му ги надомести трошоците на постапката на тужителот, во износ од 22.810,00 денари, во рок од 8 дена од правосилноста на оваа пресуда а под страв на присилно извршување.

Незадоволен од ваквата пресуда останал тужениот кој изјавил навремена жалба преку својот полномошник и истата ја побива поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, со предлог жалбата да се уважи пресудата да се укине и предметот да се врати на повторно судење пред првостепениот суд или да се преиначи на начин што ќе го одбие тужбеното на тужителот како неоснована и ќе се задолжи тужителот да му ги надомести на тужениот трошоците по постапката.

Одговор на жалба не е поднесен.

Апелациониот суд Гостивар, испитувајќи ја побиваната пресуда, согласно со чл.351 и чл. 354 од ЗПП, ценејќи ја жалбата и списите во предметот, најде дека,

Жалбата е неоснована.

Неоснован е жалбениот навод за сторени суштествени повреди на одредбите од парничната постапка.

Испитувајќи ја обжалената пресуда во границите на жалбените наводи, а внимавајќи по службена должност во смисла на чл.354 од ЗПП, на сторени суштествени повреди на одредбите од чл. 343 ст.2 т.1, 2, 3, 5, 10, 11, 13, 14 и 15 од ЗПП, овој суд најде дека при донесувањето на пресудата од страна на првостепениот суд не е сторена ниту една суштествена повреда предвидена во претходно наведената законска одредба, од причина што првостепената пресуда е јасна, разбирлива, без противречности помеѓу образложението и изреката, со доволно причини за решителните факти, а утврдените факти произлегуваат од изведените докази, заради што истата може во целост може да се испита.

Неоснован и ирелевантен е жалбениот навод за сторени суштествени повреди на одредбите на парничната постапка со тоа што судот не извршил совесна и грижлива анализа на секој доказ посебно и сите заедно, согласно член 7 и 8 од ЗПП, бидејќи судот иако на записник од 09.11.2015 година ги сослушал предложените сведоци, А.Б. и И.Ј., вработени кај тужениот, меѓутоа при изведувањето на доказите не ги извел ваквите докази во обжалената пресуда.

Овој суд ги ценеше ваквите жалбени наводи но истите ги одби како неосновани.

Имено, според чл.7 од Законот за парничната постапка, странките се должни да ги изнесат сите факти врз кои ги засноваат своите барања и да предложат докази со кои се утврдуваат тие факти. Судот е овластен да ги утврди и фактите што странките не ги изнеле и да ги изведе и доказите што странките не ги предложиле, ако од резултатите од расправата и од докажувањето произлегува дека странките одат кон тоа да располагаат со барања со кои не можат да располагаат, но својата одлука не може да ја заснова врз факти и докази за кои на странките не им е дадена можност да се изјаснат.

Според чл.8 од истиот закон, Кои факти ќе ги земе како докажани одлучува судот по свое убедување врз основа на совесна и грижлива оцена на секој доказ посебно и на сите докази заедно, како и врз основа на резултатите од целокупната постапка.

Имајќи ги во предвид погорецитираните законски одредби а по мислење на овој суд ваквите жалбени наводи се неосновани од причина што првостепениот суд своето непоколебливо судиско уверување за основаноста на тужбеното барање го засновал врз неговите впечатоци за доказната вредност на секој доказ посебно и сите заедно. Оттука, конечниот став го оформил согласно член 8 од ЗПП според принципот на слободна оценка на доказите, па нашол дека тужбеното барање на тужителот е основано, а имајќи ги во предвид доказите доставени со поднесената тужба како и доказите и наводите доставени од тужените во одговорите на тужба, при што правилно ја донел обжалената пресуда како во изреката на истата а тоа што не ги извел и не ги ценел изјавите на сослушените сведоци, според овај суд е ирелевантен со оглед на тоа што истото не влијае за поинакво одлучување и не претставува апсолутна повреда на постапката.

Несован е жалбениот навод за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба.

Првостепениот суд од изведените докази во текот на постапката утврдил дека тужителот со решение за вработување на определено работно време, без да се определи времето, туку како што е наведено до враќање на работник кој што бил именуван на друга функција бр. 04-351/1 од 15.12.2014 година, бил вработен кај туженото почнувајќи од 01.12.2014 година до враќање на на другиот работник а на работно место наставник. Тужителот меѓувреме имал здравствени проблеми истиот во повеќе наврати во текот на 2014 година користел боледување а исто така и во 2015 година користел боледување за што уредно се најавувал кај работодавачот дека користи боледување, па истиот првиот месец бил исплатен од тужениот а додека другите месеци бил исплатен од Фондот поради користење на боледување повеќе од еден месец, па работодавачот без да има некаков основ утврдил дека истиот имал прекин на боледување од седум дена и без да го наведе законскиот основ му донесол решение за престанок на работниот однос кој што е предмет на оваа тужба, против кое решение тужителот вложил жалба, па бидејќи не му било одговорено истиот благовремено во законскиот рок ја поднесол предметната тужба.

По оценка на овој суд ваквата фактичка состојба е правилно и целосно утврдена.

Предмет на оценка на овај суд беа жалбените наводи за тоа дека судот погрешно и нецелосно ја утврдил фактичката состојба со тоа што не ја ценел правилно изјавата на Директорот на туженото од 28.09.2015 година во која изјавува дека тужителот не се јавил на работа од 24.09.2014 година до 21.06.2015 година како и барањето на ФЗОМ до тужениот дека тужителот има доставено две боледувања. Според жалбата судот при донесувањето на обжалената пресуда не се повикувал во ни една одредба од ЗРО, со што погрешно го применил и материалното право.

Овој суд ги ценеше ваквите жалбени наводи и истите ги одби како неосновани.

Според чл.71 ст.2 од ЗРО, Работодавачот може да го откаже договорот за вработување, само ако постои основана причина за отказ поврзана за однесувањето на работникот (лична причина на страна на работникот), поради кршење на работниот ред и дисциплина или работните обврски (причина на вина) или ако причината е заснована на потребите на функционирањето на работодавачот (деловна причина).

Според чл.72 од истиот закон, Ако работодавачот го откажува договорот за вработување, е должен да го наведе основот за отказот, утврден со закон, колективен договор и акт на работодавачот, да ја докаже основаноста на причината која го оправдува отказот и истите да ги наведе во образложението.

Според чл.74 ст.1 од истиот закон, отказот на договорот за вработување задолжително се изрекува во писмена форма.

Според чл.75 ст.1 од истиот закон, отказот на договорот за вработување мора да и биде врачен на договорната страна, на која и се откажува договорот за вработување.

Според чл.82 ст.1 т.2 од истиот закон, Работодавачот може на работникот да му го откаже договорот за вработување без отказан рок во случаите на кршење на работниот ред и дисциплина или неисполнување на работните обврски утврдени со овој или друг закон, колективен договор, правилата за работниот ред и дисциплина и договорот за вработување, а особено ако работникот го злоупотреби боледувањето.

Имајќи ги во предвид погорецитираните законски одредби, како и имајќи ги во предвид изведените докази во текот на постапката, според овој суд, првостепениот суд правилно постапил кога донел одлука онака како што е наведено во изреката на обжалената пресуда, а ова од причина што може со сигурност да се утврди дека решението за откажување на договорот за вработување без отказан рок бр.03-207/1 од 25.06.2015 година поради злоупотреба на боледувањето е незаконито, бидејќи според овој суд, во конкретниов случај тужениот ги прекршил одредбите од Законот за работни односи при донесувањето на ваква одлука. Имено, видно од донесеното решение на тужителот му престанал работниот однос поради злоупотреба на боледувањето, што според овај суд согласно донесеното решение за престанок на работниот однос не е спорно да тужениот бил на боледување, туку спорно е дали тужителот го злоупотребил боледувањето додека бил на боледување заради што е донесено и оспореното решение, кое нешто од страна на тужителот не било докажано дека тужителот го злоупотребил боледувањето во соодветна постапка од соодветна комисија која би го потврдило дека тужителот го злоупотребил боледувањето и поради таа причина му престанува работниот однос и како недокажано од страна на работодавачот сега тужениот неможе да се донесе решение за престанок на работен однос поради злоупотреба на боледување кое не се

докажува во сосветна постапка. Односно при донесувањето на оспореното решение тужениот не ја докажал основноста на причината која ја оправдива отказот дека навистина од страна на тужителот е злоупотребено боледувањето.

Врз основа на сето ова неоснован е жалбениот навод за погрешна примена на материјалното право во овој дел од обжалената пресуда.

При една вака правилно утврдена фактичка состојба и при непостоење на суштествени повреди на одредбите од парничната постапка првостепениот суд правилно го применил и материјалното право, односно правилно ги применил одредбите од Законот за работни односи.

Предмет на оценка на оценка на овој суд беа и жалбените наводи истакнати во жалбата на тужениот во однос на трошоците по постапката но овој суд истите ги одби како неосновани од причина што првостепениот суд таквите трошоци правилно ги одмерил и правилно постапил согласно член 148 и 149 од ЗПП, Согласно Тарифата за награда и надоместок на трошоците за работа на адвокатите и согласно Законот за судски такси.

Овој суд ги имаше предвид и останатите жалбени наводи, меѓутоа за истите сметаше дека се ирелевантни за поинакво одлучување по однос на жалбата изјавена против првостепената пресуда.

Од овие причини, согласно чл.357 од ЗПП, следуваше да се одлучи како во изреката

Пресуда на АПЕЛАЦИОНЕН СУД ГОСТИВАР, РОЖ.бр.47/16 од 28.04.2016 година

(Ова пресуда е потврдена со пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев 3.бр.169/16 од 15.11.2017 година.)

2.3 *Трговски спорови*

1. Тужениот е должен на првотужителот да му исплати надоместок на штета, поради тоа што не интервенирал благовремено и не го променил опожареното електрично броило и не го приклучил благовремено на електричната мрежа објектот на првотужителот по настанатиот дефект, а како законска обврска на тужениот како оператор на дистрибутивен систем за електрична енергија, и тоа за расипаното месо кое се наоѓало во комората - ладилник сместена во просториите на ресторанот на тужителите, како и за изгубената заработувачка од продажбата на ова месо, со законска казнена камата сметана од денот на поднесување на тужбата до денот на конечната исплата. Имено, бидејќи во случајот бил склучен договор за снабдување со електрична енергија помеѓу тужениот како снабдувач и потрошувачот за истиот објект, кој се однесува на броилата кои се врзани на истата доводна линија до предметниот објект, не може да стане збор за неовластено користење на електрична енергија, односно за неовластено приклучување на тужителите на електричната мрежа на тужениот. Од друга страна, не е приложен, ниту изведен доказ дека конкретното опожарување на електричното броило настанало по вина на тужителите, односно поради неовластено манипулирање со предметното електрично броилото. И според исказот на сведокот, вработен кај тужениот, тужениот знаел дека предметното броило претходно било поставено на објект - кебапчилница од околу 80 м², по што сопствениците на новоизградениот објект од околу 1000 м², односно сега тужителот, самоиницијативно поставиле 4 броила кои ги врзале на постоечката нисконапонска врска, која била димензионирана само за 1 потрошувач со помала квадратура, и започнале со превземање на електрична енергија за објект димензиониран со квадратура поголема за 10 пати, со што дошло до оптоварување на доводниот кабел и на броилото, односно знаел дека броилото било пријавено за енергетска согласност за станбен објект 11 кв, а се користело за снабдување на поголем објект, кој повлекува далеку поголема снага, но и покрај тоа, како и покрај своите законски утврдени обврски и одговорности, го приклучил објектот на тужителите на постоечката нисконапонска врска. Со самото тоа што тужениот го приклучил објектот на тужителите на електричната мрежа, а не смеел тоа да го стори, го прифатил ризикот, односно одговорноста за сите идни евентуални опасни ситуации и настанување на штета, бидејќи дозволил, иако тужителите немале добиено електроенергетска согласност и склучен договор за снабдување

со електрична енергија, да се приклучат на електричната мрежа, и во објектот да обавуваат угостителска дејност. Поради тоа тужениот морал веднаш откако бил усмено известен од страна на тужителите дека дошло до опожарување на броилото на објектот и дека е прекината електричната енергија, најитно да превземе мерки за поставување на ново броило и повторно снабдување со електрична енергија. Со тоа, исклучив виновник за настанувањето на причинетата штета е тужениот, и не станува збор за постоење на поделена одговорност, односно за постоење на придонес на страната на тужителите штетата да настане или да биде поголема отколку би била инаку, од чл.181 од ЗОО. Имено, тужителот уште истиот ден пожарот на броилото и прекинонот на електричната енергија усмено ги пријавил во подружницата на тужениот, од кадешто веднаш дошле две службени лица кои не превзеле никакви дејствија. На ден 22.08.2011 год. поднесол и писмено барање да му се промени оштетеното броило, но тужениот не постапил по барањето, туку замената на старото броило со ново била извршена после три месеци.

ВО ИМЕТО НА ГРАЃАНИТЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР, во совет составен од судиите Рафис Идризи-претседател на советот, Златко Ангелкоски и Изет Исмаили членови на советот, во правната работа на тужителите Д. Л.-Ќ. ДОО Г. и И. Х. од Г., против тужениот ЕВН М. АД С., за надомест на штета, вредност на спорот 3.793.860,00 ден., одлучувајќи по жалбата на тужениот, изјавена преку полномошникот, А. Д. Ч. и М.од С., против пресудата на Основниот суд Гостивар ТС.бр.33/14 од 12.11.2015 год., на нејавната седница одржана на ден 06.07.2016 год., ја донесе следната:

ПРЕСУДА

ЖАЛБАТА на тужениот ЕВН М. АД С., изјавена преку полномошникот, А. Д. Ч. и М. од С., СЕ ОДБИВА КАКО НЕОСНОВАНА.

ПРЕСУДАТА на Основниот суд Гостивар ТС.бр.33/14 од 12.11.2015 год., во делот од изреката под став 1, став 2 и став 4, СЕ ПОТВРДУВА.

ПРЕСУДАТА на Основниот суд Гостивар ТС.бр.33/14 од 12.11.2015 год., во делот од изреката под став 3, став 5 и став 6, како необжалена, ОСТАНУВА НЕИЗМЕНЕТА.

СЕ ЗАДОЛЖУВА тужениот ЕВН М. АД С. на тужителот Д. за Л.-Ќ. ДОО Г., да му исплати на име трошоци настанати во постапката по повод жалбата износ од 32.283,00 ден., во рок од 8 дена од приемот на оваа пресуда, под страв на присилно извршување.

Образложение

Со обжалената пресуда, под став 1 од изреката, се усвојува тужбеното барање на првотужителот Л.-Ќ. ДОО Г.. Под став 2, се задолжува тужениот, поради тоа што интервенирал благовремено и не го променил опожареното електрично броило и не го приклучил благовремено на електричната мрежа објектот на првотужителот по настанатиот дефект, а како законска обврска на тужениот, на првотужителот за расипаното месо кое се наоѓало во комората-ладилник сместена во просториите на ресторанот на тужителите во Г., на ул....., како и за изгубената заработувачка од продажбата на ова месо, да му исплати на име надоместок на штета вкупен износ од 3.793.860,00 ден., со законска казнена камата сметана од денот на поднесување на тужбата, год. до денот на конечната исплата, во рок од 8 дена од прием на пресудата. Под став 3, тужбата на второтужителот И. Х. од Г., да се задолжи тужениот поради тоа што не интервенирал благовремено и не го променил опожареното електрично броило и не го приклучил благовремено на електричната мрежа објектот на првотужителот по настанатиот дефект, а како законска обврска на тужениот, на второтужителот за расипаното месо кое се наоѓало во комората-ладилник сместена во просториите на ресторанот на тужителите во Г., на ул....., како и за изгубената заработувачка од продажбата на ова месо, да му исплати на име надоместок на штета вкупен износ од 3.793.860,00 ден., со законска казнена камата сметана од денот на поднесување на тужбата, 03.04.2013 год. до денот на конечната исплата, во рок од 8 дена од прием на пресудата, се одбива како неосновано. Под став 4, се задолжува тужениот да му плати на првотужителот на име трошоци на постапката вкупен износ од 241.082,00 ден., во рок од 8 дена од прием на пресудата. Под став 5, барањето на првотужителот за разликата од досудените трошоци до побараните трошоци во износ од 313.670,00 ден., се одбива како неосновано. Под став 6, барањето на второтужителот да се задолжи тужениот да му плати на второтужителот на име трошоци на постапката вкупен износ од 313.670,00 ден. се одбива како неосновано.

Против ваквата пресуда, навремено, жалба поднесе тужениот, преку неговиот полномошник, поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, погрешна примена на материјалното право и поради одлуката за трошоците на постапката, со предлог жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се преиначи така што тужбеното барање на тужителите ќе се

одбие во целост и ќе ги задолжи да му ги надоместат паричните трошоци на тужениот, или пресудата да се укине и предметот врати на повторно судење на првостепениот суд.

Првотужителот Л.-Ќ. ДОО Г., преку полномошникот, адвокатот С.Ц. од С., поднесе одговор на жалба, со предлог жалбата на тужениот да се одбие како неоснована и да се потврди првостепената пресуда, како и да се задолжи тужениот на тужителите да им ги надомести бараните трошоци за состав на одговор на жалба и судска такса за одговор на жалба.

Апелациониот суд Гостивар, испитувајќи ја обжалената пресуда, согласно чл.351 и 354 од ЗПП, ценејќи ја жалбата, одговорот на жалбата и списите во предметот, најде дека,

Жалбата на тужениот е неоснована.

Неоснован е жалбениот навод за сторена суштествена повреда на одредбите на парничната постапка од чл.343 ст.2 т.14 од ЗПП, во обжалената пресуда. Пресудата нема недостатоци поради кои не може да се испита. Изреката на пресудата е разбирлива, не противречи самата на себеси или на причините за пресудата. Во пресудата се дадени причините за решителните факти, кои се јасни и непротивречни.

Неоснован е жалбениот навод дека во обжалената пресуда не е со сигурност утврден решителниот факт од која причина дошло до опожарувањето на електричното броило во предметниот објект, што е значајно заради утврдување на околностите за придонесот на тужителите за настанувањето на штетата и висината на штетата, бидејќи токму поради опожарувањето на броилото била исклучена електричната енергија во објектот. На оваа околност вештото лице дипл.ел.инж.З. Г. не дал јасен и дециден одговор во вештачењето, туку наведува можни причини за настанатиот пожар: лабави контакти на приклучните кабли, неисправно броило и др. Натаму, не е ценета околноста дека според формуларот НМ1 од год., издаден од тужениот, при промената на изгореното броило, истото немало плomba. Не е ценет и фактот дека во случајот во новоизградениот објект кој е габаритно многу поголем од стариот, биле поставени 4 броила на постоечката нисконапонска врска, која била димензионирана само за еден потрошувач со помала квадратура, што значи и помала потрошувачка на електрична енергија, и фактот дека од страна на тужениот во неколку наврати биле пломбирани предметните броила за тужителите да не можат неовластено да користат електрична енергија, а тужителите ги отстранувале плombите и неовластено користеле електрична енергија, на кои околности се приложени кривични пресуди за неовластено користење на електрична енергија против тужителите.

Имено, врз основа на изведените докази, првостепениот суд утврдил дека второтужителот И. имал стара куќа со деловен простор - угостителски дуќан-

ќебапчилница на ул..... во Г., која била срушена заради изградба на нов станбено-деловен објект на истиот плац, врз основа на одобрение за градење издадено од О. Г. од ... год. Со договор за подарок на недвижен имот ОДУ бр..... од год., второтужителот имотот им го подарил на синовите Т.и З. Х., и бидејќи новиот објект сеуште бил во градба, со решение од год. на З. и Т. им е признаен статус на инвеститори на индивидуалната станбена зграда. Кога деловниот простор бил оспособен за обавување на угостителска дејност, новите сопственици на објектот, З. и Т., основале фирма Л.-Ќ. ДОО Г., и на ден . год. склучиле договор за закуп на деловниот простор со правното лице Л.-Ќ. ДОО Г., кое отпочнало со вршење на угостителска дејност-ресторан за подготовка и послужување на храна. Деловниот простор продолжил да се снабдува со електрична енергија преку електричното броило бр....., со бр.на корисник, кое се водело на име на тужиелот И., и новите сопственици не извршиле промена на корисникот на електричното броило. Имено, во деловниот објект што првотужителот го зел во закуп од физичките лица З. и Т. Х., службени лица на тужениот на ден год. инсталирале електрично броило со бр. со бр. на корисник ... со налог бр....., за што бил сочинет формулар НМ1 бр..... од . год., потпишан од службените лица-монтажери М.Ф. и Ф. Б.. На ден год. околу 18,30 ч. дошло до опожарување на електричното броило кое ја мери потрошувачката на електрична енергија во угостителскиот објект, поради што првотужителот со цел да не дојде до пожар го повикал електричарот кој се грижел за електричната инсталација на првотужителот, кој ја исклучил струјата од електричната мрежа во целиот објект, за да не би дошло до поголема штета, со што било оневозможено снабдување со електрична енергија на ресторанот. Тужителот И.уште истиот ден пожарот на броилото и прекилот на електричната енергија усмено ги пријавил во подружницата на ЕВН во Г., од кадешто веднаш дошле две службени лица кои не превзеле никакви дејствија. Тужителот на ден год. пријавил во МВР С. Г., од каде му била издадена потврда за извршениот увид од год., со која истиот се обратил до сега тужениот со писмено барање од год. да му се промени оштетеното броило, но тужениот не постапил веднаш по барањето, поради што ресторанот рестанал да ја обавува дејноста. Замена на старото броило со ново броило под бр....., била извршена после три месеци, на ден год. Поради немање на електрична енергија кај тужителот дошло до расипување на месото које служело за обавување на дејноста складирано во коморите-ладилникот за месо, и тоа во количина од 11-12 тони (цели јуниња, сечено месо во гајби и мелено месо), за што бил сочинет записник од Агенцијата за храна и ветеринство УП.бр.... од год. Со решение на Агенцијата наложено му е на првотужителот да изврши поништување на небезбедна храна, по што ЈП К. Г. во Градската депонија “.....” на ден год. извршил закопување на неисправното месо во количина од 10,8 тони. Првотужителот на денот кога било прекинато напојувањето со електрична енергија во комората-ладилник за месо имал залиха на месо од 9.033 кг., по просечна набавна цена од 234,51 ден., или вкупна

вредност од 2.118.293,00 ден., согласно неговата книговодствена евиденција, а со оглед дека истиот обавувал дејност ќebaпчилница, просечната продажна цена на месото подготвено за послужување изнесувала 420,00 ден. по кг., со што штетата поради расипување и уништување на месото и изгубената заработувачка изнесува вкупно 3.793.860,00 ден. Првотужителот немал добиено електроенергетска согласност од тужениот за електричното броило бр., но ова броило сепак било приклучено во електричната мрежа на ден год., и тоа од страна на службени лица на тужениот, со налог бр....., кои несовесно го поврзале, што е причина за настанувањето на штетата на првотужителот со опожарувањето на броилото. По барање пак, на првотужителот, тужениот да го приклучи броилото во електричната мрежа, тужениот не превзел дејствија, со што поради немање на електрична енергија дошло до расипување на месото кое првотужителот го имал во својот ладилник, така што првотужителот по вина на тужениот има претрпено материјална штета со расипување на месото и изгубена заработувачка во вкупен износ од 3.793.860,00 ден.

Од изведените докази со сигурност е утврден датумот на настанување на опожарувањето, год., и тоа од потврдата од МВР СВР Г. од год., според која лицето И. Х.на ден .. год. во 17 часот во П. С. Г. пријавил дека на ден 15.08.2011 год. околу 18,30 часот, во угостителскиот објект “....” во Г. било опожарено електричното броило. По пријавувањето, на ден 18.08.2011 год. околу 17,30 часот, увидна екипа од ПС Г. излегла на лице место и од обавениот разговор со пријавителот дознала дека пред 3 дена настанал пожар во пределот на електричното броило. Околу броилото биле забележани видливи траги од чад. Веднаш потоа интервенирал локален електричар, кој го прекинал напојувањето. Според кажувањето на пријавителот, броилата биле инсталирани пред два месеци од страна на лице од ЕВН.

Според правосилните кривични пресуди на Основниот суд Г. К.бр.468/12 од 24.01.2013 год. и К.бр.476/12 од 25.01. 2013 год., обвинетиот И. Х.од Г. е огласен за виновен за сторено кривично дело Кражба од чл.235 ст.1 од КЗ, поради тоа што во периодот од 13.05.2010 год. до 13.05.2011 год., како и на 13.05.2011 год., од страна на стручни лица од Службата за баждарење и мерни уреди, во неговиот дом во Г. е констатирано дека била извршена манипулација со броилото на обвинетиот во локалот сопственост на обвинетиот, што е утврдено од исказите на сослушаните сведоци-елетромонтерите Б. Ј. и Т. М.. Во двете овие пресуди е констатирано дека како доказ е изведен договор за снабдување со електрична енергија бр.... од год. Тоа значи дека бил склучен договор за снабдување со електрична енергија помеѓу ЕВН М.АД С. КЕЦ Г. како снабдувач и И. Х. ул.”...” Г.како потрошувач под бр..... од год. за истиот објект, кој се однесува на броилата кои се врзани на истата доводна линија до предметниот објект, односно на постоечката нисконапонска врска, а ова со оглед и на тоа дека овие пресуди

тужениот ги приложил како доказ токму на околноста дека прегореното без енергетска согласност броило не е настанато по вина на тужениот, туку поради неовластено манипулирање со броилата кои се водат на име на второтужениот.

Според исказот на сведокот А. С., вработен кај тужениот, сега како раководител во КЕЦ Т., предметното броило било поставено на објект-кебапчилница од околу 80 м², по што сопствениците на новоизградениот објект од околу 1000 м², односно сега тужителот, самоиницијативно поставиле 4 броила кои ги врзале на постоечката нисконапонска врска, која била димензионирана само за 1 потрошувач со помала квадратура, и започнале со превземање на електрична енергија за објект димензиониран со квадратура поголема за 10 пати, дошло до оптоварување на доводниот кабел и на броилото, односно негово уништување. Бидејќи броилото било пријавено за енергетска согласност за станбен објект 11 кв, а се користело за снабдување на поголем објект, кој повлекува далеку поголема снага, често доаѓало до оштетување на броилото, поради што тужениот го предупредил тужителот дека треба да добие енергетска согласност за нормално напојување со електрична енергија, бидејќи сегашниот извор кој доаѓа до објектот не одговара на потрошувачката која тој ја има за нормално функционирање.

Од сето горенаведено произлегува, а ова е наведено и во правосилните кривични пресуди на Основниот суд Г. К.бр.468/12 од 24.01.2013 год. и К.бр.476/12 од 25.01.2013 год., дека бил склучен договор за снабдување со електрична енергија помеѓу ЕВН М. АД С.КЕЦ Г. како снабдувач и И.Х.ул.”.... Г. како потрошувач под бр.25-2303 од 03.05.2011 год. за истиот објект, кој се однесува на броилата кои се врзани на истата доводна линија до предметниот објект, односно на постоечката нисконапонска врска. Имено, во деловниот објект што првотужителот го зел во закуп од физичките лица З. и Т.Х., службени лица на тужениот на ден . год. инсталирале електрично броило со бр..... со бр. на корисник ..., со налог бр....., за што бил сочинет формулар НМ1 бр.....од ... год., потпишан од службените лица-монтажери М. Ф. и Ф. Б.. Според тоа, не може да стане збор за неовластено користење на електрична енергија, односно за неовластено приклучување на тужителите на електричната мрежа на тужениот. Од друга страна, не е приложен, ниту изведен доказ дека конкретното опожарување на електричното броило кое се случило на ден год., настанало по вина на тужителите, односно поради неовластено манипулирање со предметното електрично броилото. И според исказот на сведокот А.С., вработен кај тужениот, тужениот знаел дека предметното броило претходно било поставено на објект-кебапчилница од околу 80 м², по што сопствениците на новоизградениот објект од околу 1000 м², односно сега тужителот, самоиницијативно поставиле 4 броила кои ги врзале на постоечката нисконапонска врска, која била димензионирана само за 1 потрошувач со помала квадратура, и започнале со превземање на електрична енергија за објект димензиониран со квадратура поголема за

10 пати, со што дошло до оптоварување на доводниот кабел и на броилото, односно знаел дека броилото било пријавено за енергетска согласност за станбен објект 11 кв, а се користело за снабдување на поголем објект, кој повлекува далеку поголема снага, но и покрај тоа, како и покрај своите законски утврдени обврски и одговорности, го приклучил објектот на тужителите на постоечката нисконапонска врска. Со самото тоа што тужениот го приклучил објектот на тужителите на електричната мрежа, а не смеел тоа да го стори, го прифатил ризикот, односно одговорноста за сите идни евентуални опасни ситуации и настанување на штета, бидејќи дозволил, иако тужителите немале добиено електроенергетска согласност и склучен договор за снабдување со електрична енергија, да се приклучат на електричната мрежа, и во објектот да обавуваат угостителска дејност. Поради тоа тужениот морал веднаш откако бил усмено известен од страна на тужителите дека дошло до опожарување на броилото на објектот и дека е прекината електричната енергија, најитно да превземе мерки за поставување на ново броило и повторно снабдување со електрична енергија. Ова со оглед дека на тужениот му било познато дека постоечкиот извор кој доаѓал до објектот не одговарал на потрошувачката која тој ја имал за нормално функционирање. Со тоа, исклучив виновник за настанувањето на причинетата штета е тужениот, и не станува збор за постоење на поделена одговорност, односно за постоење на придонес на страната на тужителите штетата да настане или да биде поголема отколку би била инаку, од чл.181 од ЗОО. Имено, тужителот И. уште истиот ден пожарот на броилото и прекилот на електричната енергија усмено ги пријавил во подружницата на ЕВН во Г., од каде што веднаш дошле две службени лица кои не превзеле никакви дејствија. На ден год. поднесол и писмено барање да му се промени оштетеното броило, но тужениот не постапил по барањето, туку замената на старото броило со ново била извршена после три месеци, на ден год. Имено, според чл. 141 од ЗОО, тој што со вина ќе му причини штета на друг, должен е да ја надомести. Според чл.142 од ЗОО, штетата е намалувањето на нечиј имот (обична штета) и спречувањето на негово зголемување (испуштена корист), како и нанесувањето на друга физичка или душевна болка или страв (нематеријална штета). Според чл.145 од ЗОО, 1) Вина постои кога штетникот причинил штета со намера или со невнимание (крајно, обично или друг степен на невнимание предвиден со закон). 2) Ако штетата е причинета со намера или крајно невнимание, оштетениот треба да го докаже нивното постоење. 3) Ако пак штетата е причинета со обично невнимание или друг помал степен на невнимание, штетникот треба да докаже дека тие не постоеле. Според чл.174 од ЗОО, одговорното лице е должно да ја воспостави состојбата што била пред да настане штетата. Доколку воспоставувањето на поранешната состојба не ја отстранува штетата на полно, одговорното лице е должно за остатокот на штетата да даде надомест во пари. Кога воспоставувањето на поранешната состојба не е можно, или кога судот смета дека не е нужно тоа да го стори одговорното

лице, судот ќе определи тоа да му исплати на оштетениот соодветна сума пари на име надомест на штетата.

Врз основа на горенаведеното, неоснован е жалбениот навод дека во случајот не постоела законска обврска за тужениот да ја приклучи електричната енергија во предметниот објект, бидејќи тужителите немаат стекнато статус на корисници на дистрибутивниот систем спрема тужениот како оператор, согласно чл.8 од Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија и Законот за енергетика, не било донесено решение за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа, ниту бил потпишан договор за снабдување со електрична енергија, односно не бил заснован облигационен однос помеѓу тужителите и тужениот, па со тоа не можела да се утврди одговорност на тужениот. Предметниот облигационен однос е настанат со причинување на штета на првотужителот од страна на тужениот, со што за тужениот настанува обврска да му ја надомести штетата на првотужителот, согласно чл.17-б од ЗИД на ЗОО (Сл.в. на РМ бр.84/2008).

Имено, според чл.6 од 126 од Законот за енергетика (Сл.в. на РМ бр. 16/11), (2) Со услугите што ги даваат вршителите на регулираните енергетски дејности се обезбедува сигурна, квалитетна и непрекината испорака на енергија и енергенти на потрошувачите. Според чл.74 од истиот закон, (1) Операторот на дистрибутивен систем за електрична енергија, за дистрибутивниот систем преку кој ја врши дејноста, има обврска да го одржува, надградува, проширува и управува со дистрибутивниот систем. (2) Операторот на дистрибутивниот систем е должен да обезбеди: 1) сигурно и доверливо функционирање на дистрибутивниот систем, во согласност со важечките прописи со кои се утврдени техничките правила; 2) сигурна, безбедна и квалитетна дистрибуција и испорака на електрична енергија преку дистрибутивниот систем; 3) приклучување на потрошувачите на дистрибутивната Мрежа во согласност со овој закон и мрежните правила за дистрибуција. Според чл.126 од законот, лицата кои бараат приклучување на енергетскиот систем или корисниците што бараат измени на постоен приклучок, се должни да поднесат барање за приклучување до операторот на соодветниот систем за дистрибуција, во согласност со мрежните правила. Лицата кои бараат приклучување на мрежата, можат да се приклучат на истата само врз основа на добиено решение за согласност за приклучување издадено од операторот на системот за дистрибуција во согласност со мрежните правила.

Според чл.4 од Правилникот за услови за снабдување со електрична енергија (Сл.в. на РМ бр.162/09), договор за приклучување на дистрибутивната мрежа се склучува помеѓу операторот и потрошувачот на електрична енергија, во постапка утврдена согласно мрежните правила. Според чл.15 од Правилникот, операторот на

дистрибутивниот систем е должен да обезбеди: 1) сигурна, безбедна и квалитетна испорака на електрична енергија преку соодветниот систем од местото на превземање до местото на испорака на електрична енергија; приклучување на корисниците на дистрибутивната мрежа согласно мрежните правила. Според чл.22, операторот е должен да: 1) постапува во согласност со одредбите од Законот за енергетика, овој Правилник, мрежните правила и техничките стандарди и прописи од областа на електротехниката, 4) го приклучи корисникот на соодветната мрежа согласно соодветните мрежни правила; 5) ги одржува приклучоците кои се дел од соодветната мрежа во согласност со соодветните мрежни правила, како и договорот за приклучување; Според чл.23 ст.1, (1) Операторот на соодветниот систем врши испорака на електрична енергија и моќност на корисникот, преку приклучокот на соодветната мрежа изграден во согласност со соодветните мрежни правила. Според чл.33, (1) Снабдувачот може да го раскине договорот за снабдување со електрична енергија на тарифен потрошувач, во следните случаи: 1) ако тарифниот потрошувач дал неточни или нецелосни податоци кои оневозможуваат редовно исполнување на договорните обврски, или кога предметните податоци не бидат исправени во бараниот рок, и др.

Според чл.5 од Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија (Сл.в. на РМ бр.83/08, 95/11), вршителот на дејноста дистрибуција на електрична енергија е должен да обезбеди сигурна, безбедна и квалитетна испорака на електрична енергија преку дистрибутивниот систем до сите потрошувачи приклучени на дистрибутивниот систем, да обезбеди приклучување на корисниците на мрежата во согласност со законот, прописите и со мрежните правила. Според чл.29, објектите на корисниците можат да се приклучат на системот само по претходно добиено решение за согласност за приклучување на дистрибутивниот систем, издадено од дистрибутерот и склучување и исполнување на обврските од договорот за приклучување на системот. Решението и договорот корисниците задолжително треба да ги прибават од дистрибутерот при изградба на нов објект, кој се приклучува на дистрибутивниот систем. Според чл.36, дистрибутерот ќе донесе решение за одбивање на барањето за согласност за приклучување на дистрибутивниот систем, кога не постојат технички услови за приклучување на корисникот според барањето на корисникот. Според чл. 53, како неовластено приклучување се смета самоволно приклучување на објектот на дистрибутивниот систем од страна на сопственикот на објектот, без согласност од дистрибутерот. Дистрибутерот е должен да го исклучи објектот кој е неосновано приклучен на системот и да покрене постапка пред надлежниот орган, во согласност со закон.

Неоснован и непоткрепен со докази е жалбениот навод по однос на висината на штетата. Тужениот не приложил докази со кои ќе ги побие доказите и податоците од

евиденцијата на тужителот врз основа на кои е утврдена висината на штетата. Вештото лице С.С. од Д. за услуги С.К.ДООЕЛ С., произнесувајќи се по приговорот на тужениот против вештачењето, со одговор на приговор од ... год., останало во целост на истите наводи од вештачењето од февруари ... год, и дополнителниот вешт наод од декемвригод.

Неоснован жалбениот навод против одлуката за трошоците на постапката. Правилно со пресудата се задолжува тужениот да му плати на првотужителот на име трошоци на постапката вкупен износ од 241.082,00 ден., согласно чл.148 ст.1 и чл.149 од ЗПП и Тарифата за награда и надоместок на трошоците за работа на адвокатите.

Одлучувајќи за трошоците настанати во постапката по повод предметната жалба, овој суд, согласно чл.148 ст.1 од ЗПП, го задолжи тужениот да му ги надомести на тужителот трошоците на постапката во вкупен износ од 32.283,00 ден., и тоа за состав на одговор на жалба 7.020,00 ден., за судска такса за одговор на жалба 24.000,00 ден. и ДДВ 18 % 1.263,00 ден. Поголемото барање на тужителот за надомест на трошоците настанати во постапката по повод жалбата над досудениот износ, до побараниот износ ден., се одбива како неосновано.

Од овие причини, согласно чл.357 од ЗПП, следуваше да се одлучи како во изреката.

Пресуда на Апелациониот суд Гостивар, под ТСЖ.бр.37/16 од 06.07.2016 година

2. Основниот суд со решение ќе го отфрли приговорот изјавен непосредно од должникот изјавен против решението донесено од нотарот доколку поднесениот приговор не е составен од адвокат и не содржи адвокатски печат и потпис.

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР, во совет составен од судиите Рафис Идризи – претседател на советот, Изет Исмаили и м-р Лилјана Ицкова – членови на советот, во правната работа на тужителот Друштво за ... Т. У.1 д.о.о.е.л. Т., за долг, вредност на спорот 119.408,00 ден., одлучувајќи по жалбата на тужениот изјавена преку полномошникот И.Р. адвокат од К. против решението на Основниот суд Тетово МАЛВТС.бр.40/18 од 24.08.2018 година, на нејавна седница на советот одржана на ден 15.11.2018 година, го донесе следното,

РЕШЕНИЕ

ЖАЛБАТА на тужениот Т. Р. Д. Т. У. 1 д.о.о.е.л. Т., изјавена преку полномошникот И.Р. адвокат од К., **СЕ ОДБИВА КАКО НЕОСНОСВАНА..**

РЕШЕНИЕТО на Основниот суд Тетово, МАЛВТС.бр.40/18 од 24.08.2018 година, **СЕ ПОТВРДУВА.**

Образложение

Со обжаленото решение приговорот од тужениот против решението за издавање нотарски платен налог НПН.бр.589/18 од 03.07.2018 год., од Нотар З. Ч. именуван за подрачје на Основниот суд Тетово, се отфрла. Решението за издавање нотарски платен налог НПН.бр.589/18 од 03.07.2018 год., од Нотар З. Ч. именуван за подрачје на Основниот суд Тетово, останува во сила.

Незадоволен од првостепеното решение останал должникот кој изјавил навремена жалба преку неговиот полномошник поради суштествена повреда на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, погрешна примена на материјалното право и одлуката за трошоците по постапката, со предлог жалбата да се усвои, а решението да се преиначи или да се укине и предметот да се врати на првостепениот суд на повторно разгледување.

Одговор на жалба не е поднесен.

Апелациониот суд во Гостивар, испитувајќи го обжаленото решение, согласно чл. 351, 354 и 370 од ЗПП, ценејќи ја жалбата, и списите во предметот, најде дека:

Жалбата на тужениот е неоснована.

Неосновани се жалбените наводи за сторени суштествени повреди на одредбите од парничната постапка.

Испитувајќи го обжаленото решение во границите на жалбените наводи а внимавајќи по службена должност во смисла на одредбите од чл.354 од ЗПП, на сторени суштествени повреди на одредбите од член 343 ст.2 точките1, 2, 3, 5, 10, 11, 13, 14, 15, 16 и 17 од ЗПП, најде дека при донесувањето на решението од страна на првостепениот суд не е сторена ниту една суштествена повреда предвидена во претходно наведената законска одредба, од причина што првостепеното решение е јасно, разбирливо, без противречности помеѓу образложението и изреката, со доволно причини за решителните факти, а утврдените факти произлегуваат од изведените докази, заради што истото може во целост и со сигурност да се испита.

Со обжаленото решение првостепениот суд утврдил дека од страна на доверителот е поднесен предлог за издавање на решение за издавање нотарски платен налог против должникот до Нотар З.Ч. именуван за подрачје на Основниот суд Тетово, за парично побарување во вкупен износ од 119.408,00 ден. Нотарот З.Ч. именуван за подрачје на Основниот суд Тетово донел Решение за издавање нотарски платен налог НПН.бр.589/18 од 03.07.2018 год., со кое го усвоил предложениот нотарски налог врз основа на веродостојна исправа и го задолжил должникот да го плати пристигнатото парично побарување во вкупен износ од 119.408,00 ден. Против ова решение тужениот вложил навремен приговор. Постапувајќи по приговорот судот утврдил дека приговорот е изјавен непосредно од должникот поточно управителот на кој е ставен потпис и печат, а согласно одредбата од чл.68 од Законот за нотаријат, приговорот против решението со кое е издаден нотарски платен налог задолжително ги составува адвокат и содржи адвокатски печат.

Предмет на оценка на овој суд беа жалбените наводи за тоа дека првостепениот суд погрешно го применил материјалното право кога го донел сега обжаленото решение бидејќи тужениот како трговски субјект не бил запознаен со законските измени на Законот за нотаријатот.

Овој суд ги ценеше жалбените наводи и истите смета дека се неосновани.

Имено, според чл.68 ст.2, 3 и 4 од Законот за нотаријатот, (Службен весник на РМ бр.72 од 12.04.2016 год.) (2) Предлог за издавање на решение за нотарски платен налог врз основа на веродостојна исправа, приговорот против решението со кое е издаден нотарски платен налог или по однос на одлуката за трошоците, приговорот против решението на нотарот со кое се отфрла предлогот како неуреден, предлогот за укинување на потврдата на правосилност и извршност, приговорот против решението на нотарот за укинување на потврдата за правосилност и извршност, приговорот против одлуката на нотарот со која се одбива предлогот за укинување на потврдата на правосилност и извршност, жалбата против решението на судот, задолжително ги составува адвокат и содржат адвокатски печат и потпис, освен доколку доверител е Република Македонија. (3) По исклучок од ставот (2) од овој член, предлогот за издавање на решение за нотарски платен налог од страна на доверител за побарување кое произлегува од комунални услуги и тоа: - за вода, смет и одржување на заеднички простории за парично побарување од веродостојна исправа до 2.000,00 денари, - за електрична или топлинска енергија за парично побарување од веродостојна исправа до 6.000,00 денари, - за телефонија, мобилни оператори или кабелски оператори за парично побарување од веродостојна исправа до 2.000,00 денари, се поднесува непосредно до нотарот. (4) По исклучок од ставот (2) на овој член, предлогот за издавање на решение за нотарски платен налог од страна на доверител банка, штедилница, финансиско друштво, давател на финансиски лизинг или осигурително друштво, не мора да биде составена од адвокат и да содржи адвокатски печат и потпис, доколку вредноста на побарувањето во веродостојната исправа е под 10.000 евра.

Имајќи ја во предвид горенаведената законска одредба, како и имајќи ги во предвид списите во предметот, односно основот и вредноста на спорот, според овој суд, првостепениот суд, правилно постапил кога го донел сега обжаленото решение од причина што во случајов поднесениот приговор од тужениот морало да биде составен од адвокат и истиот да содржи адвокатски печат и потпис со оглед на тоа што побарувањето на тужителот се однесува на парично побарување и произлегува од веродостојна исправа.

Со оглед на горенаведеното, неоснован е и жалбениот навод за погрешна примена на материјалното право во обжаленото решение. Според овој суд, првостепениот суд на правилно утврдената фактичка состојба правилно го применил материјалното право, кога одлучил на начин како во изреката на решението.

Од друга страна овој суд смета дека ирелевантно за поинакво одлучување е барањето на тужителот изјавено во поднесената жалба со кое бара од Апелациониот суд Гостивар согласно одредбите од чл.109 до 114 од Законот за парничната постапка, да дозволи враќање во поранешна состојба.

Имено, според чл.81 од Законот за нотаријатот Во постапката за издавање на нотарски платен налог, во недостаток на одредби од овој закон и за изземање, соодветно се применуваат одредбите од Законот за парничната постапка.

Според чл.109 ст.1 од Законот за парничната постапка, ако странката пропушти рочиште или рок за преземање на некое дејствие во постапката и поради тоа го загуби правото на преземање на тоа дејствие, судот на таа странка на нејзин предлог ќе и дозволи дополнително да го изврши тоа дејствие (враќање во поранешна состојба), ако оцени дека постојат оправдани причини за пропуштањето.

Според чл.110 ст.1 од истиот закон, Предлогот за враќање во поранешна состојба се поднесува до судот кај кого требало да се изврши пропуштеното дејствие.

Имајќи ги во предвид цитираните одредби според овој суд, барањето на тужителот изјавено во поднесената жалба со кое бара од Апелациониот суд Гостивар согласно одредбите од чл.109 до 114 од Законот за парничната постапка, да дозволи враќање во поранешна состојба, е ирелевантно за поинакво одлучување по повод изјавената жалба од причина што тужениот доколку сметал дека постојат оправдани причини за пропуштањето на некое свое дејствије можел да поднесе предлог за враќање во поранешна состојба пред надлежниот нотар кај кого требало да се изврши евентуално пропуштеното дејствие.

Од овие причини, согласно чл.370 т.2 од ЗПП, следуваше да се одлучи како во изреката.

Решение на АПЕЛАЦИОНЕН СУД ГОСТИВАР, ТСЖ.бр.167/18 од 15.11.2018 година.

2.4. ЗАКЛУОЦИ

2.4.1. *Од работната средба за на граѓанските оддели на Апелационите судови Гостивар, Битола, Скопје и Штип за хармонизирање - воедначување на судската практика која се одржа на 13, 14 и 15 март 2019 година во Хотел „Епинал“ во Битола.*

1. Определување на надоместок за експроприран недвижен имот доколку недвижноста по катастарската евиденција се води како земјоделско земјиште, а истата пред експропријацијата е опфатена со детален урбаностички план ? (прашање на АС Битола)

Едногласно е донесен следниот:

ЗАКЛУЧОК

Во однос на ова правно прашање да се почитува правното мислење на Врховниот суд на РМ од 22.02.2016 година дека „надоместокот за експроприрана недвижност во постапката пред судот, се определува по пазарна вредност според видот и карактерот на недвижноста во времето на експропријацијата, врз основа на податоците на Катастарот на недвижности, независно од тоа за кои потреби и намени се експропира таа недвижност“.

2. Дали доверителот своето право на надоместок за доцнење при исполнувањето на паричната обврска од должникот во износ од 3.000,00 денари, кое е предвидено со член 8 од Законот за финансиска дисциплина ќе го остварува пред суд или пред друг орган? И доколку постои судска надлежност за тоа, дали доверителот надоместокот ќе го бара во постапката за издавање на решение за нотарски платен налог врз основа на веродостојни исправи - фактури во која се бара должникот да го плати паричното побарување (долгот по фактурите) или пак со посебна тужба? (прашање на АС Битола)

Едногласно е донесен следниот:

ЗАКЛУЧОК

Доверителот има право надоместокот за доцнење при исполнувањето на парична обврска од должникот во износ од 3.000,00 денари, во смисла на одредбата од член 8 од Законот за финансиска дисциплина, да го остварува во судска постапка.

Доколку за овој износ е издаден нотарски платен налог, а должникот приговори дека не постоеле законски основи за издавање на нотарски платен налог, судот најпрво ќе одлучи за тој приговор, со решение ќе го укине издадениот нотарски платен налог и по правосилноста на решението ќе започне расправање за главната работа кога за тоа има место, согласно член 424 од ЗПП.

3. Дали првостепениот суд треба да постапи согласно член 25 став 1 од Законот за судски такси доколку вредноста на спорот не е правилно определена од тужителот согласно член 30 од Законот за парничната постапка и таксата за тужба не е платена на вредноста која претставува збир од две или повеќе тужбени барања туку само на едното од барањата. Дали во таков случај судот е должен најдоцна до закажување на подготвително рочиште брзо и на погоден начин да ја утврди вредноста на предметот на спорот или пак треба вон рочиште тужбата да ја смета повлечена? (прашање на АС Скопје)

Со мнозинство на гласови е донесен следниот:

ЗАКЛУЧОК

Како заклучок од ова прашање произлезе (во случај кога предмет на тужбено барање е парично и непарично побарување) дека првостепениот суд треба да постапи согласно член 25 став 1 од Законот за судски такси доколку вредноста на спорот не е правилно определена од тужителот согласно член 30 од Законот за парничната постапка и таксата за тужба не е платена на вредноста која претставува збир од две или повеќе тужбени барања туку само на едното од барањата (тужителот ја платил таксата согласно вредноста на паричното побарување) и судот е должен најдоцна до закажување на подготвително рочиште брзо и на погоден начин да ја утврди вредноста на предметот на спорот.

4. Дали судот треба да постапи согласно член 246 став 1 и 2 од ЗПП во случај кога во парничната постапка е предложено и доставено како доказ супер вештачење од 4-ри вешти лица изработено во кривичната постапка која се водела против обвинетиот – сега тужениот в.в. со истиот настан, доставено е со тужбата и

вештачење изработено од вешто лице по барање на ОЈО во кривичната постапка, а тужениот во одговор на тужба предложил и доставил свое вештачење кое се разликува во врска со обемот на придонесот на тужениот на штетата? (прашање на АС Скопје)

Со мнозинство на гласови е донесен следниот:

ЗАКЛУЧОК

Во случај кога во парничната постапка е предложено и доставено како доказ супер вештачење од 4-ри вешти лица изработено во кривичната постапка која се водела против обвинетиот – сега тужениот в.в. со истиот настан, доставено со тужбата и вештачење изработено од вешто лице по барање на ОЈО во кривичната постапка, а тужениот во одговор на тужба предложил и доставил свое вештачење кое се разликува во врска со обемот на придонесот на тужениот на штетата, судот треба да постапи согласно одредбата од член 246 од ЗПП односно најнапред да изврши усогласување на вештачењата и доколку не успее во истото да определи супер вештачење.

5. Дали надоместокот на штетата причинета на возачот на возилото кој учествувал во сообраќајна незгода, а по поднесената тужба против осигурителната компанија каде е осигурано возилото на другиот учесник во незгодата, треба да се цени согласно член 164 став 2 од ЗОО или согласно член 15 од ЗОО? (прашање на АС Скопје)

Едногласно е донесен следниот:

ЗАКЛУЧОК

Надоместокот на штетата причинета на возачот на возилото кој учествувал во сообраќајна незгода, а по поднесената тужба против осигурителната компанија каде е осигурано возилото на другиот учесник во незгодата, кој исто така има придонес треба да се цени согласно член 164 став 2 од ЗОО.

6. Дали има одговорност за навреда и клевета на главниот и одговорен уредник на издавачите на електронските публикации и воопшто сите останати видови електронски медиуми за содржините објавени во истите? (прашање на АС Скопје)

Едногласно е донесен следниот:

ЗАКЛУЧОК

Има одговорност за навреда и клевета на главниот и одговорен уредник на издавачите на електронските публикации и воопшто сите останати видови електронски медиуми за содржините објавени во истите.

7. Кога против процесно решение согласно со закон не е дозволена посебна жалба, а првостепениот суд дал правна поука и изјавена е посебна жалба, а таквата жалба треба да се цени и мериторно да се одлучува по истата или да се отфрли како недозволена? (прашање на АС Скопје)

Едногласно е донесен следниот:

ЗАКЛУЧОК

Кога против процесно решение согласно со закон не е дозволена посебна жалба, а првостепениот суд дал правна поука да незадоволната странка има право на жалба и изјавена е посебна жалба, истата треба да се отфрли.

8. Дали за судење во постапка по приговор против решение за издавање на нотарски платен налог, месно надлежен суд ќе биде судот за кој странките се договориле? (прашање на АС Скопје)

Иако по ова прашање се разви дискусија и беше разгледувано од граѓанските оддел при сите четири апелциони суда не можеше да се дојде до заеднички заклучок и АС Скопје кој го имаше поставено истото прашање одлучи истото прашање да го повлече и беше договорено истото да се доработи и постави за следната работна средба.

9. Дали на припадниците на затвотската полиција им следува додаток на плата за посебни услови за работа и за работа изложена на ризик во висина на 30% предвидено како право во член 63-в од Законот за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите (Службен Весник на РМ бр.43/2014 од 04.03.2014 година) кој стапил во сила од 13.02.2015 година при состојба кога од страна на работодавачот не е донесен никаков акт во врска со исплатата на висината на овој надоместок?

Со мнозинство на гласови е донесен следниот:

ЗАКЛУЧОК

На припадниците на затворската полиција не им следува додаток на плата за посебни услови за работа и за работа изложена на ризик во висина до 30 % предвидено како право во член 63-в од Законот за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите (Службен весник на РМ бр.43/2014 од 04.03.2014 година) при состојба кога од страна на работодавачот не е донесен никаков акт во врска со исплатата на висината на овој надоместок (индивидуализиран акт).

10. Дали странките имаат право на дополнителни трошоци за одговор на жалба изјавена против решенија во парнична и вонпарнична постапка, како и за жалба изјавена против решението со кое се одлучува во постапка за утврдување на незаконитости при извршувањето?

Едногласно е донесен следниот:

ЗАКЛУЧОК

Странките немаат право на дополнителни трошоци за одговор на жалба против решенија во парнична и вонпарнична постапка, како и за одговор на жалба изјавена против решението со кое се одлучува во постапка за утврдување на незаконитости при извршувањето (ППНИ).

11. Дали трошоците направени за рочиштето за објавување на пресудата се потребни трошоци во смисла на член 149 од ЗПП?

Се направи обид да се постигне мнозинство од страна претставниците на четирите апелациони судови, но бидејќи не се успеа и за ова прашање не се заведе заеднички заклучок, се одлучи ова прашање да се препрати до Врховниот суд на РСМ за истиот да се произнесе по истото правно прашање со правно мислење, начелен став или сентенца.

2.4.2. Од работната средба за на граѓанските оддели на Апелационите судови Гостивар, Битола, Скопје и Штип за хармонизирање - воедначување на судската практика која се одржа на 28-30 Ноември 2019 година во Струга.

ЗАКЛУЧОК

На вработените во Јавните претпријатија за комунална дејност не им припаѓа новогодишен надоместок и регрес за годишен одмор согласно Колективниот договор за комунална дејност, доколку не се потписници или членови на здружението на работодавач, освен кога остварувањето на тоа право произлегува од КД на ниво на работодавач или од ОКД.

ЗАКЛУЧОК

На припадниците на воениот и цивилниот персонал за периодот додека учествуваат во воени или мировни операции надвор од територијата на Републиката не им следува исплата и на денарска плата што предходно ја примале.

ЗАКЛУЧОК

Кога работниот однос се трансформира од определено на неопределено време согласно член 46 став 3 од ЗРО, судот не утврдува дали се обезбедени финансиски средства. Доколку работниот однос се трансформира согласно член 46 став 4 од ЗРО, потребно е да се докаже дека се обезбедени финансиски средства, доколку со посебен закон не е поинаку предвидено.

ЗАКЛУЧОК

При поништување на одлуката за откажување на договорот за вработување, согласно член 78 од ЗРО, работникот ќе се врати на работно место на кое бил пред откажувањето на договорот за вработување.

ЗАКЛУЧОК

При поништување на одлуката за распоредување како незаконита, работникот ќе се врати на работно место на кое бил пред незаконитото распоредување.

ЗАКЛУЧОК

На работникот му следува надомест за цел неискористен годишен одмор, кога поднел барање за користење на годишен одмор пред престанок на работниот однос кој не е по негова вина и волја, а работодавецот не му овозможил користење на годишен одмор, во смисла на член 145 став 1 од ЗРО.

ЗАКЛУЧОК

На тужителот – државниот службеник кој во текот на работењето се стекнал со степен на кариера А со едно звање, а дополнително истиот е унапреден во ново звање, државниот службеник при редовно оценување почнува со стекнување на степен на кариера А, Б, В и Г.

ЗАКЛУЧОК

Додатоците на плата (додатоци на доверливост, ризик и услови за работа) на јавните обвинители и судиите се пресметуваат на основната плата во која не влегува минатиот труд.

ЗАКЛУЧОК

Кај трговско друштво кое престанало да постои поради стечај не може да му се постави привремен застапник согласно член 550 од ЗТД. Привремен застапник согласно член 550 од ЗТД може да се постави само кога друштвото престанало поради ликвидација.

ЗАКЛУЧОК

Во ситуација при поведен спор за право на наследување по поднесена тужба за утврдување право на наследување во ситуација кога имаме приговор на застареност на правото, доколку изминал апсолутниот рок за застареност предвиден во член 136 став 2 од Законот за наследување, наоѓа примена наведениот апсолутен рок за застареност предвиден во наведената одредба, а не член 136 став 1 од Законот за наследување.

ЗАКЛУЧОК

Во случај кога должникот извршил уредување на приговорот со доставување на поднесок по пошта со препорачана пратка до судот после истекот на законскиот рок од три дена од приемот на барањето од судот за уредување на приговорот, приговорот ќе се отфрли врз основа на одредбите од член 10 и член 86 од Законот за извршување в.в. со член 98 и член 101 став 6 од ЗПП.

ЗАКЛУЧОК

Судот не е надлежен да одлучува по барањето на тужителот да се утврди дека има право на барател во постапката за утврдување на правен стаус на бесправен објект, односно по барањето на тужителот дека има право на утврдување на правен статус на бесправен објект.

Судот е надлежен да постапува по тужба и тужбено барање согласно член 10 став 3 од Законот за постапување со бесправно изградени објекти в.в. со член 177 од ЗПП со кое се бара да се утврди дека тужителот има појакно право на барател за утврдување на правен статус на бесправните објекти и да се задолжат тужените да го признаат тоа право, а пресудата да му послужи на тужителот за продолжување на постапката за утврдување на правниот статус на бесправно изградениот објект.

ЗАКЛУЧОК

Супервештачење судот ќе определи во смисла на член 264 став 2 од ЗПП, само доколку во текот на постапката се изведени две спротиставени вештачења. Непочитувањето на оваа одредба преставува суштествена повреда на која судот внимава по службена должност.

ЗАКЛУЧОК

Известувањето на извршителот доставено до доверителот со кое го известил дека не може да го продолжи извршувањето за наплата на извршните трошоци кои доверителот ги активирал кај извршителот преставува извршно дејствие против кое доверителот може да поднесе приговор.

ЗАКЛУЧОК

Парично побарување по основ надомест неплатени трошоци за адвокатски услуги застарува во рок од 5 години согласно член 360 од ЗОО.